

Звіт

**ректора Харківського національного університету імені
В. Н. Каразіна Бакірова В. С. за 2011–2017 роки**

Зміст

Вступ	3
1. ОНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ	4
2. ПОСИЛЕННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УНІВЕРСИТЕТУ	5
3. ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	12
4. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ	21
5. ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ	41
6. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ	52
7. ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА НАУКОВОЇ РОБОТИ	89
8. ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКЕ НАВЧАННЯ. РОБОТА ОБДАРОВАНОЮ УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДДЮ	3 96
9. ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ	100
10. ВИХОВНА І ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ	102
11. МУЗЕЙНО-ВИСТАВКОВИЙ КОМПЛЕКС	106
12. РОЗВИТОК ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ	119
13. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ПРАЦІВНИКІВ І СТУДЕНТІВ	123
14. ФІНАНСОВИЙ СТАН	127
15. РОЗВИТОК МАТЕРІАЛЬНОЇ БАЗИ. ГОСПОДАРЧА РОБОТА	131
16. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	143
17. ВЕБ-КОМУНІКАЦІЇ, ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ УНІВЕРСИТЕТУ	148
18. ПОЗИЦІЇ У МІЖНАРОДНИХ І НАЦІОНАЛЬНИХ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ РЕЙТИНГАХ	157
19. НАУКОВА, ОРГАНІЗАЦІЙНА І ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ РЕКТОРА	159

Вступ

У своїй роботі протягом 2011–2017 рр. ректор керувався законодавством України про освіту, науку та науково-технічну діяльність, наказами та директивами МОН України, розпорядженнями керівництва Харківської обласної державної адміністрації, Статутом університету та іншими університетськими нормативно-правовими документами, рішеннями Наглядової ради університету, конференції трудового колективу, Вченої ради університету, найкращими університетськими традиціями, відображеними у Кодексі цінностей Каразінського університету.

Головними орієнтирами діяльності були положення Програми розвитку університету на 2010–2020 роки.

Пріоритетними завданнями були: наближення університетської діяльності до основних показників університетів світового класу, вдосконалення науково-освітньої і культурно-просвітницької діяльності в умовах радикального реформування української вищої освіти, трансформація форм і методів університетської роботи відповідно до нових законодавчих умов зі збереженням цінного досвіду, накопиченого Каразінською університетською спільнотою.

1. ОНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ

Прийняття Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. і Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. зумовило необхідність перегляду, оновлення і створення великого масиву університетських нормативних актів з метою імплементації положень нового законодавства. Із 2014 до 2016 року включно в ХНУ імені В. Н. Каразіна підготовлено, затверджено рішеннями Вченої ради університету та введено в дію наказами ректора низку документів, які регламентують освітню діяльність в умовах її реформування, зокрема: Положення про планування роботи, звітування і оцінювання науково-педагогічних працівників (2015 р.), Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії для атестації здобувачів вищої освіти (2015 р.), Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчальних працях працівників та здобувачів вищої освіти (2015 р.), Положення про організацію освітнього процесу (2015 р.), Статут Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (2015 р.), Положення про організацію наукової та науково-технічної діяльності (2017 р.), Положення про організацію позаосвітньої діяльності зі студентами Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (2017 р.).

На Асамблеї Вчених рад університету 29 січня 2017 року було затверджено Кодекс цінностей Каразінського університету.

Проекти документів своєчасно розміщувалися на сайті університету, виносилися на громадське обговорення, розглядалися на засіданнях учених рад факультетів і Науково-методичної ради університету, ухвалювалися із урахуванням пропозицій та зауважень.

2. ПОСИЛЕННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УНІВЕРСИТЕТУ

2.1. Якісний склад науково-педагогічних працівників

Кадрова політика в університеті ґрунтується на переконанні, що найважливішим надбанням університету є його викладачі, науковці, працівники, саме від них залежать якість навчання, ефективність наукових досліджень, загальна інтелектуальна атмосфера. Протягом звітнього періоду здійснено низку важливих заходів, спрямованих на посилення викладацького і наукового складу, створення сприятливих умов для його роботи, матеріальне та моральне заохочення найкращих науково-педагогічних працівників і співробітників.

Станом на 1 грудня 2017 року в університеті працюють 1 619 штатних науково-педагогічних працівників, 207 наукових співробітників.

Протягом звітнього періоду кількість штатних докторів наук, професорів збільшилася на 56 осіб (20,6 %), кандидатів наук, доцентів – на 101 особу (12,2 %). (рис. 2.1, 2.2, табл. 2.1) Серед штатних співробітників – 2 академіки НАН України та 1 член-кореспондент НАН України, 272 доктори наук, професори і 932 кандидати наук, доценти, 65 лауреатів державних премій у галузі науки і техніки, з яких 28 одержали премії після 1991 року (табл. 2.1, 2.2).

У 2012 році дійсними членами (академіками) Національної академії наук України обрані: Бакіров В. С. (ректор, докт. соціол. наук, професор), Азаренков М. О. (проректор, докт. фіз.-мат. наук, професор); Карнаухов І. М. (докт. фіз.-мат. наук, професор).

Членами-кореспондентами Національної академії наук України обрані: Шкуратов Ю. Г. (директор НДІ астрономії університету, докт. фіз.-мат. наук, професор), Воєводін В. М. (докт. фіз.-мат. наук, професор), Гордієнко Є. О. (докт. біол. наук, професор).

Усього в освітньому процесі та науковій роботі, з урахуванням

зовнішніх сумісників, зараз беруть участь 395 докторів наук, професорів, 1 160 кандидатів наук, доцентів, 25 академіків, членів-кореспондентів НАН України, 14 академіків і членів-кореспондентів галузевих академій наук. Серед штатних науково-педагогічних працівників 1 072 (66,2 %) мають науковий ступінь і вчене звання (на 181 особу більше, ніж у 2010 році).

У звітному періоді середній вік науково-педагогічних працівників знизився і складає 46,5 років (проти 48 років у 2010 р.). Зменшився відсоток науково-педагогічних працівників віку понад 60 років – 20,6 % (проти 28,8% у 2010 р.).

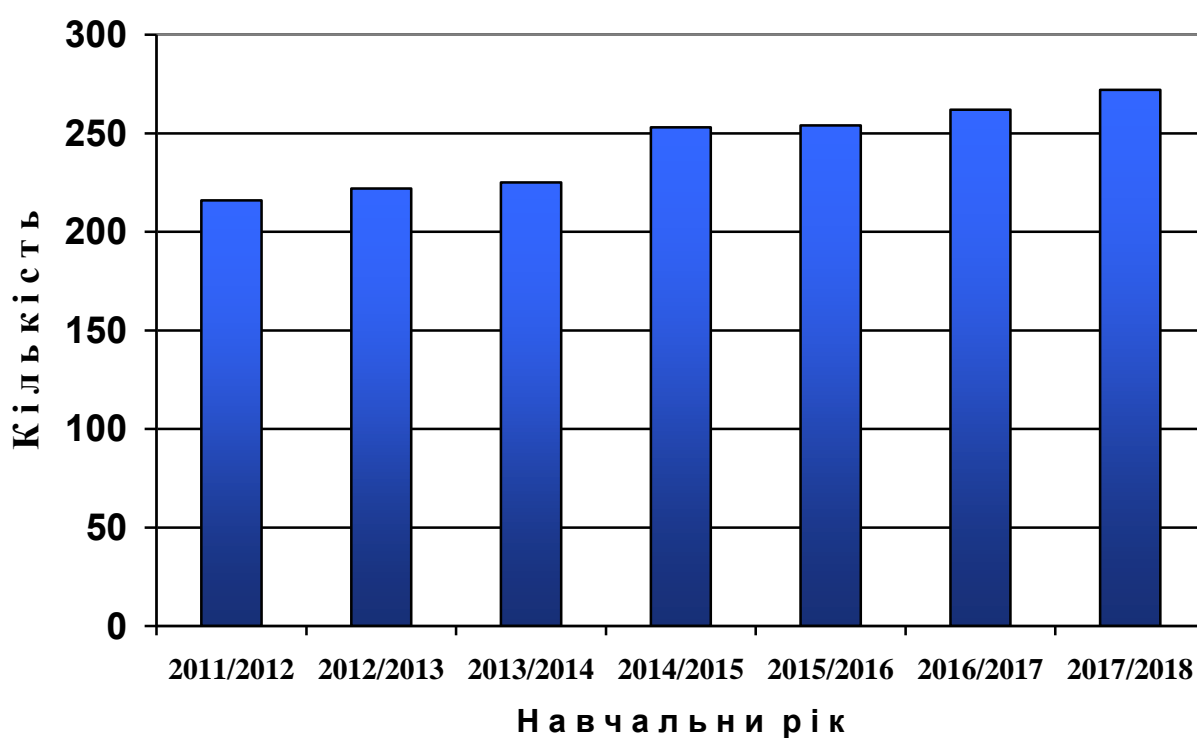

Рис. 2.1. Штатні працівники – доктори наук, професори

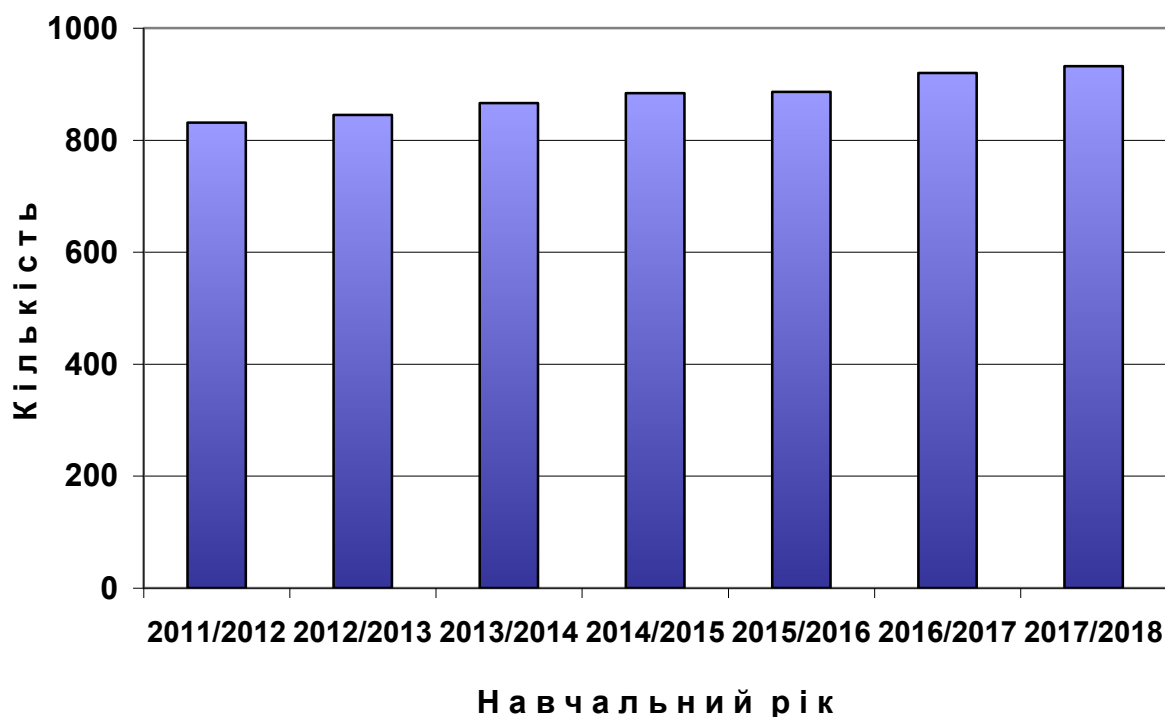

Рис. 2.2. Штатні працівники – кандидати наук, доценти

Таблиця 2.1

Кадровий склад університету

№ з/п	Штатні науко-педагогічні, наукові працівники та працівники	Навчальний рік						
		2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
1	Науково-педагогічні працівники	1 366	1 390	1 470	1 564	1 583	1 592	1 619
2	Наукові працівники	346	322	302	285	235	218	207
3	Доктори наук, професори, у т. ч.	216	222	225	253	254	262	272
	3.1. науково-педагогічні працівники	196	210	218	233	233	240	251
	3.2. наукові працівники НДЧ	20	21	20	20	21	22	21
4	Кандидати наук, доценти, у т. ч.	831	845	866	884	886	920	932
	4.1. науково-педагогічні	695	728	755	771	795	804	821

	працівники							
	4.2. наукові працівники НДЧ	136	117	111	113	91	99	94
5	Навчально-допоміжний персонал	674	640	655	707	695	687	698
6	Допоміжний персонал НДЧ	129	112	103	110	85	76	67
7	Адміністративно-управлінський персонал	371	380	380	390	388	395	455
8	Господарський і обслуговуючий персонал	1 683	1 310	1 305	1 140	1 159	1 182	1 253
	Усього	4 569	4 173	4 215	4 196	4 145	4 153	4 232

Таблиця 2.2

Штатні науково-педагогічні працівники

Науково-педагогічні працівники	Навчальний рік													
	2011/2012		2012/2013		2013/2014		2014/2015		2015/2016		2016/2017		2017/2018	
	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%
Усього	1 366	100	1 390	100	1 470	100	1 564	100	1 583	100	1 592	100	1 619	100
У тому числі:														
Д.н., проф.	197	14	210	15	218	15	233	15	233	15	240	15	251	16
К. н., доц.	695	51	728	52	755	51	771	51	795	50	804	50	821	51
Усього науково-педагогічних працівників з науковими ступенями і вченими званнями	892	65	938	67	973	66	1 004	66	1 028	65	1 044	65	1 072	66
За віком														
Середній вік	52		50		49		48		48		47		46,5	
До 30 років	121	9	107	8	92	6	120	8	138	9	151	9	163	10
30 – 39 років	258	19	381	27	297	20	410	26	422	26	446	28	457	28

40 – 49 років	300	22	317	22	453	31	395	25	408	25	423	27	431	27
50 – 59 років	305	22	282	20	300	20	310	21	284	18	216	13	233	14
Понад 60 років	382	28	337	23	328	23	305	20	331	22	359	23	335	21

2.2. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників

Із метою здійснення післядипломної освіти, підвищення кваліфікації та проведення стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників, застосування та розвитку електронних (дистанційних) технологій навчання, відповідно до Програми розвитку Університету на 2010–2020 роки в університеті створено Інститут післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання шляхом об'єднання двох Центрів – післядипломної освіти та електронного навчання.

Центр післядипломної освіти виконує функцію організації та проведення підвищення кваліфікації, стажування і проведення інших заходів у системі освіти дорослих. Упродовж 2011–2017 років 1 924 викладачі університету пройшли підвищення кваліфікації за різними формами навчання (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників університету у 2011–2017 рр.

Форми підвищення кваліфікації	Роки							Усього
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Стажування в межах України	79	156	120	89	161	132	140	877
Програма «Технології дистанційної освіти у ВНЗ»	–	57	165	129	65	76	44	536
Школа педагогічної майстерності	39	35	35	40	35	33	–	217
Інші форми	35	39	34	41	54	45	46	294
Усього	153	287	354	299	315	286	230	1 924

У цей період в університеті введено нові форми підвищення кваліфікації: «Школа педагогічної майстерності» та «Технології дистанційного навчання у вищій школі».

Зокрема, окрім зазначених вище 536 науково-педагогічних працівників, які пройшли навчання, за програмами «Технології дистанційної освіти у ВНЗ» підвищили додатково кваліфікацію 50 співробітників університету, а у «Школі педагогічної майстерності» – 13 співробітників університету.

Основною формою підвищення кваліфікації, як і в попередні роки, було стажування. У різних закладах освіти, наукових закладах та інших базах стажувалося 877 науково-педагогічних працівників. Дані про стажування викладачів університету у 2011–2017 роках наведено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

**Кількість викладачів університету, які пройшли стажування
у 2011–2017 роках (за базами)**

Бази стажування	Роки							Усього
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Кафедри університету	28	74	62	42	80	54	71	411
Інші ВНЗ	25	32	28	20	36	27	17	185
Наукові заклади	17	35	13	18	29	46	34	192
Інші бази	9	15	17	9	16	5	18	89
Усього	79	156	120	89	161	132	140	877

У 2017 році Вченою радою університету було затверджено ще одну інноваційну програму курсу підвищення кваліфікації «Українська мова – професійне спрямування».

У 2016/2017 навчальному році в Центрі післядипломної освіти розпочато новий напрям діяльності за освітньою програмою «Сучасні методи планування проведення наукових досліджень», навчання за якою вже закінчили 10 осіб.

2.3. Нагороди і відзнаки співробітників університету

Протягом звітнього періоду плідну діяльність 38 співробітників університету було відзначено державними нагородами. Орденами нагороджені три особи, почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України» присвоєно двом працівникам, почесне звання «Заслужений працівник освіти України» – чотирьом працівникам, почесне звання «Заслужений юрист України» – одному працівнику, почесне звання «Заслужений вчитель України» – одному працівнику, Державними преміями України в галузі науки і техніки відзначені одинадцять штатних працівників університету, присвоєно почесне звання «Почесний громадянин міста Харкова» одному працівнику.

Канд. фіз.-мат. наук, завідувач лабораторії Науково-дослідного інституту астрономії Федоров П. М. отримав премію НАН України імені Є. П. Федорова за цикл робіт «Каталоги зоряних даних як інструменти астрономічних досліджень».

Професора кафедри теоретичної ядерної фізики та вищої математики імені О. І. Ахієзера Юрія Бережного удостоєно премії імені К. Д. Синельникова Національної академії наук України.

У 2014 році премії імені М. І. Туган-Барановського Національної академії наук України за видатні наукові роботи в галузі економіки удостоєно професора кафедри міжнародних економічних відносин Ігоря Матюшенка.

За великий внесок у розвиток університетської освіти і науки Вчена рада університету присудила почесне звання «Заслужений професор університету» дев'ятьом працівникам, «Заслужений викладач університету» – п'ятьом працівникам.

3. ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

У 2011–2017 роках проводилася багатобічна і напружена робота з формування якісного контингенту здобувачів освіти.

Протягом звітнього періоду трансформувався ліцензійний обсяг підготовки фахівців. Це пояснюється внесенням змін у 2014 році до Порядку ліцензування діяльності з надання освітніх послуг, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України, згідно з яким ліцензований обсяг підготовки до вступу у заклади вищої освіти громадян України, іноземців та осіб без громадянства не встановлюється окремо.

У 2014 році набув чинності новий Закон України «Про вищу освіту», відповідно до якого останній прийом на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» було проведено у 2016 році. До того ж, новий Закон України «Про освіту» (2017 рік) визначає післядипломну освіту, курси перепідготовки та/або підвищення кваліфікації як складник освіти дорослих. Тому, відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187, ліцензування освітніх послуг із післядипломної освіти та перепідготовки не здійснюється.

Загальний ліцензійний обсяг у 2011/2012 навчальному році складав 16 745 осіб, а у 2017/2018 – 12 540 осіб. Відповідно, на освітньо-професійні програми першого рівня вищої освіти – 6 015 та 5 820 осіб; на освітні програми другого рівня вищої освіти – 3 192 та 4 137 осіб (табл. 3.1, 3.2).

Із 2017 року прийом до університету на навчання іноземних громадян відбувається в межах ліцензованого обсягу відповідної спеціальності, визначеного ліцензією навчального закладу для громадян України.

Таблиця 3.1

Ліцензійний обсяг підготовки фахівців

Форма навчання	Навчальний рік						
	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Денна форма	6 760	6 880	6 805	6 940	7 075	7 165	8 345
Заочна (дистанційна) форма	5 990	6 160	4 612	4 450	4 335	4 355	4 195
Перепідготовка спеціалістів	845	845	250	250	250	250	-
Довузівська підготовка громадян України	1 700	1 700	1 700	-	-	-	-
Довузівська підготовка іноземних громадян на підготовчому відділенні	600	600	1 000	-	-	-	-
Підготовка іноземних громадян	850	850	1 850	1 850	1 850	1 850	-
Усього	16 745	17 035	16 217	13 490	13 510	13 600	12 540

Таблиця 3.2

Ліцензійний обсяг підготовки фахівців за рівнями вищої освіти

Рівень	Навчальний рік						
	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Бакалавр	6 015	6 185	5 525	5 545	5 740	5 715	5 820
Магістр	3 192	3 312	3 137	3 192	3 167	3 222	4 137
Усього	9 207	94 97	8 662	8 737	8 907	8 937	9 957

Конкурсний відбір вступників на основі повної загальної середньої освіти у 2011–2017 роках здійснювався за результатами зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень, підтверджених сертифікатами Українського центру оцінювання якості освіти. Дані про прийом до університету наведені в таблицях 3.3, 3.4.

Таблиця 3.3

Дані про зарахування на навчання за денною формою громадян України

Рівень	Зараховано на навчання		
	За держзамовленням	За контрактом	Усього

2011 рік			
Бакалавр	1091	234	1325
Спеціаліст	395	65	460
Магістр	836	189	1025
2012 рік			
Бакалавр	1478	745	2223
Спеціаліст	387	67	454
Магістр	825	224	1049
2013 рік			
Бакалавр	1401	968	2369
Спеціаліст	272	26	298
Магістр	786	281	1067
2014 рік			
Бакалавр	1418	960	2378
Спеціаліст	206	33	239
Магістр	822	246	1068
2015 рік			
Бакалавр	1224	690	1914
Спеціаліст	42	21	63
Магістр	595	79	674
2016 рік			
Бакалавр	1247	695	1942
Спеціаліст	68	9	77
Магістр	913	232	1145
2017 рік			
Бакалавр	1028	926	1954
Спеціаліст			
Магістр	712	344	1056

Таблиця 3.4

Дані про зарахування на навчання за заочною формою громадян України

Рівень	Зараховано на навчання		
	За держзамовленням	За контрактом	Усього
2011 рік			
Бакалавр	114	127	241
Спеціаліст	91	234	325
Магістр	111	207	318
2012 рік			
Бакалавр	134	125	259
Спеціаліст	72	216	288

Магістр	85	285	370
2013 рік			
Бакалавр	123	208	331
Спеціаліст	50	134	184
Магістр	69	319	388
2014 рік			
Бакалавр	124	230	354
Спеціаліст	34	114	148
Магістр	70	256	326
2015 рік			
Бакалавр	49	143	192
Спеціаліст	8	111	119
Магістр	34	201	235
2016 рік			
Бакалавр	25	149	174
Спеціаліст	18	74	92
Магістр	77	309	386
2017 рік			
Бакалавр	18	178	196
Спеціаліст			
Магістр	31	439	470

За звітний період збільшився обсяг підготовки фахівців, змінився перелік напрямів і спеціальностей.

У 2017/2018 навчальному році загальна кількість студентів усіх форм навчання склала 16 078 осіб (проти 13 775 осіб у 2011/2012 навчальному році (рис. 3.2, табл. 3.5). Кількість студентів – громадян України у 2017/2018 навчальному році за денною формою навчання становила 9 884 осіб (проти 8 401 осіб у 2011/2012 навчальному році). За звітний період контингент студентів, які навчалися за заочною формою навчання, зменшився з 2 886 осіб у 2011/2012 навчальному році до 2 327 осіб у 2017/2018 навчальному році (табл. 3.5).

Загальна кількість осіб, які навчалися, зросла на 2 235 осіб (із 17 035 осіб у 2011/2012 навчальному році до 20 618 осіб у 2017/2018 навчальному році) (табл. 3.5, рис. 3.1).

Таблиця 3.5

Контингент осіб, які навчаються в університеті

Вид навчання	Навчальний рік						
	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Студенти	13 775	13 955	15 000	15 739	15 696	16 152	16 078
Аспіранти	459	457	428	391	355	280	262
Здобувачі	41	22	19	9	5	23	20
Докторанти	21	24	22	22	17	15	8
Друга вища освіта і перепідготовка	42	37	26	14	8	30	0
Слухачі ЦДО	690	560	462	499	446	494	405
Слухачі ЦПО	296	404	429	357	364	616	448
Слухачі ЦМО	266	558	802	406	285	303	471
Слухачі Малоого Каразінського університету	780	840	920	1020	1260	1250	1370
Слухачі лінгвістичного центру	405	417	388	213	225	307	261
Усього	16 775	17 274	18 496	18 670	18 661	19 470	19 323

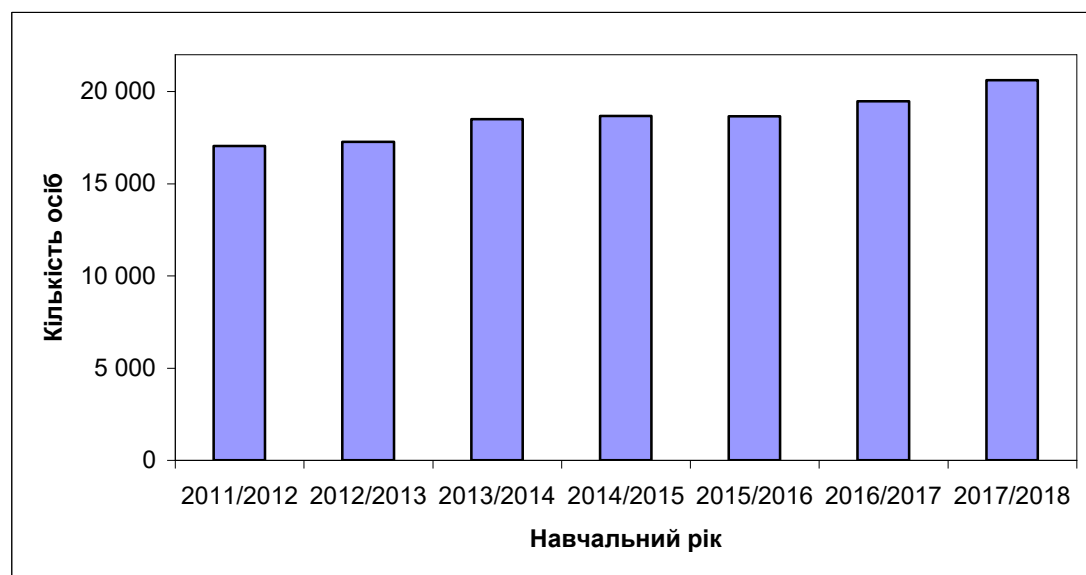

Рис. 3.1. Контингент осіб, які навчаються в університеті

Таблиця 3.6

Контингент осіб, які навчаються в університеті – громадян України

Форма навчання	Навчальний рік
----------------	----------------

	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Студенти, в тому числі:	11 287	11 242	11 279	11 335	11 337	12 045	12 211
<i>денна форма</i>	8 401	8 580	8 771	8 980	9 233	9 836	9 884
<i>заочна форма</i>	2 886	2 662	2 508	2 355	2 104	2 209	2 327
Аспіранти	442	437	403	357	324	262	250
Здобувачі	41	22	19	9	5	23	20
Докторанти	21	24	22	22	17	15	8
Друга вища освіта і перепідготовка, слухачі ЦПО	338	441	455	371	372	636	448
Слухачі підготовчих курсів ЦДО	690	560	462	499	446	494	405
Слухачі Малоого Каразінського університету	780	840	920	1 020	1 260	1 250	1 370
Слухачі лінгвістичного центру	405	417	388	213	225	307	261
Усього	14 004	13 983	13 948	13 826	13 986	15 032	14 973

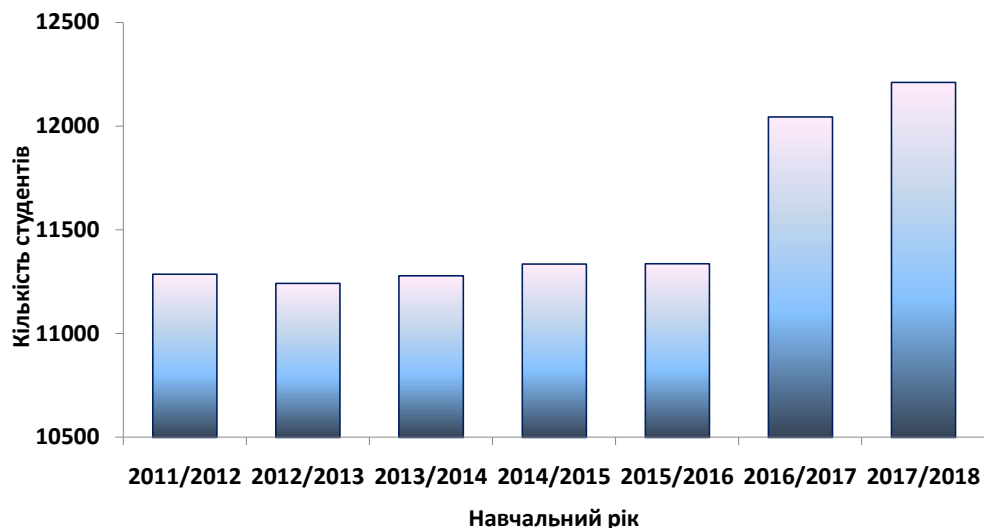

Рис. 3.2. Контингент студентів університету

За 7 років майже удвічі збільшилася кількість іноземних студентів

(табл. 3.7, рис. 3.3). У 2017/2018 навчальному році в університеті навчалися 4 350 іноземних громадян із 93 країн світу (проти 2 249 у 2010/2011 навчальному році).

Таблиця 3.7

Контингент іноземних студентів, аспірантів і слухачів університету

Форма навчання	Навчальний рік						
	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Студенти, в тому числі:	2 488	2 713	3 721	4 404	4 359	4 107	3 867
Аспіранти	17	20	25	34	31	18	12
Слухачі підготовчого відділення	266	558	802	406	285	303	471
Усього	2 771	3 291	4 548	4 844	4 675	4 428	4 350

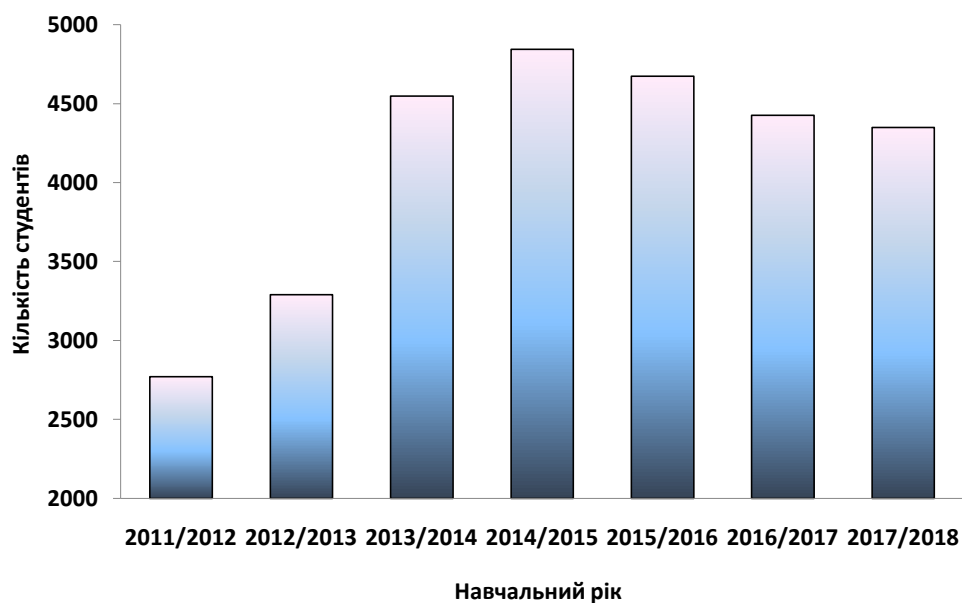

Рис. 3.3. Контингент іноземних студентів, аспірантів і слухачів університету

Зростання зумовлено в першу чергу збільшенням кількості студентів і слухачів підготовчого відділення з Індії, Нігерії та Ізраїлю (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Контингент за країнами з найбільшою кількістю іноземців студентів

<i>Назва країни</i>	Навчальний рік						
	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Туркменістан	499	731	920	840	565	380	177
Азербайджан	219	342	493	501	389	256	120
Китай	446	315	184	110	68	57	33
Йорданія	356	334	437	676	640	564	367
Ірак	373	290	295	372	353	183	61
Нігерія	92	128	330	445	468	456	406
Індія	16	29	317	487	650	996	1 199
Ізраїль	28	63	137	176	280	386	452

Кількість студентів, які навчалися за контрактом за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб, зросла з 6 198 осіб у 2011/2012 навчальному році до 9 419 осіб у 2017/2018 році. До того ж, кількість іноземних громадян, які навчалися за контрактом, збільшилася майже удвічі (табл. 3.9, рис. 3.4).

Таблиця 3.9

Контингент студентів, які навчаються за контрактом

	Навчальний рік						
	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018
Громадяни України	3 758	3 901	4 383	4 657	4 769	4 969	5 570
Іноземні громадяни	2 440	2 688	3 684	4 368	4 332	4 084	3 849
Усього	6 198	6 589	8 067	9 025	9 101	9 053	9 419

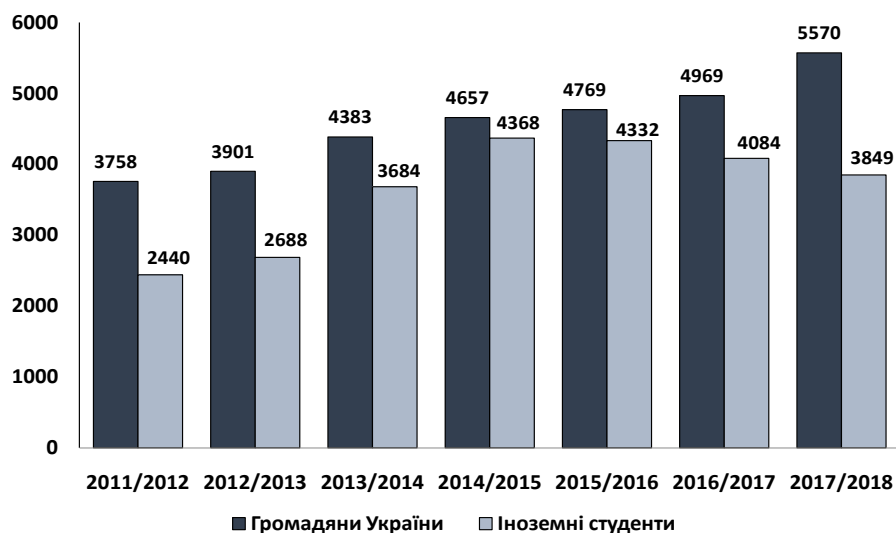

Рис. 3.4. Контингент студентів, які навчаються за контрактом

Найбільша кількість студентів, які навчалися за контрактом (за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб), була на факультетах: медичному, економічному, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, іноземних мов, психології, філологічному, юридичному.

4. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ

Підготовка фахівців здійснювалася за напрямками і спеціальностями згідно з Ліцензією на надання освітніх послуг на 20 факультетах, на факультеті післядипломної освіти (з 2012 року в Центрі післядипломної освіти, в Навчально-науковому інституті «Каразінська школа бізнесу», в Центрі міжнародної освіти та в Центрі довузівської підготовки.

У січні 2015 року для реалізації освітніх програм довузівської, вищої і післядипломної освіти та впровадження сучасних технологій навчання було створено Інститут заочного (дистанційного) навчання та післядипломної освіти.

У 2016 році з метою розвитку бізнес-освіти, адаптації навчальних програм у сфері управління та адміністрування до сучасного бізнес-середовища створено Навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу».

Значно зросла кількість напрямів і спеціальностей, за якими університет готує фахівців (табл. 3.9, 3.10). Протягом звітнього періоду було ліцензовано й акредитовано нові напрями та спеціальності:

- за освітнім рівнем «бакалавр» ліцензовано 17 напрямів (спеціальностей);
- за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» ліцензовано 2 спеціальності;
- за освітнім рівнем «магістр» ліцензовано 11 спеціальностей;
- із 47 напрямів підготовки бакалаврів акредитовано 38 напрямів (81 %);
- із 65 спеціальностей підготовки спеціалістів, магістрів акредитовано 55 спеціальностей (86 %).

**Ліцензовані напрями (спеціальності) підготовки бакалаврів, спеціалістів магістрів,
за якими здійснювалася підготовка фахівців згідно з постановами Кабінету Міністрів
України від 13.12.2006 р. № 1719, від 27.08.2010 р. № 787**

Виділено назви напрямів, спеціальностей, ліцензованих за звітний період

№ з/п	Шифр галузі знань	Назва галузі знань	Код напрямку підготовки, спеціальності	Найменування напрямку підготовки, спеціальності
1	2	3	4	5
Підготовка бакалаврів				
1	0102	Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини	6.010203	Здоров'я людини
2	0201	Культура	6.020101	Культурологія
3	0203	Гуманітарні науки	6.020301	Філософія
4	0203	Гуманітарні науки	6.020302	Історія
5	0203	Гуманітарні науки	6.020303	Філологія
6	0203	Гуманітарні науки	6.020304	Богослов'я (християнська теологія)
7	0301	Соціально-політичні науки	6.030101	Соціологія
8	0301	Соціально-політичні науки	6.030102	Психологія
9	0301	Соціально-політичні науки	6.030104	Політологія
10	0302	Міжнародні відносини	6.030202	Міжнародне право
11	0302	Міжнародні відносини	6.030203	Міжнародні економічні відносини
12	0302	Міжнародні відносини	6.030204	Міжнародна інформація
13	0302	Міжнародні відносини	6.030205	Країнознавство
14	0302	Міжнародні відносини	6.030206	Міжнародний бізнес
15	0303	Журналістика та інформація	6.030301	Журналістика
16	0303	Журналістика та інформація	6.030302	Реклама та зв'язки з громадськістю
17	0304	Право	6.030401	Правознавство
18	0305	Економіка та підприємництво	6.030501	Економічна теорія
19	0305	Економіка та підприємництво	6.030502	Економічна кібернетика
20	0305	Економіка та підприємництво	6.030503	Міжнародна економіка
21	0305	Економіка та підприємництво	6.030506	Прикладна статистика

22	0305	Економіка підприємництва	6.030507	Маркетинг
23	0305	Економіка підприємництва	6.030508	Фінанси і кредит
24	0305	Економіка підприємництва	6.030509	Облік і аудит
25	0306	Менеджмент адміністрування	6.030601	Менеджмент
26	0401	Природничі науки	6.040101	Хімія
27	0401	Природничі науки	6.040102	Біологія
28	0401	Природничі науки	6.040103	Геологія
29	0401	Природничі науки	6.040104	Географія
30	0401	Природничі науки	6.040106	Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування
31	0402	Фізико-математичні науки	6.040201	Математика
32	0402	Фізико-математичні науки	6.040202	Механіка
33	0402	Фізико-математичні науки	6.040203	Фізика
34	0402	Фізико-математичні науки	6.040204	Прикладна фізика
35	0402	Фізико-математичні науки	6.040206	Астрономія
36	0403	Системні науки та кібернетика	6.040301	Прикладна математика
37	0403	Системні науки та кібернетика	6.040302	Інформатика
38	0501	Інформатика та обчислювальна техніка	6.050101	Комп'ютерні науки
39	0501	Інформатика та обчислювальна техніка	6.050102	Комп'ютерна інженерія
40	0502	Автоматика та управління	6.050201	Системна інженерія
41	0508	Електроніка	6.050801	Мікро- та наноелектроніка
42	0514	Біотехнологія	6.051401	Біотехнологія
43	1301	Соціальне забезпечення	6.130102	Соціальна робота
44	1401	Сфера обслуговування	6.140101	Готельно-ресторанна справа
45	1401	Сфера обслуговування	6.140103	Туризм
46	1701	Інформаційна безпека	6.170101	Безпека інформаційних і комунікаційних систем
47	1702	Цивільна безпека	6.170202	Охорона праці
Підготовка спеціалістів				
1	0201	Культура	7.02010101	Культурологія

2	0203	Гуманітарні науки	7.02030201	Історія
3	0203	Гуманітарні науки	7.02030203	Архівознавство
4	0203	Гуманітарні науки	7.02030204	Археологія
5	0203	Гуманітарні науки	7.02030301	Українська мова і література
6	0203	Гуманітарні науки	7.02030302	Мова і література (російська)
7	0203	Гуманітарні науки	7.02030302	Мова і література (латинська)
8	0203	Гуманітарні науки	7.02030302	Мова і література (французька)
9	0203	Гуманітарні науки	7.02030302	Мова і література (англійська)
10	0203	Гуманітарні науки	7.02030302	Мова і література (німецька)
11	0203	Гуманітарні науки	7.02030303	Прикладна лінгвістика
12	0203	Гуманітарні науки	7.02030304	Переклад
13	0301	Соціально-політичні науки	7.03010101	Соціологія (за видами діяльності)
14	0301	Соціально-політичні науки	7.03010201	Психологія
15	0301	Соціально-політичні науки	7.03010401	Політологія (за сферами політичної діяльності)
16	0302	Міжнародні відносини	7.03020301	Міжнародні економічні відносини
17	0303	Журналістика і інформація	7.03030101	Журналістика (за видами)
18	0304	Право	7.03040101	Правознавство
19	0305	Економіка підприємництво	7.03050301	Міжнародна економіка
20	0305	Економіка підприємництво	7.03050601	Прикладна статистика
21	0305	Економіка підприємництво	7.03050701	Маркетинг
22	0305	Економіка підприємництво	7.03050801	Фінанси і кредит (за спеціалізованими програмами)
23	0305	Економіка підприємництво	7.03050802	Банківська справа
24	0305	Економіка підприємництво	7.03050901	Облік і аудит
25	0306	Менеджмент і адміністрування	7.03060101	Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)
26	0401	Природничі науки	7.04010101	Хімія
27	0401	Природничі науки	7.04010201	Біологія
28	0401	Природничі науки	7.04010209	Генетика
29	0401	Природничі науки	7.04010212	Фізіологія людини і тварин
30	0401	Природничі науки	7.04010301	Геологія
31	0401	Природничі науки	7.04010302	Гідрогеологія
32	0401	Природничі науки	7.04010401	Географія
33	0401	Природничі науки	7.04010402	Економічна та соціальна географія
34	0401	Природничі науки	7.04010601	Екологія та охорона навколишнього середовища
35	0402	Фізико-математичні науки	7.04020101	Математика (за напрямками)

36	0402	Фізико-математичні науки	7.04020201	Теоретична та прикладна механіка
37	0402	Фізико-математичні науки	7.04020402	Радіофізика і електроніка
38	0403	Системні науки та кібернетика	7.04030101	Прикладна математика
39	0403	Системні науки та кібернетика	7.04030201	Інформатика
40	0501	Інформатика та обчислювальна техніка	7.05010101	Інформаційні управляючі системи та технології (за галузями)
41	0502	Автоматика та управління	7.05020101	Комп'ютеризовані системи управління та автоматика
42	0508	Електроніка	7.05080102	Фізична та біомедична електроніка
43	1201	Медицина	7.12010001	Лікувальна справа
44	1301	Соціальне забезпечення	7.13010201	Соціальна робота
45	1401	Сфера обслуговування	7.14010301	Туризмознавство (за видами)
46	1701	Інформаційна безпека	7.17010101	Безпека інформаційних і комунікаційних систем
Підготовка магістрів				
1	0102	Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини	8.01020301	Здоров'я людини
2	0201	Культура	8.02010101	Культурологія
3	0203	Гуманітарні науки	8.02030101	Філософія
4	0203	Гуманітарні науки	8.02030201	Історія
5	0203	Гуманітарні науки	8.02030203	Архівознавство
6	0203	Гуманітарні науки	8.02030204	Археологія
7	0203	Гуманітарні науки	8.02030301	Українська мова і література
8	0203	Гуманітарні науки	8.02030302	Мова і література (російська)
9	0203	Гуманітарні науки	8.02030302	Мова і література (латинська)
10	0203	Гуманітарні науки	8.02030302	Мова і література (французька)
11	0203	Гуманітарні науки	8.02030302	Мова і література (англійська)
12	0203	Гуманітарні науки	8.02030302	Мова і література (німецька)
13	0203	Гуманітарні науки	8.02030303	Прикладна лінгвістика
14	0203	Гуманітарні науки	8.02020204	Переклад
15	0301	Соціально-політичні науки	8.03010101	Соціологія (за видами діяльності)
16	0301	Соціально-політичні науки	8.03010201	Психологія
17	0301	Соціально-політичні науки	8.03010401	Політологія (за сферами політичної діяльності)
18	0302	Міжнародні відносини	8.03020301	Міжнародні економічні відносини
19	0303	Журналістика та інформація	8.03030101	Журналістика (за видами)
20	0304	Право	8.03040101	Правознавство
21	0305	Економіка та	8.03050101	Економічна теорія

		підприємництво		
22	0305	Економіка підприємництво та	8.03050201	Економічна кібернетика
23	0305	Економіка підприємництво та	8.03050301	Міжнародна економіка
24	0305	Економіка підприємництво та	8.03050601	Прикладна статистика
25	0305	Економіка підприємництво та	8.03050701	Маркетинг
26	0305	Економіка підприємництво та	8.03050801	Фінанси і кредит (за спеціалізованими програмами)
27	0305	Економіка підприємництво та	8.03050802	Банківська справа
28	0305	Економіка підприємництво та	8.03050901	Облік і аудит
29	0306	Менеджмент адміністрування і	8.03060101	Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)
30	0306	Менеджмент адміністрування і	8.03060104	Менеджмент зовнішньо-економічної діяльності
31	0401	Природничі науки	8.04010101	Хімія
32	0401	Природничі науки	8.04010201	Біологія
33	0401	Природничі науки	8.04010205	Біохімія
34	0401	Природничі науки	8.04010209	Генетика
35	0401	Природничі науки	8.04010212	Фізіологія людини і тварин
36	0401	Природничі науки	8.04010301	Геологія
37	0401	Природничі науки	8.04010302	Гідрогеологія
38	0401	Природничі науки	8.04010305	Геологія нафти і газу
39	0401	Природничі науки	8.04010401	Географія
40	0401	Природничі науки	8.04010402	Економічна та соціальна географія
41	0401	Природничі науки	8.04010406	Географія рекреації та туризму
42	0401	Природничі науки	8.04010601	Екологія та охорона навколишнього середовища
43	0402	Фізико-математичні науки	8.04020101	Математика (за напрямками)
44	0402	Фізико-математичні науки	8.04020201	Теоретична та прикладна механіка
45	0402	Фізико-математичні науки	8.04020301	Фізика (за напрямками)
46	0402	Фізико-математичні науки	8.04020302	Фізика конденсованого стану
47	0402	Фізико-математичні науки	8.04020401	Прикладна фізика (за галузями використання)
48	0402	Фізико-математичні науки	8.04020402	Радіофізика і електроніка
49	0402	Фізико-математичні науки	8.04020403	Експериментальна ядерна фізика та фізика плазми
50	0402	Фізико-математичні науки	8.04020405	Біофізика

51	0402	Фізико-математичні науки	8.04020402	Медична фізика
52	0402	Фізико-математичні науки	8.04020601	Астрономія
53	0403	Системні науки та кібернетика	8.04030101	Прикладна математика
54	0403	Системні науки та кібернетика	8.04030201	Інформатика
55	0501	Інформатика та обчислювальна техніка	8.05010101	Інформаційні управляючі системи та технології (за галузями)
56	0502	Автоматика та управління	8.05020101	Комп'ютеризовані системи управління та автоматика
57	0508	Електроніка	8.05080102	Фізична та біомедична електроніка
58	1401	Сфера обслуговування	8.14010301	Туризмознавство (за видами)
59	1701	Інформаційна безпека	8.17010101	Безпека інформаційних і комунікаційних систем
60	1801	Специфічні категорії	8.18010014	Управління фінансово-економічною безпекою
61	1801	Специфічні категорії	8.18010016	Бізнес-адміністрування
62	1801	Специфічні категорії	8.18010018	Адміністративний менеджмент
63	1801	Специфічні категорії	8.18010019	Медіа-комунікації
64	1801	Специфічні категорії	8.18010024	Прикладна економіка

У 2013 році рішенням Акредитаційної комісії України від 30.05.2013 р. (протокол № 14) Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна визнано вищим навчальним закладом IV рівня акредитації. Термін дії сертифіката про акредитацію університету за IV рівнем – до 1 липня 2023 р.

Із 2016 року підготовка фахівців здійснюється відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою КМУ від 29.04.2015 р. № 266. Для забезпечення потреб здобувачів вищої освіти у 2016–2017 роках здобувачам вищої освіти запропоновано освітньо-професійні, освітньо-наукові програми за ступенями «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» у межах спеціальностей нового переліку.

Таблиця 4.2

Ліцензовані спеціальності підготовки бакалаврів, магістрів, докторів філософії, за якими здійснюється підготовка з 2016 року відповідно до постанови КМУ від

29.04.2015 р. № 266, та освітні програми, запропоновані в межах спеціальностей

Виділені назви спеціальностей Переліку 2015, ліцензованих за звітний період

№ з/п	Шифр знань Назва знань	галузі галузі	Код спеціальності	Найменування спеціальності	Назви освітніх програм
1	2	3	4	5	5
Підготовка бакалаврів (набір 2017 року)					
1.	01 Освіта		014	Середня освіта (Здоров'я людини)	Середня освіта (Здоров'я людини)
2.	03 Гуманітарні науки		032	Історія та археологія	Історія та археологія
3.	03 Гуманітарні науки		033	Філософія	Філософія
4.	03 Гуманітарні науки		034	Культурологія	Культурологія
5.	03 Гуманітарні науки		035	Філологія	Українська мова і література
					Мова і література (російська)
					Мова і література (латинська)
					Мова і література (польська)
					Прикладна лінгвістика
					Англійська мова і література та переклад
					Німецька мова і література та переклад
					Французька мова і література та переклад
					Переклад (іспанська)
					Переклад (китайська)
					Переклад (арабська)
6.	04 Богослов'я		041	Богослов'я	Богослов'я
7.	05 Соціальні та поведінкові науки		051	Економіка	Економіка та економічна політика
					Економічна кібернетика
					Міжнародна економіка
					Бізнес-аналітика та міжнародна статистика
8.	05 Соціальні та поведінкові науки		052	Політологія	Політологія
9.	05 Соціальні та поведінкові науки		053	Психологія	Психологія
10.	05 Соціальні та поведінкові науки		054	Соціологія	Соціально-політичні та маркетингові дослідження Соціальні комунікації,

				реклама і PR Журналістика
11.	06 Журналістика	061	Журналістика	Медіакомунікації та зв'язки з громадськістю
12.	07 Управління та адміністрування	071	Облік і оподаткування	Облік і оподаткування
13.	07 Управління та адміністрування	072	Фінанси, банківська справа та страхування	Фінанси, банківська справа та страхування
14.	07 Управління та адміністрування	073	Менеджмент	Менеджмент організацій
				Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності
				Менеджмент
15.	07 Управління та адміністрування	076	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
16.	07 Управління та адміністрування	075	Маркетинг	Маркетинг
17.	08 Право	081	Право	Право
18.	09 Біологія	091	Біологія	Біологія
19.	10 Природничі науки	101	Екологія	Екологія
20.	10 Природничі науки	102	Хімія	Хімія
21.	10 Природничі науки	103	Науки про Землю	Геологія
22.	10 Природничі науки	104	Фізика та астрономія	Фізика
				Астрономія
23.	10 Природничі науки	105	Прикладна фізика та наноматеріали	Прикладна фізика
				Медична фізика
				Прикладна фізика енергетичних систем
				Радіофізика і електроніка
				Біофізика
24.	10 Природничі науки	106	Географія	Географія
				Географія рекреації та туризму
25.	11 Математика та статистика	111	Математика	Математика
26.	11 Математика та статистика	113	Прикладна математика	Прикладна математика
27.	12 Інформаційні технології	122	Комп'ютерні науки	Інформатика
				Комп'ютерні науки
28.	12 Інформаційні технології	123	Комп'ютерна інженерія	Комп'ютерна інженерія
29.	12 Інформаційні технології	125	Кібербезпека	Безпека інформаційних і комунікаційних систем

30.	15 Автоматизація та приладобудування	151	Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології
31.	15 Автоматизація та приладобудування	153	Мікро- та наносистемна техніка	Фізична та біомедична електроніка
32.	16 Хімічна та біоінженерія	162	Біотехнології та біоінженерія	Біотехнології та біоінженерія
33.	23 Соціальна робота	231	Соціальна робота	Соціальна робота
34.	24 Сфера обслуговування	242	Туризм	Готельно-ресторанна справа
35.	24 Сфера обслуговування	241	Готельно-ресторанна справа	Туризм
36.	26 Цивільна безпека	263	Цивільна безпека	-
37.	28 Публічне управління та адміністрування	281	Публічне управління та адміністрування	Публічне управління та адміністрування
38.	29 Міжнародні відносини	291	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	Міжнародні відносини та регіональні студії
				Міжнародна інформація та міжнародні комунікації
39.	29 Міжнародні відносини	292	Міжнародні економічні відносини	Міжнародні економічні відносини
				Міжнародні економічні відносини
				Міжнародний бізнес
40.	29 Міжнародні відносини	293	Міжнародне право	Міжнародне право
Підготовка магістрів (набір 2017 року)				
1.	01Освіта	014	Середня освіта (Здоров'я людини)	Середня освіта (Здоров'я людини)
2.	03 Гуманітарні науки	032	Історія та археологія	Історія та археологія
3.	03 Гуманітарні науки	033	Філософія	Філософія
4.	03 Гуманітарні науки	034	Культурологія	Культурологія
5.	03 Гуманітарні науки	035	Філологія	Українська мова і література
				Мова і література (російська)
				Мова і література (латинська)
				Прикладна лінгвістика
				Мова і література (англійська)
				Мова і література (німецька)

				Мова і література (французька)
				Переклад (англійська)
				Переклад (німецька)
				Переклад (французька)
				Переклад (іспанська)
				Переклад (китайська)
6.	05 Соціальні та поведінкові науки	051	Економіка	Економіка та економічна політика
				Прикладна економіка
				Економічна кібернетика
				Міжнародна економіка
				Бізнес-аналітика та міжнародна статистика
7.	05 Соціальні та поведінкові науки	052	Політологія	Політологія
8.	05 Соціальні та поведінкові науки	053	Психологія	Психологія
9.	05 Соціальні та поведінкові науки	054	Соціологія	Соціологія
10.	06Журналістика	061	Журналістика	Журналістика
				Медіакомунікації
11.	07 Управління та адміністрування	071	Облік і оподаткування	Облік і оподаткування
12.	07Управління та адміністрування	072	Фінанси, банківська справа та страхування	Фінанси, банківська справа та страхування
13.	07Управління та адміністрування	073	Менеджмент	Менеджмент організацій
				Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності
				Адміністративний менеджмент
				Управління фінансово-економічною безпекою
				Бізнес-адміністрування
				Менеджмент
14.	07 Управління та адміністрування	075	Маркетинг	Маркетинг
15.	07 Управління та адміністрування	076	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
16.	08 Право	081	Право	Право
17.	09 Біологія	091	Біологія	Біологія
				Біохімія
				Генетика
				Фізіологія людини і тварин
18.	10 Природничі	101	Екологія	Екологія та охорона

	науки			навколишнього середовища
19.	10 Природничі науки	102	Хімія	Хімія (освітньо-наукова програма)
				Хімія (освітньо-професійна програма)
20.	10 Природничі науки	103	Науки про Землю	Геологія
				Гідрогеологія
				Геологія нафти і газу
21.	10 Природничі науки	104	Фізика та астрономія	Фізика (освітньо-професійна програма)
				Астрономія та космічна інформатика (освітньо-професійна програма)
				Фізика (освітньо-наукова програма)
				Астрономія та космічна інформатика (освітньо-наукова програма)
22.	10 Природничі науки	105	Прикладна фізика та наноматеріали	Прикладна фізика (освітньо-професійна програма)
				Прикладна фізика (освітньо-наукова програма)
				Прикладна фізика енергетичних систем
				Радіофізика і електроніка
				Біофізика
				Експериментальна ядерна фізика та фізика плазми (освітньо-професійна програма)
				Експериментальна ядерна фізика та фізика плазми (освітньо-наукова програма)
				Медична фізика (освітньо-професійна програма)
				Медична фізика (освітньо-наукова програма)
23.	10 Природничі науки	106	Географія	Географія
				Економічна та соціальна географія
				Географія рекреації та

				туризму Картографія, ГІС і ДЗЗ
24.	11 Математика та статистика	111	Математика	Математика (освітньо-професійна програма) Математика (освітньо-наукова програма)
25.	11 Математика та статистика	113	Прикладна математика	Прикладна математика Теоретична та прикладна механіка
26.	12 Інформаційні технології	122	Комп'ютерні науки	Інформаційні управляючі системи та технології Інформатика (освітньо-професійна програма) Інформатика (освітньо-наукова програма)
27.	12 Інформаційні технології	125	Кібербезпека	Безпека інформаційних і комунікаційних систем
28.	15 Автоматизація та приладобудування	151	Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології	Комп'ютеризовані системи управління та автоматика
29.	15 Автоматизація та приладобудування	153	Мікро- та наносистемна техніка	Фізична та біомедична електроніка
30.	22 Охорона здоров'я	222	Медицина	Медицина
31.	24 Сфера обслуговування	242	Туризм	Туризм (Управління розвитком туризму)
32.	29 Міжнародні відносини	291	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	Міжнародні комунікації Міжнародна інформаційна безпека
33.	29 Міжнародні відносини	292	Міжнародні економічні відносини	Міжнародні економічні відносини
34.	29 Міжнародні відносини	293	Міжнародне право	Міжнародне право
Підготовка спеціалістів (останній набір 2016 року)				
1	01 Освіта	014	Середня освіта (Здоров'я людини)	середня освіта (здоров'я людини) - перепідготовка
2	03 Гуманітарні науки	032	Історія та археологія	історія архівознавство археологія
4	03 Гуманітарні науки	035	Філологія	мова і література (англійська) мова і література (французька) мова і література (німецька) переклад (англійська)

				переклад (французька)
				переклад (німецька)
				переклад (іспанська)
				переклад (китайська)
				українська мова і література
				мова і література (російська)
				мова і література (латинська)
				прикладна лінгвістика
5	05 Соціальні та поведінкові науки	051	Економіка	міжнародна економіка соціально-економічна статистика
6	05 Соціальні та поведінкові науки	052	Політологія	політологія
8	05 Соціальні та поведінкові науки	054	Соціологія	соціологія
9	05 Соціальні та поведінкові науки	056	Міжнародні економічні відносини	міжнародні економічні відносини
10	06 Журналістика	061	Журналістика	журналістика
11	07 Управління та адміністрування	071	Облік і оподаткування	облік і оподаткування
12	07 Управління та адміністрування	072	Фінанси, банківська справа та страхування	фінанси, банківська справа та страхування
13	07 Управління та адміністрування	073	Менеджмент	менеджмент організацій
14	07 Управління та адміністрування	075	Маркетинг	маркетинг
15	08 Право	081	Право	право
16	09 Біологія	091	Біологія	біологія генетика фізіологія людини і тварин
17	10 Природничі науки	101	Екологія	екологія та охорона навколишнього середовища
18	10 Природничі науки	102	Хімія	хімія
19	10 Природничі науки	103	Науки про Землю	геологія гідрогеологія географія економічна та соціальна географія
23	12 Інформаційні технології	122	Комп'ютерні науки та інформаційні технології	інформаційні управляючі системи та технології (за галузями)
24	12 Інформаційні технології	125	Кібербезпека	безпека інформаційних і комунікаційних

				систем
25	15 Автоматизація та приладобудування	151	Автоматизація комп'ютерно-інтегровані технології та	комп'ютеризовані системи управління та автоматика
27	22 Охорона здоров'я	222	Медицина	медицина
28	23 Соціальна робота	231	Соціальна робота	соціальна робота
29	24 Сфера обслуговування	242	Туризм	туризмознавство

Усього за новим Переліком галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженим постановою КМУ від 29.04.2015 р. № 266, у 2016–2017 роках університетом запропоновано 188 освітніх програм для здобуття вищої освіти за ступенями:

бакалавр – 66 освітніх програм;

магістр – 80 освітніх програм;

спеціаліст – 42 освітні програми.

Динаміку успішності студентів відображено в табл. 4.3–4.6. Абсолютна успішність студентів як денної, так і заочної форм навчання, є практично сталою, тоді як якісна успішність протягом останніх років знизилася, що пояснюється і зниженням рівня підготовки вступників, і підвищенням вимог до рівня знань студентів.

Таблиця 4.3

Абсолютна успішність за весняними семестрами, %

Форма навчання	Навчальний рік					
	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Денна	89	89	87	88	89	91
Заочна	85	86	87	89	85	87

Таблиця 4.4

Абсолютна успішність за осінніми семестрами, %

Форма навчання	Навчальний рік
----------------	----------------

	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Денна	87	89	88	85	88	89
Заочна	83	82	81	84	84	87

Таблиця 4.5

Якісна успішність за весняними семестрами, %

Форма навчання	Навчальний рік					
	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Денна	50	48	44	42	40	40
Заочна	33	36	33	34	28	30

Таблиця 4.6

Якісна успішність за осінніми семестрами, %

Форма навчання	Навчальний рік					
	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017
Денна	47	47	42	40	41	44
Заочна	38	35	30	31	29	31

Невід’ємною складовою частиною освітнього процесу є навчально-виробнича практика. У 2011/2012 навчальному році були перероблені наскрізні програми. Програми проведення виробничих практик були спрямовані на формування у студентів сучасних практичних компетентностей і наближення практичної підготовки до потреб ринку праці.

За останні сім років поширювалися сучасні форми проведення практики, зросла кількість студентів, які проходять практику індивідуально, значно збільшилася кількість баз практик. Із 2011 року було укладено понад 6 000 договорів на проведення практик студентів. За звітний період на практику було направлено 11 324 студенти університету, 83,1 % із яких працювали на виробництвах та в наукових установах (табл. 4.7).

Таблиця 4.7

Організація виробничої практики

Місце проходження практики, результати, керівництво	Навчальний рік					
	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
На виробництві, у наукових установах	1 528	1 425	1 342	1 303	919	1 145
На кафедрах університету	218	248	258	160	364	443
У цілому	1 746	1 673	1 600	1 463	1 283	1 588
Одержали оцінки «відмінно» і «добре», %	99	99	99	99	Зараховано всім	Зараховано всім
Одержали оцінки «задовільно», %	1,0	1,0	1,0	1,0	Зараховано всім	Зараховано всім
Керували практикою						
Кількість керівників	302	265	249	202	188	181
Професори, доценти, %	97	95	100	100	100	100

За звітний період університет випустив 34 629 фахівців за всіма формами навчання, з них 16 381 бакалавра, 4 998 спеціалістів, 8 966 магістрів (табл. 4.8, 4.9, рис. 4.1, 4.2).

Таблиця 4.8

Випуск фахівців з вищою освітою-громадян України

Отримали дипломи	Денна форма навчання							Усього
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Бакалаврів	1 666	1 753	1 541	1 489	968	1 657	1 695	10 769
Спеціалістів	422	480	477	347	308	127	126	2 287
Магістрів	1 099	981	1 541	1 006	832	249	612	6 320
Отримали дипломи	Заочна форма навчання							Усього
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Бакалаврів	782	633	553	462	441	428	381	3 680
Спеціалістів	420	343	296	192	146	112	83	1 592
Магістрів	322	277	317	345	261	147	198	1 867

Значно зросла кількість студентів-іноземців, які отримали диплом університету (табл. 4.9).

Таблиця 4.9

Випуск іноземних фахівців з вищою освітою

Форма навчання	Рік випуску							Усього
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Бакалавр	181	259	227	221	379	328	337	1 932
Спеціаліст	56	40	58	106	135	315	409	1 119
Магістр	125	148	203	153	86	23	41	779
Випускники підготовчого відділення	193	126	214	225	128	60	121	1 067

За звітний період університет випустив 3 830 фахівців – іноземних громадян за всіма формами навчання. Із них 1 932 бакалаври, 1 119 спеціалістів, 779 магістрів.

Близько 94 % дипломних робіт випускників університету оцінені на «відмінно» і «добре»; 36 % випускників отримали дипломи з відзнакою (табл. 4.10).

Таблиця 4.10

Кількість випускники, які отримали дипломи з відзнакою

Отримали дипломи з відзнакою	Денна форма навчання						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Бакалаври	240	211	185	195	106	150	141
Спеціалісти	50	53	79	51	193	21	21
Магістри	478	473	185	444	418	95	203
	Заочна форма навчання						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Бакалаври	4	4	5	3	3	2	1
Спеціалісти	8	8	5	9	7	13	8
Магістри	19	29	22	15	19	7	8

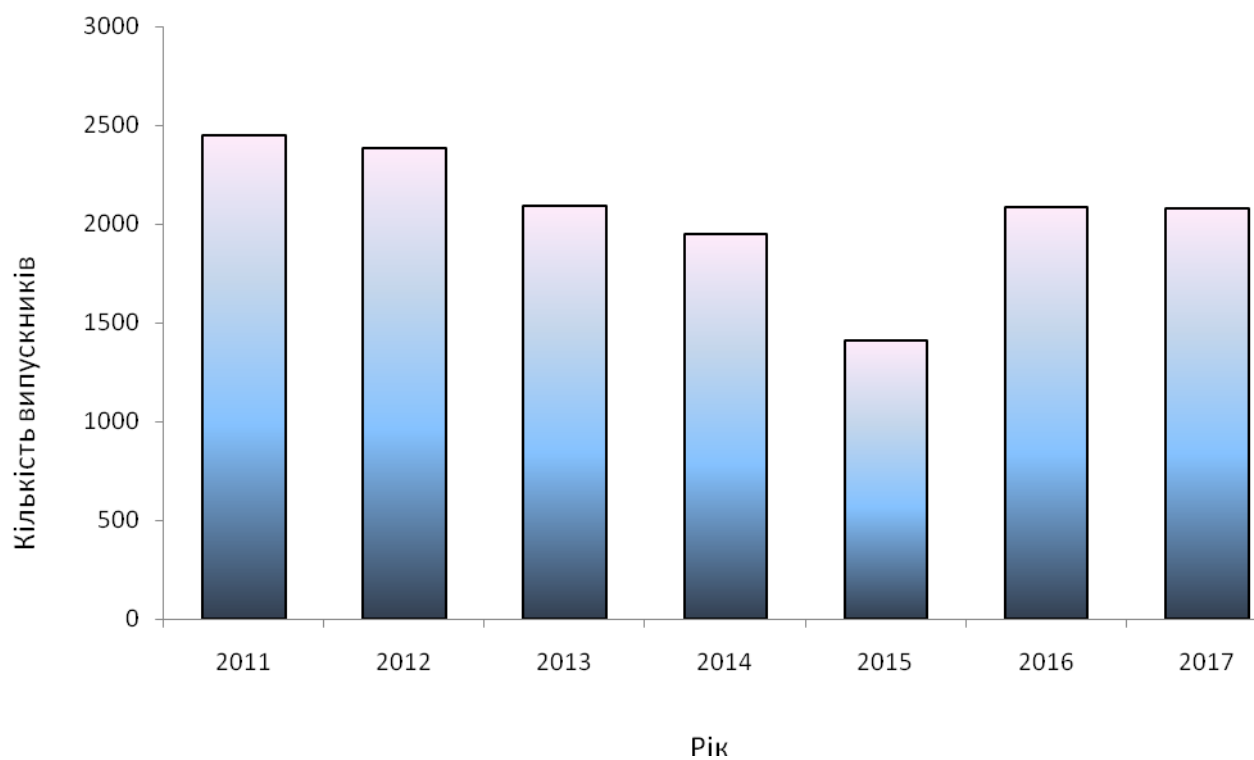

Рис. 4.1. Випуск бакалаврів

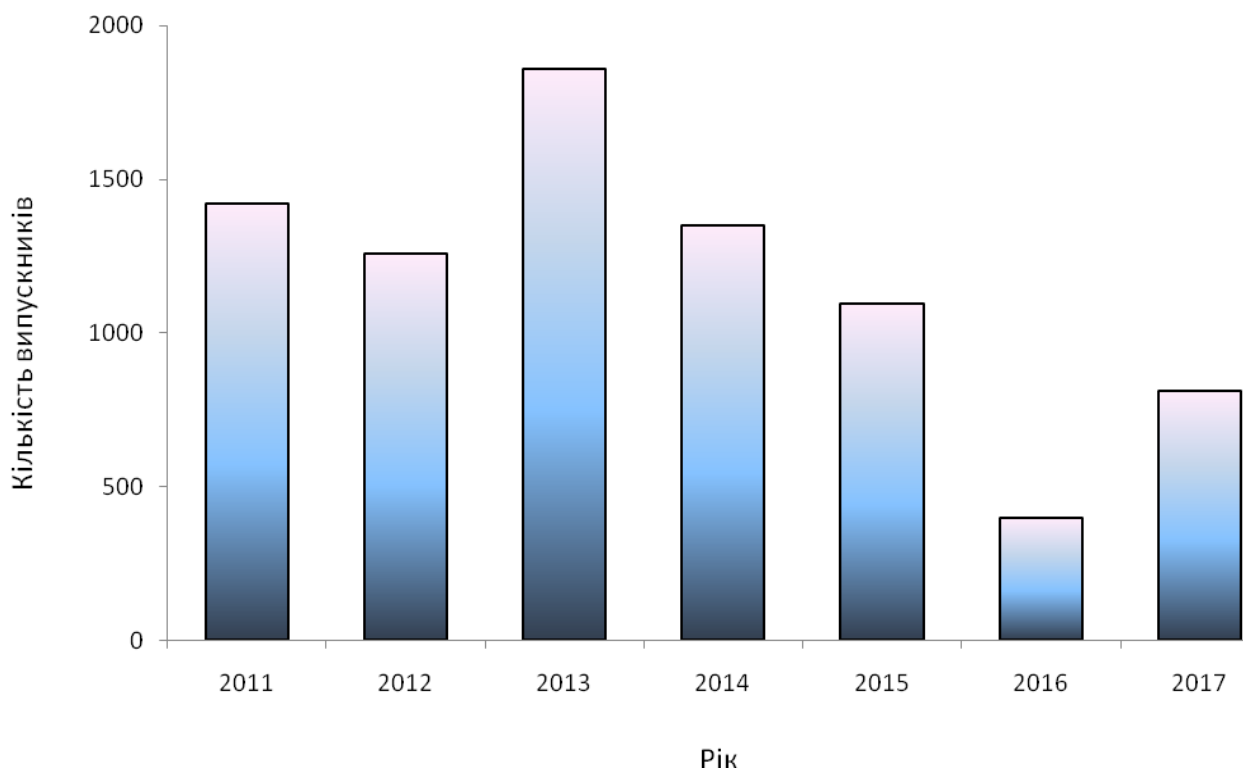

Рис. 4.2. Випуск магістрів

За звітний період в університеті було вдосконалено систему сприяння

працевлаштуванню студентів та випускників університету. Зокрема, у 2011 році було створено Центр працевлаштування студентів та випускників університету як самостійний структурний підрозділ університету. У грудні 2016 року центр було реорганізовано у Навчальний центр практичної підготовки і працевлаштування Управління якості освіти. На факультетах функціонує розгалужена мережа зі сприяння працевлаштуванню, на кожному факультеті є відповідальні співробітники із числа досвідчених викладачів, що координують цей напрям роботи.

Робота зі сприяння працевлаштуванню відзначалася системністю, зокрема, в університеті двічі на рік відбуваються ярмарки вакансій та проводяться фестивалі кар'єр на факультетах. Учасниками ярмарок вакансій стають близько 50 роботодавців та близько 1 000 студентів. У межах фестивалів кар'єр на факультетах проводяться презентації роботодавців, програм стажування, зустрічі із випускниками та інші кар'єрні заходи, що сприяють старту та розвитку кар'єри.

Іншим важливим напрямком роботи є підтримка функціонування електронного банку вакансій на сайті Навчального центру практичної підготовки і працевлаштування Управління якості освіти. На сайті розміщено досить значну кількість вакансій: на ці посади роботодавці розглядають студентів та випускників університету.

Як результат – у 2013 році Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна отримав золоту медаль Міжнародної виставки «Освіта та кар'єра – 2012» у номінації «Досягнення у працевлаштуванні випускників вищого навчального закладу».

5. ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Найважливішим завданням університету є забезпечення високої якості освіти.

Першим етапом створення університетської системи забезпечення якості освіти стала розробка та реалізація Програми підвищення якості навчального процесу на 2002–2020 роки, наступним – розробка та реалізація Програми розвитку Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на 2010–2020 роки, в якій головною метою розвитку університету визначено розкриття дослідницького потенціалу його діяльності, забезпечення конкурентоспроможності університету на національному та міжнародному рівнях, суттєве наближення до основних характеристик університетів світового класу і створення умов для входження до 500 кращих університетів світу за визнаними університетськими рейтингами.

Для кожного із визначених напрямів розвитку університету в Програмі сформовано комплекси конкретних заходів, встановлено прогностичні показники на 2014, 2017 та 2020 роки. Окремий розділ Програми присвячено підвищенню якості освітнього процесу, розвитку системи внутрішнього та зовнішнього контролю якості освіти, постійному моніторингу навчального процесу, упровадженню передових освітніх технологій. Стан виконання Програми обговорювався на засіданнях Вченої та Науково-методичних рад університету. Практично всі прогностичні показники 2017 року досягнуто.

Зокрема, упродовж звітної періоду значні позитивні зміни відбулися у забезпеченні освітнього процесу. На сьогодні навчально-методичними комплексами та навчальною літературою забезпечені практично всі загальні та відбіркові дисципліни. Згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту» та відповідними Положеннями університету, факультетами було розроблено тимчасові стандарти вищої освіти, освітньо-професійні програми, навчальні

плани та програми навчальних дисциплін.

Одним із пріоритетних напрямів було впровадження комп'ютерних освітніх технологій, стали традиційними і широко розповсюдженими на всіх факультетах читання лекцій із використанням мультимедійних презентацій, використання комп'ютерних технологій під час контролю знань, виконання студентами на заняттях і у процесі самостійної роботи, віртуальних лабораторних робіт тощо.

Із метою розвитку комп'ютерних освітніх технологій та системи дистанційного навчання в університеті у вересні 2011 році наказом ректора створено Центр електронного навчання, з 2012 року Центр розпочав свою роботу. На сьогодні в університеті 4 194 студенти з 17 факультетів навчаються в системі дистанційного навчання, розроблено 1 130 дистанційних курсів із них 101 – сертифіковано (рис 5.1, 5.2).

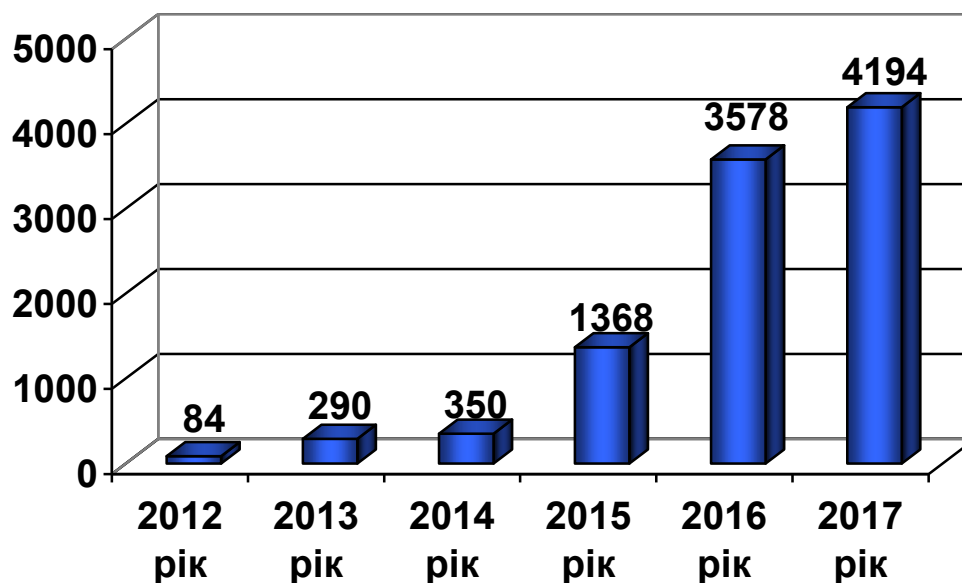

Рис 5.1. Кількість студентів, які навчаються за дистанційною формою навчання

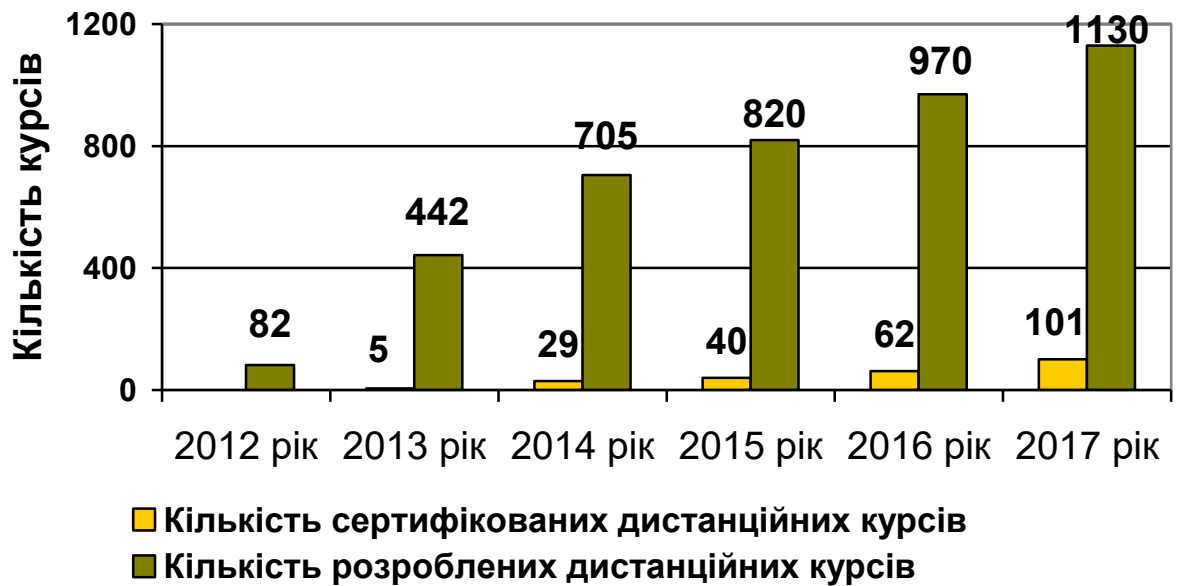

Рис. 5.2. Кількість дистанційних курсів

Програмою розвитку університету на 2010–2020 роки передбачено психологічну підтримку учасників навчально-виховного процесу. Для забезпечення цієї діяльності у 2010 році було створено навчально-наукову психологічну службу університету, а з 2016 року цю роботу здійснює Навчальний центр соціально-виховної та позаосвітньої діяльності Управління якості освіти.

Важливим кроком у модернізації освітньої діяльності університету стала розробка системи внутрішнього забезпечення якості, побудованої згідно з принципами, викладеними в Законі України «Про вищу освіту», «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG)» (2015 р.) і національному стандарті України ДСТУ ISO 9001:2015, а саме: відповідність європейським та національним стандартам якості вищої освіти; автономія вищого навчального закладу, який несе відповідальність за забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти; системний підхід, що передбачає управління якістю на всіх стадіях освітнього процесу; процесний підхід до управління; здійснення моніторингу якості; постійне підвищення якості; залучення студентів, роботодавців та інших зацікавлених сторін до процесу забезпечення якості; відкритість інформації на всіх етапах забезпечення якості. Положення про систему

забезпечення якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна затверджено рішенням Вченої ради університету від 29 травня 2015 р., введено в дію наказом ректора від 8 липня 2015 р. № 0501-1/283.

Завершальним етапом забезпечення високої якості освіти стали розробка і впровадження системи управління якістю освітньої та наукової діяльності відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 9001:2015 і ДСТУ ISO 9001:2015 IDT «Системи управління якістю. Вимоги» у 2016–2017 роках.

У межах цієї роботи з метою оптимізації системи управління та підвищення якості освітнього процесу, передбачених розділом III Програми розвитку університету на 2010–2020 роки, наказом ректора від 18.12.2016 р. № 0201–1/536, в університеті створено Управління якості освіти, до складу якого увійшли Навчальний центр організації освітнього процесу, Навчальний центр менеджменту якості та моніторингу освітнього процесу, Навчальний центр соціально-виховної та позаосвітньої діяльності, Навчальний центр практичної підготовки і працевлаштування, Навчальний центр методичної роботи, Навчальний центр комп'ютерних технологій, Навчальний центр технічного забезпечення та виставкової діяльності.

Відповідно до вимог ISO 9001:2015, у 2016–2017 роках було вдосконалено нормативну базу якості:

- розроблено і затверджено документи, що заявляють про спрямованість і здатність університету надавати якісні освітні послуги та здійснювати продуктивні наукові дослідження: Політика Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у сфері якості на 2017–2020 роки, Стратегічні цілі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у сфері якості на 2017–2020 роки, Цілі Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у сфері якості на 2016/2017 та 2017/2018 навчальні роки, Настанова з якості Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Порядок проведення внутрішніх аудитів системи управління якістю та здійснення коригувальних та запобіжних дій;

- оновлено зміст функціонуючих положень;
- запроваджено моніторинг функціонування системи управління якістю.

Цей моніторинг, на відміну від попередніх періодичних моніторингів організації освітнього процесу, набув системного характеру і поширився також на наукові та забезпечуючі підрозділи (відділ кадрів, центр документації, видавництво, адміністративно-господарчі служби, відділ охорони праці тощо).

Для здійснення моніторингу підготовлено 13 сертифікованих внутрішніх аудиторів системи управління якістю за стандартами ISO 9001:2015 та ISO 19011:2011.

У 2017 році аудитори перевірили 32 підрозділи університету та надали рекомендації щодо вдосконалення їхньої роботи. Серед перевірених підрозділів – 20 факультетів, 3 науково-дослідних інститути, 5 навчальних центрів (Центр міжнародної освіти (довузівська та вузівська підготовка), Інститут післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання, Навчальний центр технічного забезпечення та виставкової діяльності, Навчальний центр практичної підготовки і працевлаштування, Навчальний центр організації освітнього процесу), відділ аспірантури та докторантури, відділ постачання, відділ охорони праці.

18–19 травня 2017 року університет проходив перевірку міжнародною агенцією TÜV Rheinland Cert GmbH. Аудитори відвідали 16 структурних підрозділів та провели співбесіду з більш ніж 40 співробітниками університету. Результатом 15-річної роботи з модернізації управління освітньою та науковою діяльністю стало отримання 27 червня 2017 року університетом сертифіката відповідності міжнародному стандарту ISO 9001:2015 «Системи управління якістю. Вимоги» від німецької компанії TÜV Rheinland Cert GmbH.

Забезпечення академічної доброчесності є важливим елементом роботи з підвищення якості освіти.

Відповідно до Положення про систему запобігання та виявлення

академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Навчальним центром менеджменту якості та моніторингу освітнього процесу проведено перевірку дипломних робіт студентів, які отримували ступінь «магістр» та освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст» і завершували навчання у червні 2017 року. Для перевірки використовували антиплагіатну інтернет-систему Strikeplagiarism.com (власність компанії Plagiat.pl). Перевірка проводилася згідно з Порядком проведення перевірки дипломних робіт (проектів) студентів на наявність запозичень з інших документів. Цей документ містить критерії оцінювання оригінальності дипломних робіт, регламентує процедуру перевірки робіт та порядок дій, спрямованих на усунення незаконних запозичень, які були виявлені у роботах під час перевірки.

Усього було перевірено близько 850 дипломних робіт. Результати перевірки свідчать про доволі високий рівень оригінальності робіт, які підготували до захисту студенти-випускники університету. Однак, приблизно 8 % робіт за результатами перевірки були рекомендовані до переробки з метою зниження виявленого в них високого рівня запозичень із документів, розташованих у вільному доступі в мережі Інтернет.

Таку саму перевірку планується проводити для всіх дисертаційних робіт, що захищатимуться у спеціалізованих вчених радах університету.

Відповідно до Програми розвитку університету у 2011–2017 роках, було здійснено традиційні заходи з моніторингу організації і якості освітнього процесу: адміністративний контроль проведення занять та екзаменів, ректорські контрольні роботи, перевірка стану навчально-методичного забезпечення, відкриті заняття, визначення індивідуальних рейтингів і звітування науково-педагогічних працівників за підсумками навчального року; визначення рейтингів кафедр за підсумками навчального року; опитування студентів; конкурси: на здобуття премій університету; на краще науково-методичне забезпечення навчального процесу; на кращу студентську групу.

Згадані заходи дозволяють отримувати інформацію про реальний стан справ, наявні проблеми і недоліки, виявляти підрозділи та окремих викладачів, які мають суттєві здобутки і корисний досвід у певних питаннях.

Із 2013/2014 навчального року в університеті проводилася робота з удосконалення організації ректорських контрольних робіт та переходу на тестові технології. У 2017/2018 навчальному році започатковано проведення ректорського відтермінованого контролю знань студентів, у формі тестових контрольних робіт. Їх виконують студенти у позанавчальний час з використанням комп'ютерних технологій у системі електронного навчання Moodle. Створено базу даних завдань для курсів обсягом навчального навантаження три та більше кредитів ЄКТС.

Особливе значення надавалося такому засобу моніторингу, як соціологічні опитування. У звітний період було проведено низку соціологічних досліджень: університетський моніторинг «Викладання очима студента» (2003/2011 рр.), опитування студентів перших, третіх і п'ятих курсів ХНУ імені В. Н. Каразіна щодо проблем, із якими зіткнулися студенти під час навчання, та їхніх уявлень про своє майбутнє (2011–2016 рр.), дослідження «Духовний світ сучасного студентства: національні джерела та глобальні орієнтири» (2011–2012 рр.), проект «Вища школа України: моніторинг правових механізмів функціонування (2012–2013 рр.), дослідження «Веб-сайт університету в оцінках студентів: переваги, недоліки та шляхи оптимізації» (2013 р.), дослідження «Іноземні студенти Харківського університету» (2014 р.).

У 2013 році було започатковано студентський моніторинг якості освітнього процесу. На початку кожного семестру на факультетах студентські активісти обговорюють підсумки попереднього семестру, визначають проблемні питання в організації освітнього процесу, роботі окремих викладачів, оцінюванні знань студентів, матеріально-технічному забезпеченні тощо. Зауваження та пропозиції студентів обговорюються на засіданнях учених рад факультетів, спільних засіданнях ректорату і Студентської ради

університету. Порівняння даних за різні роки свідчать, що факультети, здебільшого, оперативно реагують на результати студентського моніторингу.

Із 2011 року в університеті проводиться визначення рейтингів науково-педагогічних працівників університету, яке допомагає об'єктивному аналізу якості їхньої роботи і слугує активізації та стимулюванню професійної діяльності викладачів й усуненню наявних недоліків, спрямовує діяльність науково-педагогічних працівників на розв'язання актуальних для університету задач.

Із 2015 року в університеті запроваджено оцінювання педагогічних і наукових працівників (регулюються відповідними положенням).

Із 2006 року проводиться порівняльна оцінка ефективності діяльності (визначення рейтингів) кафедр університету за підсумками навчального року. Метою визначення рейтингів є виявлення підрозділів, що роблять найбільший внесок у підвищення якості підготовки фахівців, розвиток наукових досліджень, поширення передового досвіду кафедр. Критерії оцінки охоплюють кваліфікаційні показники науково-педагогічних і наукових працівників, науково-методичну діяльність, видання підручників, навчальних посібників, монографій, статей, підготовку кадрів вищої кваліфікації.

Одним із важливих елементів системи моніторингу якості навчального процесу стали щорічні конкурси, які проводить Навчальний центр методичної роботи: виставка-конкурс навчальної та наукової літератури, конкурс кафедр на краще науково-методичне забезпечення освітнього процесу, конкурс на кращу групу. Мета конкурсів – виявити та підтримати підрозділи й окремих викладачів, які мають суттєві здобутки і корисний досвід у різних напрямках навчальної та виховної роботи.

Переконливим доказом високої якості освіти, яку здобувають студенти університету, є їхні індивідуальні та колективні перемоги на Всеукраїнських і міжнародних олімпіадах та змаганнях.

У 2011–2017 рр. у II турі Всеукраїнських студентських олімпіад взяли участь 761 студент університету, з яких переможцями стали 143 студенти

(табл. 5.1, 5.2).

Таблиця 5.1

**Кількість студентів-учасників I та II туру
Всеукраїнських студентських олімпіад**

Факультети	Рік							Усього за 7 років
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Біологічний	4	4	4	4	4	4	3	27
Геології, географії, рекреації і туризму	6	6	6	5	5	5	4	37
Екологічний	10	10	10	9	9	9	8	65
Економічний	10	10	10	9	9	9	8	65
Іноземних мов	10	10	10	10	9	9	8	66
Історичний	6	6	5	5	5	5	4	36
Медичний	8	8	7	6	6	6	5	46
Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	6	6	6	5	5	5	4	37
Математики і інформатики	8	8	8	6	6	6	5	47
Психології	4	4	4	3	3	3	4	25
Соціологічний	6	6	5	4	4	4	3	32
Фізико-технічний	4	5	5	4	4	4	3	29
Фізико-енергетичний	4	4	5	3	3	3	3	25
Фізичний	6	5	5	4	4	4	2	30
Комп'ютерних наук	4	4	5	3	3	3	2	24
Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	7	6	7	5	5	5	4	39
Філологічний	8	8	8	6	6	6	4	46
Філософський	5	5	5	3	3	3	3	27
Хімічний	4	5	5	3	3	3	3	26
Юридичний	5	5	5	3	3	3	3	26
ННІ «Каразінська школа бізнесу»	-	-	-	-	-	-	2	2
Усього	125	125	125	101	100	100	85	761

На X Всеукраїнському студентському турнірі фізиків, що проходив у листопаді 2012 року на базі ХНУ імені В. Н. Каразіна, команда фізико-технічного факультету «Фізтех-original» отримала диплом I ступеня.

На XI Міжнародній студентській олімпіаді з теоретичної механіки студента фізико-технічного факультету Рубанова Дмитра нагороджено

золотою медаллю, студента фізичного факультету Савченко Олега нагороджено срібною медаллю, студентку математики і інформатики факультету Рубаненко Марію та студента фізико-технічного факультету Кириленко Вадима нагороджено бронзовими медалями. У конкурсі «Брейн-ринг» збірна університету посіла III місце.

Таблиця 5.2

Переможці Всеукраїнських студентських олімпіад у 2011–2017 рр.

Факультети	Рік							Усього за 7 років
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Біологічний	1	1	1	1	1	1	-	6
Геології, географії, рекреації і туризму	-	2	-	2	-	1	-	5
Екологічний	3	2	2	2	3	6	6	24
Економічний	1	5	5	1	2	3	-	17
Іноземних мов	1	1	3	-	3	-	4	12
Історичний	-	2	2	1	3	1	-	9
Медичний	1	1	4	-	-	-	-	6
Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	-	-	-	-	-	-	-	-
Математики і інформатики	2	1	1	-	1	3	2	10
Психології	1	-	-	-	-	1	-	2
Соціологічний	2	2	-	-	2	3	1	10
Фізико-технічний	-	2	1	2	1	-	2	8
Фізико-енергетичний	-	-	-	-	-	-	-	-
Фізичний	3	1	3	-	1	2	-	10
Комп'ютерних наук	-	-	-	-	-	-	1	1
Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	-	-	-	-	-	-	-	-
Філологічний	1	5	1	-	-	-	1	8
Філософський	-	2	1	1	1	1	1	7
Хімічний	1	2	-	1	1	-	2	7
Юридичний	-	-	-	-	-	-	-	-
ННІ «Каразінська школа бізнесу»	-	-	-	-	-	-	1	1
Усього	17	29	24	11	19	22	21	143

На Міжнародній студентській олімпіаді з інформаційних технологій “IT- Universe” університет репрезентували переможці національного фіналу

олімпіади – студенти факультету комп’ютерних наук Ярको Віталій та Стебаєв Дмитро, які за результатами конкурсу «Спортивне програмування» посіли друге і третє місце, відповідно.

У травні 2015 року у Мінську (Білорусь) на Міжнародному студентському турнірі з природничо-наукових дисциплін перше місце посіли студенти хімічного факультету – Ірина Запорожець (капітан команди), Євген Звягін, Євген Вакслер та студентка біологічного факультету Ганна Федорова.

Каразінські фізики вже неодноразово демонструють високий рівень знань та підготовки на різноманітних конкурсах, турнірах, олімпіадах. Зокрема, вони вже чотири рази репрезентували Україну на Міжнародному студентському турнірі фізиків і чотири рази перемагали: 2011 року в Долгопрудному (Росія) – перше місце, 2014 року в Лозанні (Швейцарія) – друге місце, 2015 року у Варшаві (Польща) – перше місце, 2017 року в Гетеборзі (Швеція) – перше місце.

На X Всеукраїнському студентському турнірі фізиків, що проходив у листопаді 2011 року на базі ХНУ імені В. Н. Каразіна, команда фізико-технічного факультету отримала диплом I ступеня.

На V Всеукраїнському студентському турнірі з історії команда університету отримала диплом II ступеня.

На VII Міжнародному мовно-літературному конкурсі імені Тараса Шевченка 2 студентки отримали дипломи I та II ступеня. Студентка філологічного факультету Владлена Тишкевич, яка перемогла в цьому конкурсі, отримуватиме у 2017 році стипендію Президента України.

6. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

У 2011–2017 роках в ХНУ імені В. Н. Каразіна основними формами організації науково-дослідної та інноваційної діяльності були:

- забезпечення виконання фундаментальних і прикладних науково-дослідних робіт та розробок, які фінансуються МОН України;
- розширення співпраці з підприємствами реального сектора економіки, організаціями-замовниками послуг шляхом виконання господарських договорів на науково-дослідні роботи;
- участь Каразінського університету в грантах і конкурсах державних фондів підтримки;
- виконання робіт за міжнародними грантами і програмами;
- підтримка публікаційної активності і підвищення якості публікацій наукових результатів шляхом забезпечення доступу до провідних наукометричних баз даних (Scopus, Web of Science) та ін.;
- правова охорона результатів інтелектуальної діяльності, їхня оцінка, розвиток методів їх введення в комерційний обіг;
- вдосконалення матеріально-технічної бази університету, оснащення наукових лабораторій сучасним обладнанням;
- розширення форм залучення до науково-дослідної діяльності молодих науковців та студентів.

6.1. Результати наукових досліджень

Науково-дослідна робота оцінюється за такими критеріями, як: обсяг фінансування НДР (у тому числі – за позабюджетними коштами); обсяг фінансування за міжнародними, державними та іншого рівня Програмами, фондами, грантами на виконання досліджень; кількість отриманих патентів; кількість опублікованих статей, у тому числі в журналах, що мають ненульовий імпакт-фактор та входять до міжнародних наукометричних баз

даних; цитованість наукових статей і монографій; співпраця з міжнародними організаціями; кількість захищених дисертацій; звіти про НДР; наукові роботи, відзначені державними преміями; кількість молодих вчених та студентів, залучених до виконання НДР.

Для успішного розвитку країни взагалі та університету зокрема надзвичайно важливим є розвиток «Фундаментальних наукових досліджень з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоздатності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави», які є підґрунтям для активізації прикладних та науково-технічних розробок, спрямованих на створення конкурентоспроможної високотехнологічної продукції.

Згідно з даними наукометричної і бібліографічно-реферативної системи Scopus, університет посідає друге місце серед усіх наукових і навчальних закладів України, поступаючись лише Київському національному університету імені Тараса Шевченка. Каразінський університет є лідером серед українських закладів вищої освіти за кількістю публікацій наукових статей у міжнародних виданнях. У 2016 році університет став лауреатом у категорії «За інтегрованість у світову науку. Університет з найбільшою кількістю публікацій, зроблених у міжнародній науковій співпраці». 15 грудня 2016 року компанія Clarivate Analytics formerly IP&Science Thompson Reuters спільно з МОН України та НАН України відзначили нагородами «Лідер науки України 2016. Web of Science award» науковців, наукові установи, освітні заклади, журнали, що зробили значний внесок у розвиток української науки і відібрані за допомогою показників Web of Science.

У табл. 6.1 наведено рейтинг закладів вищої освіти України за даними наукометричної бази даних SciVerse Scopus (грудень 2017 р.) та розраховано кількість публікацій на 1 штатного науково-педагогічного працівника у 2017 році.

Рейтинг ВНЗ України згідно з даними наукометричної бази даних SciVerse Scopus

№ з/п	Установа	Кількість публікацій (усього)	Кількість публікацій (2017 р.)	Кількість штатних науково-педагогічних працівників	Кількість публікацій на 1 штатного науково-педагогічного працівника у 2017 році
1	Київський національний університет імені Тараса Шевченка	15 549	827	2 507	0,33
2	Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна	9 251	513	1 619	0,32
3	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича	2 744	137	1 218	0,11
4	Львівський національний університет імені Івана Франка	6 305	357	1 930	0,18
5	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова	2 959	114	872	0,13

Кількісні дані, які репрезентують результати науково-дослідної роботи у 2011–2017 рр., наведено у табл. 6.2– 6.7.

Станом на грудень 2017 року індекс Хірша дорівнює 63, кількість публікацій – 9 251, кількість цитувань – 40 675. Порівняно з 2016 роком індекс Гірша збільшився на 6 одиниць, кількість публікацій – на 531, кількість цитувань – на 5 527.

Викладачі та наукові співробітники університету за період з 2011 до 2017 року включно випустили 671 монографію (табл. 6.2). Найбільше монографій видано на факультетах гуманітарного напрямку: історичному, філософському, юридичному, економічному, соціологічному; опубліковано 19 107 статей у наукових журналах, у тому числі 4 138 – у зарубіжних

виданнях; виступили з 13 525 доповідями на наукових конференціях, у тому числі – з 2 266 доповідями на міжнародних і всеукраїнських конференціях. Значно збільшилася кількість статей, які публікуються у виданнях, що входять до наукометричних баз даних (Scopus, Web of Science, Index Copernicus): з 400 у 2011 р. до 895 у 2017 р.

Таблиця 6.2

Випуск монографій у 2011 – I півріччі 2017 року

№ з/п	Факультет, підрозділ	Монографії							За 7 років
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 (I півріччя)	
1.	Біологічний	3	2	4	1	3			13
2.	Геології, географії, рекреації і туризму	3	3	5	6	8	4	3	32
3.	Екологічний	1	2	2	2	6	1	4	18
4.	Економічний	7	6	15	10	6	12	3	59
5.	Іноземних мов	1	1	9	5	5	4	7	32
6.	Історичний	18	13	14	18	15	9		87
7.	Комп'ютерних наук	2	3	4	5			4	18
8.	Медичний	1	3	2	2	4	2	6	20
9.	Математики і інформатики	2	1	1	1	1			6
10.	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	8	2	7	9	8	11	6	51
11.	Психології	3	8	9	4	3	1		28
12.	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	5	4	4	10	9	8	1	41
13.	Соціологічний	3	8	3	3	9	5		31
14.	Фізико-енергетичний	1	4	2	1	2		1	11
15.	Фізико-технічний	5	5	8	3	3			24
16.	Фізичний	1	6	2	3	3	1		16
17.	Філологічний		1	6	5	4	3		19
18.	Філософський	14	8	8	15	12	9	10	76
19.	Хімічний	3	5	1	1	2	1		13
20.	Юридичний	8	7	12	8	7	2	1	45
21.	НДІ астрономії	1		1		2			4
22.	НДІ біології	1	2	3		2	1	1	10
23.	НДІ хімії	1	2	1	2	2	2	1	11
24.	Загальноуніверситетські відділи								
25.	ЦМО	2		1	1			2	6

26.	ЦНБ								
27.	Ботанічний сад								
	Усього	94	96	124	115	116	76	50	671

Таблиця 6.3

Публікації статей у 2011 – I півріччі 2017 року

№ з/п	Факультет, науковий підрозділ	Статті															
		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017 (I півріччя)		За 7 років	
		усього	у зарубіжних виданнях	усього	у зарубіжних виданнях	усього	у зарубіжних виданнях	усього	у зарубіжних виданнях	усього	у зарубіжних виданнях	усього	у зарубіжних виданнях	усього	у зарубіжних виданнях	усього	у зарубіжних виданнях
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Біологічний	69	10	83	25	79	20	85	25	81	22	71	36	36	18	504	156
2.	Геології, географії, рекреації і туризму	196	11	141	6	203	16	178	40	94	10	120	35	23	6	955	124
3.	Екологічний	141	12	133	12	37	13	88	12	74	8	82	10	55	3	610	70
4.	Економічний	116		44	11	152	14	188	10	101	4	125	30	93	9	819	78
5.	Іноземних мов	284	12	415	24	462	49	590	39	506	24	313	26	90	13	2 660	187
6.	Історичний	231	30	151	46	155	43	291	85	181	42	113	43	43	10	1 165	299
7.	Комп'ютерних наук	39		43	4	66	6	117	26	65	13	6	2	28	6	364	57
8.	Медичний	160	8	359	16	205	14	277	41	332	31	256	49	150	19	1 739	178
9.	Математики і інформатики	86	26	68	54	103	57	97	52	92	50	35	26	19	11	500	276
10.	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	89	8	65		106	6	65	10	160	26	128	28	74	10	687	88

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
11.	Психології	156	7	142	10	166	26	55	15	46	8	30	10	15	3	610	79
12.	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	122	46	103	44	114	56	92	42	82	35	118	49	26	13	657	285
13.	Соціологічний	163	21	181	29	152	14	99	21	102	8	63	5	17	3	777	101
14.	Фізико- енергетичний	47	5	46	11	55	11	16	12	27	3	29	9	24	22	244	73
15.	Фізико- технічний	177	69	159	74	190	70	157	95	157	85	148	84	69	46	1 057	523
16.	Фізичний	114	54	79	47	95	44	57	39	104	64	79	41	67	42	595	331
17.	Філологічний	241	8	242	14	207	23	256	34	190	30	95	16	33	3	1 264	128
18.	Філософський	247	31	228	15	253	44	208	38	280	51	238	46	146	45	1 600	270
19.	Хімічний	90	37	84	30	54	36	99	47	73	44	49	44	49	49	498	287
20.	Юридичний	82	7	83	5	94	17	108	26	141	13	61	4	46		615	72
21.	НДІ астрономії	37	28	30	25	31	24	27	18	41	32	35	32	51	51	252	210
22.	НДІ біології	28	11	36	15	19	6	38	23	36	3	17	10	9	4	183	72
23.	НДІ хімії	59	24	34	12	48	27	50	32	50	21	25	19	10	7	276	142
24.	ЦМО	49	6	47	9	32	4	25	1	29	7	62	8	65	2	309	37
25.	ЦНБ	11		25	3	34	3			32	1	36		7		145	7
26.	Ботанічний сад	1		6	3	3	1	2	1	3	1	7	2			22	8
	Усього	3 035	471	3 027	544	3 115	644	3 265	784	3 079	636	2 341	664	1 066	395	19 107	4 138

Публікації тез доповідей у 2011 – I півріччі 2017 року

№ з/п	Факультет, науковий підрозділ	Тези доповідей															
		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017 I півріччя		За 7 років	
		усього	у зарубіжних виданнях	усього	у зарубіжних виданнях	усього	у зарубіжних виданнях	усього	у зарубіжних виданнях	усього	у зарубіжних виданнях	усього	у зарубіжних виданнях	усього	у зарубіжних виданнях	усього	у зарубіжних виданнях
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1.	Біологічний	171	28	90	17	125	24	106	5	47	14	113	25	57	13	709	126
2.	Геології, географії, рекреації і туризму	181	2	188	15	313	48	242	37	213	6	256	7	68	6	1461	121
3.	Екологічний	51	1	107	5	141	6	148	16	49		45	7	70	15	611	50
4.	Економічний	135	9	82		257	14	146	18	59	2	161	9	36	4	876	56
5.	Іноземних мов	261	16	278	16	373	5	335	8	338	12	274	9	264	8	2123	74
6.	Історичний	107	16	65	17	59	18	98	21	62	17	1	1	20	8	412	98
7.	Комп'ютерних наук	15	1	57		55	1	124	8	48	1	36	36	34	25	369	72
8.	Медичний	72	8	147	25	171	16	218	39	302	40	249	43	169	18	1328	189
9.	Математики і інформатики	82	15	94	23	83	11	54	6	55	16	59	56	9	5	436	132
10.	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	94	8	133	22	93	17	115	20	129	25	110	11	71	6	745	109

11.	Психології	35	4	64	6	99	4	54	7	31	4	3		11	6	297	31
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
12.	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	112	33	193	51	179	75	168	59	107	22	207	76	43	6	1 009	322
13.	Соціологічний	56	14	25	3	74	7	39	4	29	3	19	6	8		250	37
14.	Фізико-енергетичний	61	10	58	4	44	4	12		24		24	20	35	26	258	64
15.	Фізико-технічний	212	33	186	72	161	47	111	25	89	38	120	35	18	9	897	259
16.	Фізичний	135	12	78	31	123	29	54	7	76	19	83		72	26	621	124
17.	Філологічний	10		16	3	15	7	16	2	6		14	3	9	1	86	16
18.	Філософський	113	14	136	8	120	9	136	18	127	21	128	20	91	55	851	145
19.	Хімічний	112	25	151	33	140	30	88	20	116	21	62	11	48	25	717	165
20.	Юридичний	139	5	129	2	163	8	129	4	86	4	49	12	62	2	757	37
21.	НДІ астрономії	25	15	46	37	37	25	33	19	15	10	40	40	56	37	252	183
22.	НДІ біології	40	12	59	7	31	8	24	9	20	13	17	3	6	6	197	58
23.	НДІ хімії	56	18	46	12	44	12	41	12	50	17	20	9	20	14	277	94
24.	ЦМО	41	3	48	1	44				60		68		30		291	4
25.	Ботанічний сад	5		3		1	1	4	1	1		2				16	2
	Усього	2 321	302	2 479	410	2 945	426	2 495	365	2 139	305	2 160	439	1 126	321	13 525	2 266

**Виставки науково-технічної продукції, в яких брав участь університет
у 2011 – I півріччі 2017 року**

№ з/п	Факультет, підрозділ	Виставки							
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 (I півріччя)	За 7 років
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Біологічний		1			5			6
2.	Геології, географії, рекреації і туризму	3	4	2		2		1	12
3.	Екологічний	1	5		1	2	1		10
4.	Економічний								
5.	Іноземних мов				1				1
6.	Історичний	25	15	20	10	11	8		89
7.	Комп'ютерних наук								
8.	Медичний	18		19	13				50
9.	Математики і інформатики								
10.	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	1	2	1	2		7		13
11.	Психології	1		1					2
12.	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	3	5	4	7	2	3	3	27
13.	Соціологічний								
14.	Фізико-енергетичний								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

15.	Фізико-технічний								
16.	Фізичний	1							1
17.	Філологічний		1				1		2
18.	Філософський	5	5	3		1	4	2	20
19.	Хімічний								
20.	Юридичний					2			2
21.	НДІ астрономії								
22.	НДІ біології		1						1
23.	НДІ хімії								
24.	Загальноуніверситетські відділи	16	10	19	12	9	4	2	72
25.	ЦМО							3	3
26.	ЦНБ	125	133	154	139	203	164		918
27.	Ботанічний сад								
	Усього	199	182	223	185	237	192	11	1 229

Конференції, проведені в університеті у 2011 – I півріччя 2017 року

№ з/п	Факультет, підрозділ	Конференції															
		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017 (I півріччя)		За 7 років	
		усього	з них міжнародні	усього	з них міжнародні	усього	з них міжнародні	усього	з них міжнародні	усього	з них міжнародні	усього	з них міжнародні	усього	з них міжнародні	усього	з них міжнародні
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Біологічний	5	5	3	3	4	3	5	3	6	5	1	1			24	20
2.	Геології, географії, рекреації і туризму	5	5	8	8	4	4	5	5	7	5	7	5	6	2	42	34
3.	Екологічний	4	2	14	5	9	6	6	5	4	3	5	4	3	1	45	26
4.	Економічний	6	1	4	1	6	4	4	3	3	2	3	2	1		27	13
5.	Іноземних мов	30	6	28	5	34	6	30	5	29	7	28	6	29	7	208	42
6.	Історичний	13	8	13	9	10	6	19	10	16	5	16	9	4	3	91	50
7.	Комп'ютерних наук	1		1	1	1	1	2	2	4	2	8	2			17	8
8.	Медичний	22	7	15	4	8	3	12	6	12	3	18	4	1	1	88	28
9.	Математики і інформатики	5	4	4	3	5	4	2	2	3	2	6	6	1	1	26	22
10.	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	4	2	4	3	5	3	7	6	3		4	2	18	6	45	22

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	6	7	8
11.	Психології	4	2	1	1	1	1	3	3	2	1	1	1		1	12	10
12.	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	5	5	3	3	9	8	3	3	2	2	4	4		1	26	26
13.	Соціологічний	5	3	5	5	3	3	3	3	19	2	3	3			38	19
14.	Фізико- енергетичний	3	2			2				3	2	2	2	1		11	6
15.	Фізико- технічний	14	14	11	4	23	3	19	3	13	2	12	2	1	1	93	29
16.	Фізичний	3	3			2	1	1		2		1				9	4
17.	Філологічний	7		5	2	5		3		6		6	2			32	4
18.	Філософський	16	8	10	4	9	7	13	9	10	6	12	3		5	70	42
19.	Хімічний	1		1	1	0,5		0,5		1	1	1				5	2
20.	Юридичний	4	2	4	3	3	3	2	1	7		4	3	1		25	12
21.	НДІ астрономії																
22.	НДІ біології	1		2	2	1	1	1	1							5	4
23.	НДІ хімії	1		1		0,5		0,5		1						4	
24.	Загальноуніверс итетські відділи	1		26	6	4	1	2		4		1	1			38	8
25.	ЦМО	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3		2	8	10
26.	ЦНБ	3	2	3	2	4	3	5	3	5	4	5	3	2	2	27	19
27.	Ботанічний сад					1	1	1	1			1	1			3	3
	Усього	164	82	167	76	155	73	150	75	163	55	152	69	68	33	1 019	463

Патенти, отримані у 2011 – I півріччі 2017 року

№ з/п	Факультет, підрозділ	Патенти							За 7 років
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 I півріччя	
1.	Біологічний	2	3	2	5	1	1		14
2.	Геології, географії, рекреації і туризму			1	3				4
3.	Екологічний	4	2	5	2			1	14
4.	Економічний								
5.	Іноземних мов								
6.	Історичний								
7.	Комп'ютерних наук	5	1	6	9	4	3	10	38
8.	Медичний	12	16	15	23	20	13	10	108
9.	Математики і інформатики	2		1	1	1			5
10.	Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу								
11.	Психології	2		1					3
12.	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	4	5	7	5	5	7	1	34
13.	Соціологічний								
14.	Фізико-енергетичний	4	6	3			1	3	17
15.	Фізико-технічний	4	6	7	2	4	1		24
16.	Фізичний	5	3	3	1	3	1		16
17.	Філологічний								
18.	Філософський	6	2	3	2				13
19.	Хімічний	7	3	2	5	4	4	3	28
20.	Юридичний							1	1
21.	НДІ астрономії								
22.	НДІ біології	1		1	1		1	1	5
23.	НДІ хімії	1	8	7	7	6			29
24.	Загальноуніверситетські відділи								
25.	ЦМО								
26.	ЦНБ								
27.	Ботанічний сад								
	Усього	59	55	64	66	48	32	30	354

Станом на 1 грудня 2017 р. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна є також власником 123 чинних охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності, з яких:

- патенти на винаходи – 19;
- патенти на корисні моделі – 100;
- свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір – 4.

Протягом звітного періоду в університеті щороку виконувалося близько 100 науково-дослідних робіт, які входять до тематичного плану НДР університету (табл. 6.8).

Таблиця 6.8

Кількість науково-дослідних робіт, що виконувалися у 2011–2017 рр.

Рік	НДР, включені до тематичного плану НДР (загальний держбюджету) фонд		Кількість НДР, які виконувалися за рахунок коштів замовників, у тому числі – за міжнародними зобов'язаннями	Кількість НДР, що виконувалися за рахунок ДФФД	Усього
	Усього	Із них завершених			
2011	133	73	16	8	157
2012	120	53	26	5	151
2013	123	12	35	4	162
2014	118	76	43	0	161
2015	87	30	41	1	129
2016	90	19	47	1	138
2017	103	38	47	1	151
Усього	774	301	255	20	1 049

Проводилися фундаментальні, прикладні та пошукові науково-дослідні роботи і розробки, виконання яких було спрямовано на отримання нових теорій, концепцій, методів, методик, математичних моделей, нових технологій, нових видів техніки, нових матеріалів тощо. Прикладні дослідження та розробки було спрямовано на вирішення завдань вітчизняної промисловості, створення дослідних зразків, випробування та впровадження у виробництво.

Серед найбільш ефективних фундаментальних науково-дослідних робіт можна відзначити такі:

Дослідження механізмів формування відгуку біологічних систем та фізичних засад нових методів медичної мікро- та макродіагностики. Керівник – Горбенко Г. П.

Моделювання та створення нанокон'югатів для фармацевтичного застосування. Керівник – В'юнник І. М.

Дослідження ролі стовбурових клітин у механізмах старіння організмів. Керівник – Божков А. І.

Формування дифракційних полів у складних електродинамічних об'ємах з ідеально провідними й імпедансними границями за допомогою метало-діелектричних включень та отворів зв'язку. Керівник – Катрич В. О. Результати дослідження за цим науковим напрямом стали однією із базових складових роботи «Створення випромінюючих структур багатофункціональних радіоелектронних систем», яка отримала Державну премію України в галузі науки і техніки».

Теоретичні основи та технології побудови новітніх лазерних інформаційних систем. Керівник – Титар В. П.

Формування та діагностика нано- і мікророзмірних об'єктів та структур і їхній вплив на середовище. Керівник – Денисенко І. Б.

П'єзокварцовий резонатор як IN SITU метод дослідження фазових перетворень у нанорозмірних плівках металів та сплавів. Керівник – Сухов В. М.

Когнітивно-дискурсивні дослідження мови та перекладу. Керівник – Мартинюк А. П.

Серед найбільш ефективних прикладних НДР, які виконувалися у звітному періоді, можна навести такі:

Вдосконалення та розробка нових голографічних методів і пристроїв для медицини та техніки. Керівник – Титар В. П.

Неруйнівний контроль промислових об'єктів, якості маскуванню та біомедичні дослідження за допомогою нових електродинамічних моделей. Керівник – Батраков Д. О.

Розробка малогабаритних високоефективних широкосмугових і багатосмугових антен та методів їхнього інженерного проектування. Керівник – Карпов О. І.

Розробка методик зменшення дозових навантажень у разі поводження та зберігання радіоактивних відходів на території АЕС. Керівник – Гірка І. О.

Дослідження ключових факторів функціонування сучасних екосистем як основа вдосконалення концепції мережі природно-заповідного фонду України. Керівник – Токарський В. А.

Територіальні особливості формування конкурентноспроможності регіону. Керівник – Немець Л. М.

Моделювання стану компонентів довкілля для створення системи екологічного менеджменту територій різного функціонального призначення. Керівник – Тітенко Г. В.

Розвиток прикладного екологічного напрямку з удосконалення і розробки нових видів комплексної утилізації промислових відходів. Керівник – Ларін В. І.

Проблеми впровадження технологій електронного навчання в українській вищій школі. Керівник – Бакіров В. С.

Протягом звітнього періоду значну увагу було приділено включенню періодичних видань університету та збірників наукових праць до переліку фахових видань ВАК України та до провідних міжнародних наукометричних баз даних.

Протягом 2011–2017 років університет видав 323 випуски «Вісників», 448 збірників наукових праць.

Досягнення стратегічної мети розвитку університету до 2020 року – максимальне наближення до основних показників та характеристик кращих університетів світу і створення передумов для входження до ТОП-500 університетів вимагає значного збільшення кількості публікацій, що враховуються системами Scopus та Thomson Reuters (зараз – Clarivate Analytics). Один зі шляхів досягнення цього – включення видань університету до цих систем.

Вісник університету серії «Біологія» з 2010 року входить до списку журналів бази наукової літератури Zoological Record компанії Clarivate Analytics (Thomson Reuters) платформи Web of Science.

До спеціалізованої міжнародної наукометричної бази даних Index Copernicus із 2015 року включено 15 фахових видань, 1 – нефахове.

9 видань університету включено до наукометричної бази Ulrich's Periodicals Directory; 4 видання – до бази Erih Plus.

Усі видання зареєстровано в Google Scholar.

Університет виступив організатором 1 019 конференцій, із яких 463 – міжнародні. Вісім наукових заходів були проведені за підтримки грантів МОН України.

Щороку в університеті проводилося більше 150 науково-практичних конференцій та семінарів. Проведення на базі Каразінського університету наукових заходів сприяє забезпеченню розвитку і зміцненню співпраці, в тому

числі міжнародної, підвищенню конкурентоспроможності університету, формуванню позитивного іміджу, активізації наукової діяльності. Представники Каразінського університету регулярно беруть участь у роботі експертних рад та експертних груп різного рівня з освіти і науки.

За сім років співробітники університету брали участь у 1 229 виставках науково-технічної продукції.

П'ять об'єктів університету включено до переліку наукових об'єктів, що становлять національне надбання України (Гербарій, Когерентно-оптичний процесор зображень Астрономічної обсерваторії, Комплекс для дистанційного зондування навколоземного космічного простору Радіофізичної обсерваторії, Фонд книжкових пам'яток Центральної наукової бібліотеки, «Колекції ліній *Drosophila*» кафедри генетики та цитології біологічного факультету).

Підтвердженням результативності наукової роботи університету є досягнення наших учених, яких відзначено преміями, нагородами, вченими званнями, стипендіями.

Найвищим досягненням університету є отримання у звітний період 4 Державних премій України в галузі науки і техніки. Усього лауреатами премій за цей період стали 11 штатних працівників університету.

Щороку 5 молодих учених університету отримували стипендію Кабінету Міністрів України, двом молодим ученим присуджено премії Президента України, гранти Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених отримували 3 особи, призначено 4 гранти Президента України докторам наук для здійснення наукових досліджень.

Одним із найбільш наочних показників конкурентоспроможності, високого наукового рівня, комерційної привабливості, інноваційної спрямованості науково-дослідних робіт учених університету є патентування результатів НДР. Університет приділяє значну увагу вдосконаленню системи охорони інтелектуальної власності.

На сьогодні Каразінський університет є власником 123 чинних охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності, з яких:

патентів на винаходи – 19, патентів на корисні моделі – 100, свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір – 4.

Керуючись законодавством України у сфері правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності, в університеті ухвалено Положення про правову охорону об'єктів права інтелектуальної власності в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна. Розроблено та затверджено зразки договорів щодо охорони об'єктів права інтелектуальної власності, таким чином забезпечено юридичний захист авторам-винахідникам та університету як власнику охоронних документів.

Крім того, забезпечено проведення консультацій із питань інтелектуальної власності і патентування винаходів, корисних моделей та промислових зразків; надання правової охорони об'єктам промислової власності; проведення науково-дослідної роботи у сфері інтелектуальної власності.

Каразінський університет вживав заходів щодо підвищення ролі інтелектуальної власності в інноваційній діяльності університету. Створений ще у 2010 році Інноваційний центр проводить роботу зі збирання даних про розробки університету, які можуть бути запропоновані підприємствам і організаціям для впровадження.

Щороку Каразінський університет бере участь у заходах інноваційного напрямку – міжнародних і національних конференціях, форумах, кластерах, виставках-ярмарках, семінарах, круглих столах, тренінгах та конкурсах, які проводяться за підтримки Міністерства освіти і науки та державних органів влади різних рівнів.

Було проведено плідні переговори з низкою вітчизняних і закордонних компаній та підприємств щодо співробітництва у різних напрямках.

Продовжується співпраця з профільними підрозділами Харківської обласної державної адміністрації, Харківської міської ради, представниками іноземних фондів (венчурний фонд «Фенікс», США).

Для розміщення в автоматизованій системі формування інтегрованих міждержавних інформаційних ресурсів Українського інституту науково-

технічної й економічної інформації Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України надано інформацію щодо розробок університету. Надруковано «Каталог наукових розробок та послуг, що пропонуються для впровадження та використання» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Надано інформацію до збірника «Інноваційні розробки вищих навчальних закладів та наукових установ МОН України», пропозиції щодо Дорожньої карти приєднання України до Європейського Дослідницького Простору (European Research Area – ERA), пропозиції до проекту Концепції Державної цільової економічної програми розвитку в Україні інноваційної інфраструктури на період до 2020 року.

Проводиться робота зі створення суб'єкта господарської діяльності для комерціалізації результатів науково-технічної діяльності співробітників та студентів університету.

У 2016 році університетом підписано Меморандум про партнерство та співробітництво з Державним Концерном «Укроборонпром». Цей Меморандум передбачає співпрацю у сфері підготовки кадрів для підприємств Концерну, наукових досліджень та науково-технічної діяльності з підвищення обороноздатності та безпеки держави, забезпечення потреб Збройних сил України у нових зразках озброєння та військової техніки.

Сьогодні університет тісно співпрацює з ДП «ХКБ імені О. О. Морозова», ЗАО «НДІ радіовимірювань» ДП «КБ «Південне» імені М. К. Янгеля», «Інститутом технічної механіки» НАН і ДКАУ, ДП «ККБ «Протон», НДІ радіолокаційних систем «Квант-локація» щодо проведення експериментальних робіт та впровадження розробок університету.

У 2015 році університетом підписано Меморандум про створення Інноваційного регіонального аерокосмічного кластеру «Мехатроніка» з метою формування ефективної системи взаємодії та кооперації галузей промисловості та науково-освітнього сектору для рішення визначених завдань. Університет увійшов до складу Кластеру «Мехатроніка», який об'єднує понад 50 високотехнологічних підприємств України. До Ради

Кластеру направлено пропозиції до проекту «Стратегії розвитку вітчизняних високотехнологічних галузей до 2025 року» та пропозиції щодо концепції підготовки інженерних кадрів із високою фізико-математичною підготовкою для високотехнологічних галузей економіки.

Підписані меморандуми про стратегічне партнерство з ПАО «ХТЗ», згідно з якими відбуватиметься співпраця у сфері спільних наукових розробок, підготовки кадрів, організації виробничої практики студентів, а також меморандум про співпрацю з норвезькою компанією «International Development Norway» щодо підтримки процесу комерціалізації розробок університету, у межах якого Інноваційний центр надав інформацію про свої розробки до європейської бізнес-мережі EEN.

6.2. Фінансування наукових досліджень

Характерною особливістю розвитку науки в університеті є значне розширення досліджень, їхня якісна зміна, виражена спрямованість на забезпечення інноваційного розвитку та підвищення обороноздатності країни. Як і в попередні роки, основу фінансування науково-дослідних робіт складає фінансування за рахунок коштів загального фонду державного бюджету. Щорічно університет бере участь у конкурсі Міністерства освіти і науки України на проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень і розробок за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки. Високий науковий рівень забезпечив університету у 2016 році обсяг фінансування **другий** – після Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Протягом 2011–2017 рр. в університеті виконано за рахунок держбюджету, коштів замовників, власних коштів, коштів Фонду фундаментальних досліджень, грантів науково-дослідних робіт на суму 238 530,71 тис. грн (табл. 6.9– 6.11).

Обсяги фінансування науково-дослідних робіт за рахунок коштів Міністерства освіти і науки України, тис. грн

№ з/п	Факультет, НДІ	Рік							Усього
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
1	Біологічний	695,1	847,9	797,6	981,7	234,1	237,9	684,8	4 479,1
2	Геології, географії, рекреації і туризму	762,5	909,4	875,6	367,7	175,9	239,5	143,7	3 474,3
3	Економічний	436,7	91,8						528,5
4	Екологічний	150,4	183,5	164,6	236,5	94,3	94,6	229,8	1 153,7
5	Іноземних мов				33,8	83,6	84,0		201,4
6	Інститут астрономії	1 349,1	1 892,0	1 480,1	2 205,1	2 317,1	3 071,8	4 608,7	16 923,9
7	Інститут біології	1 228,8	1 536,3	1 585,9	1 609,9	1 861,5	1 448,5	1 801,8	11 072,7
8	Інститут хімії	924,6	1 349,4	1 252,2	1 759,2	2 049,9	824,5	1 622,9	9 782,7
9	Історичний	66,9	103,6	101,6	91,4	100,8	101,2	108,1	673,6
10	ННІ «Каразінська школа бізнесу»							105,5	105,5
11	Комп'ютерних наук		81,4				1003,9	1 522,2	2 607,5
12	Медичний	145,3			30,0				175,3
13	Математики і інформатики	772,7	1 092,6	1 122,7	1 049,1	446,8	857,4	1 159,4	6 500,7
14	Міжнародних економічних відносин	98,2	235,9						334,1
15	Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	4 948,5	7 732,3	7 259,7	7 745,7	7 303,4	12 676,7	18 182,7	65 849,0
16	Соціологічний	310,5	516,7	513,3	239,1	470,4	1 176,9	1 019,5	4 246,4
17	Факультет психології		70,0	70,0	62,9				202,9
18	Фізико-енергетичний								
19	Фізико-технічний	4 752,0	6 189,7	5 960,2	6 258,5	7 442,8	8 658,3	13 953,1	53 214,6
20	Фізичний	1 277,2	1 201,4	1 214,5	1 599,8	1 285,8	1 319,8	2 819,3	10 717,8
21	Філологічний			85,3	130,7		97,8	238,5	552,3
22	Філософії	428,5	445,4	312,4	99,3			200,0	1 485,6
23	Хімічний	490,7	737,9	785,9	1 162,0	1 015,6	1 374,4	1 957,9	7 524,4
24	Юридичний	196,2	264,5	192,4	156,2				809,3
25	ЦМО								
26	Музей природи								
27	ЦНБ				11,0	11,0	61,0	215,0	298,0
	Усього	19 033,9	25 481,7	23 774,0	25 829,6	24 893,0	33 328,2	50 572,9	202 913,3

**Обсяги фінансування науково-дослідних робіт за рахунок коштів
Фонду фундаментальних досліджень, науково-технічних програм
та зобов'язань державного бюджету
Міністерства освіти і науки України, тис. грн**

Факультет, НДІ	Рік							Усього
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Біологічний	135,0	100,0	90,0					325,0
Інститут біології					235,0	199,0		434,0
Інститут хімії		60,0						60,0
Математики і інформатики		35,0						35,0
Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	130,0	130,0	90,0		235,0			585,0
Фізико-технічний	275,0	110,0	90,0				150,0	625,0
Хімічний	60,0		90,0					150,0
Усього	600,0	435,0	360,0	0	470,0	199,0	150,0	2 214,0

Щорічно за проектами міжнародного співробітництва виконується 10–15 проектів у межах виконання грантів та проектів УНТЦ, Горизонт–2020, NATO, MAGATE, CRDF, а також за угодами з міжнародними науковими центрами.

Наприклад, у 2011 р. виконувалося 12 проектів на загальну суму 0,7 млн дол. США, з них 9 – науково-дослідні проекти, 3 – освітні. Це переважно проекти, що виконувалися за гранти країн: Євросоюзу – 3 гранти, Австрії (виконавці – В. Т. Лазурик, Г. Ф. Попов); Польщі (виконавець – В. Т. Лазурик); Швейцарії – 2 проекти (виконавці – С. Є. Ігнат'єв, А. О. Дорошенко); та 2 гранти УНТЦ (виконавці – Г. П. Горбенко, В. Т. Грицина).

Деякі проекти виконувалися протягом декількох років, наприклад:

– проект «EUBORDERSCAPES» – «Кордони Європейського Союзу – встановлення кордонів, політичний ландшафт і соціальна арена: потенціали та виклики еволюції концепцій кордонів у світі періоду завершення холодної

війни». Термін: 2012–2016 рр. Фінансувався за рахунок 7-ї рамкової програми ЄС. У 2016 р. – 30 тис. євро. Керівник дослідницької групи ХНУ імені В. Н. Каразіна – канд. соц. наук, доцент кафедри соціології О. А. Філіппова.

– контракт «Методика фазових відношень у застосуванні до шорстких порошкоподібних поверхонь для дослідження людської присутності». Термін: 2015–2016 рр. Фінансувався Дослідницьким Офісом армії США. Загальний обсяг фінансування – 1,93 млн грн, у 2016 р. – 96,2 тис. грн. Керівник проекту – докт. фіз.-мат. наук, професор Ю. Г. Шкуратов.

– контракт «Дедуктивна квантова молекулярна механіка алотропних сполук карбону». Термін: 2016–2018 рр. Фінансується Науковим центром Інституту неорганічної хімії (м. Аахен, Німеччина), у 2016 р. 748,0 тис. грн. Керівник – докт. хім. наук, професор В. О. Черановський.

Участь у міжнародних програмах і грантах у 2016 році:

– Проект MagIC «Магنونіка, взаємодія і проблематика: комплексні питання динаміки спінових хвиль». Фінансування за рахунок Програми «HORIZON-2020» (2014–2018 рр.), 40,0 тис. євро. Керівник – докт. фіз.-мат. наук, професор Вовк Р. В.

– Грантова угода «Історія об'єднаної Європи: ідеї, проекти і інтеграція». Фінансування за рахунок Програми «ЕРАЗМУС» (2016–2019 рр.), у 2016 р. – 384,4 тис. грн. Керівник – докт. іст. наук, професор М. Г. Станчев.

Благодійний грант від компанії Shell Ukraine у розмірі 8,524 млн грн. на придбання наукового обладнання та видання навчальної літератури для хімічного і екологічного факультетів. На сьогодні обрано до фінансування та зареєстровано і перебувають на стадії розгляду 16 проектів (із них 5 – за Програмою ЄС «Горизонт–2020»), у тому числі: міжнародний контракт із Дослідницьким Офісом армії США на 60 тис. грн, із Корейським інститутом авіакосмічних досліджень на 2017–2018 рр. (участь у розробці приладу на місячному супутнику). Від університету в ньому візьмуть участь докт. фіз.-мат. наук, професор Ю. Г. Шкуратов, канд. фіз.-мат. наук В. Г. Кайдаш.

Із 2016 року Міністерство освіти і науки України для забезпечення

підтримки молодих учених, створення ними дослідницьких груп для вирішення актуальних проблемних питань, формування творчого покоління молодих науковців у різних галузях науки, конкурентоздатних на міжнародному ринку праці, запровадило проведення Конкурсу проектів наукових робіт та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих учених. Подальше виконання цих робіт і розробок за рахунок коштів загального фонду державного бюджету. У 2016 році три роботи молодих науковців отримали кошти на проведення досліджень, а у 2017 році – дев'ять. Загальний обсяг фінансування цих робіт становить у 2017 році 1 526,695 тис. грн.

**Обсяги фінансування науково-дослідних робіт
за рахунок коштів замовників, тис. грн**

Факультет, НДІ	Рік							Усього
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Біологічний	85,0	30,0	148,5		30,0	45,0	123,8	462,3
Геології, географії, рекреації туризму		24,0	88,0	15,5	5,0	10,0	105,0	247,5
Екологічний		74,8	140,9	134,0	186,3	349,7	487,7	1 373,4
Інститут астрономії			244,2	58,2	1 185,5	2 198,0	661,5	4 347,4
Інститут біології	16,0	99,0				100,0	100,0	315,0
Інститут хімії		84,4	8,4	39,7	125,0	25,2	2,7	285,4
ННІ «Каразінська школа бізнесу»							51,2	51,2
Комп'ютерних наук		57,6	258,6	1 347,5	1 640,0	1 250,0	980,0	5 533,7
Медичний			4,7	10,6	10,28	23,8	22,1	71,48
Математики інформатики	40,0		18,0					58,0
Радіофізики, біомедичної електроніки комп'ютерних систем	786,0	454,7	452,2	620,1	179,0	107,7	170,0	2 769,7
Соціологічний	50,0	50,0	185,6	286,8	96,0	1 455,1	150,0	2 273,5
Українсько- франкофонний академічний центр							35,0	35,0
Факультет психології	16,0							16,0
Фізико- енергетичний				166,6	112,42	29,4		308,42
Фізико- технічний	200,3	118,0	381,1	113,0	225,52	230,0	105,0	1 372,92
Фізичний	800,0	898,0	912,5	47,9	188,75	156,9	298,6	3 302,65
Філософії			25,0	10,3				35,3
Хімічний	30,0	30,5	145,0	97,0	116,78	321,8	1 222,4	1 963,48
Центр болгаристики			5,1	55,3		596,9	165,0	822,3
Благодійні внески			283,5	694,7	228,26	5 108,2	822,3	7 136,96
ЦНБ							580,9	580,9
Центр міжнародних програм				40,9				40,9
Усього	2 023,3	1 921,0	3 301,3	3 738,1	4 328,81	12 007,7	6 083,2*	33 403,41

* станом на 1 жовтня 2017 р.

6.3. СПІВРОБІТНИЦТВО З НАУКОВИМИ ЗАКЛАДАМИ, ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА ПІДПРИЄМСТВАМИ

Університет здійснює різнобічне і плідне співробітництво з інститутами Національної та галузевих академій наук України. Найбільш тісні й органічні зв'язки встановилися з інститутами НАН України, розташованими в місті, насамперед – з такими, як Національний науковий центр «Харківський фізико-технічний інститут» (ННЦ ХФТІ), Фізико-технічний інститут низьких температур ім. Б. І. Веркіна, Інститут радіофізики та електроніки імені О. Я. Усикова, Радіоастрономічний інститут, НТК «Інститут монокристалів», Інститут проблем машинобудування імені А. М. Підгорного, Інститут електрофізики та радіаційних технологій, Інститут проблем кріобіології і кріомедицини, НФТЦ. Каразінський університет продовжує розвивати відносини, які історично склалися, з галузевими інститутами – насамперед з такими, як Науково-дослідний інститут травматології та ортопедії імені М. І. Сітенка, Харківський науково-дослідний інститут мікробіології та імунології імені І. І. Мечникова, Харківська медична академія післядипломної освіти.

Співробітництво Каразінського університету з інститутами Північно-східного наукового центру НАН та Міністерства освіти і науки України проводиться в межах дії «Меморандуму про співробітництво інститутів Національної академії наук України, галузевих науково-дослідних інститутів м. Харкова та Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна в навчально-дослідницькій та науково-технічній сферах». У межах дії цього Меморандуму проводяться спільні наради, на яких обговорюються та вирішуються найбільш актуальні питання щодо поглиблення співпраці Каразінського університету і наукових установ. Радою університету затверджено план співробітництва університету з установами Національної академії наук України.

На базі науково-навчального комплексу університету і ННЦ ХФТІ відпрацьовується модель взаємодії академічних інститутів з університетами.

Каразінський університет разом з академічними інститутами і

облдержадміністрацією взяв участь в організації Міжнародного форуму «Ядерна медицина: досягнення лідерів, нові технології, міжнародні альянси» та участь університету у підготовці Державної програми з ядерної медицини, де наша участь полягає не лише в організації підготовки кадрів для вирішення проблеми, але й у виконанні наукових досліджень, створенні нових установок і приладів.

У межах філії кафедри матеріалів реакторобудування та фізичних технологій в Інституті фізики твердого тіла, матеріалознавства та технологій створено наукову групу під керівництвом професора Береснева В. М., яка займається технологіями синтезування нових матеріалів із наперед заданими властивостями і дослідженням їхніх фізико-механічних властивостей.

Разом з інститутами НАН України університет утворює неформальні навчально-наукові комплекси, в межах яких:

- проводяться спільні фундаментальні наукові дослідження, для чого поширюється практика спільного використання унікальних об'єктів і наукового обладнання;

- здійснюється підготовка кадрів вищої кваліфікації через докторантуру й аспірантуру. Учені університету беруть участь у роботі спеціалізованих рад академічних інститутів, а учені з академічних інститутів – у спеціалізованих радах університету;

- провідні учені академічних інститутів брали і беруть безпосередню участь у навчальному процесі в університеті;

- докторанти, аспіранти і студенти старших курсів університету виконують науково-дослідну роботу, курсові та дипломні роботи в інститутах НАН України;

- проводиться стажування науково-педагогічних працівників університету в науково-дослідних установах;

- здійснюється спільна видавнича робота: разом із ФТІНТом університет видає журнал «Математична фізика. Аналіз. Геометрія»; вчені університету беруть участь у роботі редакційних колегій журналів, які видаються інститутами Академії наук, а учені інститутів, відповідно, беруть

участь у роботі редколегії «Вісників» університету та журналів;

– проводяться спільні наукові семінари і конференції, активними учасниками яких виступають студенти та молоді учені університету.

В інститутах НАН України працюють 18 філій кафедр університету. На філіях кафедр реалізується значна кількість навчально-наукових заходів. Через філії кафедр значною мірою здійснюється працевлаштування випускників.

Університет співпрацює з провідними підприємствами України: ДП «КБ «Південне» (м. Дніпро), ЦКБ «Протон» (м. Харків), КБ ім. Морозова (м. Харків), Українське представництво фірми *SAMSUNG* та інші.

У січні 2017 року підписано Меморандум про співробітництво між Каразінським університетом і Харківським тракторним заводом. Студенти проходять практику на заводі, проводяться спільні наукові розробки.

Факультет математики і інформатики активно співпрацює з такими компаніями — розробниками програмного забезпечення, як EPAM, NixSolution, Sigma Software, Cloud Works та іншими.

19 січня 2016 року укладено Договір про співробітництво між Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна та Відділенням НСПП (Національної служби посередництва і примирення) в Харківській області, відповідно до якого сторони домовилися про спільну діяльність, обмін інформацією і досвідом, проведення спільних заходів із метою підвищення рівня правової культури сторін соціально-трудова відносин, сприяння поліпшенню трудових відносин на підприємствах області, поширення інформації про діяльність Національної служби посередництва і примирення.

У межах діяльності навчально-наукових комплексів, створених університетом та інститутами НАН України, проводяться наукові дослідження зі спільним використанням унікальних об'єктів і наукового обладнання; здійснюється підготовка кадрів вищої кваліфікації через докторантуру й аспірантуру; вчені університету беруть участь у роботі спеціалізованих рад

академічних інститутів, а вчені з академічних інститутів – у спеціалізованих радах університету; провідні учені академічних інститутів беруть безпосередню участь у навчальному процесі в університеті; докторанти, аспіранти і студенти старших курсів університету ведуть наукову роботу, виконують курсові та дипломні роботи в академічних інститутах; проводиться стажування науково-педагогічних працівників університету в науково-дослідних установах; здійснюється спільна видавнича діяльність; проводяться спільні наукові семінари і конференції.

6.4. Атестація наукових кадрів

Протягом 2017 року в університеті працювали 25 спеціалізованих рад (16 – із захисту докторських і 9 – із захисту кандидатських дисертацій) за 51 спеціальністю, з них 32 спеціальності – в докторських спеціалізованих радах, 19 – в кандидатських, які проводять велику роботу з атестації кадрів вищої кваліфікації.

Співробітниками університету за звітний період захищено 108 докторських та 433 кандидатські дисертації, у тому числі у спеціалізованих вчених радах інших закладів – 68 докторських та 167 кандидатських дисертацій (табл. 6.12).

Таблиця 6.12

Захист дисертацій співробітниками університету

№ з/п	Роки	Кандидатські			Докторські			Усього канд. і докт. дис. за рік
		Усього	У спецрадах ун-ту	В інших закладах	Усього	У спецрадах ун-ту	В інших закладах	
1	2011	66	41	25	8	1	7	74
2	2012	55	37	18	23	11	12	78
3	2013	62	43	19	19	9	10	81
4	2014	63	34	29	17	5	12	80
5	2015	91	53	38	17	7	10	108
6	2016	71	41	30	9	3	6	80
7	2017	25	17	8	15	4	11	40
за 7 років		433	266	167	108	40	68	541

Із 2011 до 2017 року включно в спеціалізованих вчених радах університету захищено 886 докторських та кандидатських дисертацій (табл. 6.13).

Таблиця 6.13

**Захист дисертацій у спецрадах Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна у 2011–2017 рр.**

№ з/п	Роки	Дисертації		
		Усього	Кандидатських	Докторських
1	2011	154	141	13
2	2012	154	132	22
3	2013	127	108	19
4	2014	91	80	11
5	2015	136	118	18
6	2016	124	113	11
7	2017	100	90	10
за 7 років		886	782	104

6.5 Розвиток студентської наукової роботи

Науково-дослідна робота студентів є одним із найважливіших засобів підвищення якості підготовки та виховання фахівців із вищою професійною освітою, здатних творчо застосовувати в практичній діяльності досягнення науково-технічного і культурного прогресу. Залучення до науково-дослідної роботи студентів дозволяє використовувати їхній творчий потенціал для вирішення актуальних завдань НДР.

Наукова робота студентів в університеті ґрунтується на багаторічній практиці та науковому досвіді, накопиченому за часи існування університету, і є важливою складовою підготовки висококваліфікованих фахівців.

Основними формами наукової роботи студентів є індивідуальна робота на кафедрах і в лабораторіях факультетів, участь у виконанні конкретних завдань із НДР кафедр, у наукових гуртках, дискусійних клубах, круглих столах, семінарах, олімпіадах, конкурсах наукових робіт, конференціях, написання наукових статей тощо.

Проводиться робота із залучення студентів до участі в олімпіадах різного рівня. Університет повністю фінансує витрати, пов'язані з участю у Всеукраїнських студентських олімпіадах.

Наукове самоврядування студентів в університеті репрезентовано у формі Студентського наукового товариства, що має відповідні підрозділи на факультетах університету, а також загальноуніверситетську структуру. Студентським науковим товариствам факультетів виділено аудиторії для ведення діяльності, вони розміщують інформацію щодо своєї діяльності на відповідних стендах, що повністю відповідає п. 10 статті 41 Закону «Про вищу освіту».

У 2016 році було створено Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених, до якого увійшли студентське наукове товариство та рада молодих вчених як підрозділи. Таке об'єднання дозволило підвищити якість взаємодії студентів, які займаються науковою діяльністю, та молодих науковців університету. Така взаємодія дозволяє молодим науковцям передавати досвід ефективної наукової студентської діяльності, а студентів мотивує до вибору для себе наукової кар'єри та продовження навчання за освітньо-науковим рівнем вищої освіти.

Взаємодія студентів із аспірантами та молодими науковцями в межах однієї структури дозволила підвищити рівень залученості студентів не лише до наукової діяльності та участі в організації науково-практичних конференцій, але й до профорієнтаційної діяльності з учнями шкіл Харкова, в тому числі як наукових керівників науково-дослідних робіт, що готуються до участі у конкурсі-захисті Малої академії наук України.

Особливу увагу було приділено публікаціям студентів за результатами їхньої науково-дослідної роботи, що стимулює наукові інтереси студентів і підвищує зацікавленість молоді в науково-дослідній роботі. За 7 років кількість статей за участю студентів зросла з 520 у 2011 р. до 987 у 2017 р. (табл. 6.14).

Таблиця 6.14

Кількість статей за участю студентів університету

Факультети	Рік							Усього за 7 років
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Біологічний	30	29	44	47	47	50	49	296

Геології, географії, рекреації і туризму	20	21	43	46	48	52	53	283
Екологічний	23	23	42	45	47	50	51	281
Економічний	45	46	52	55	55	59	60	372
Іноземних мов	27	26	39	44	45	48	47	276
Історичний	47	48	58	61	62	65	64	405
Медичний	25	24	44	47	48	52	51	291
Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	20	21	45	48	49	54	55	292
Математики і інформатики	26	25	39	42	43	47	46	268
Психології	22	22	37	40	41	44	43	249
Соціологічний	38	37	54	57	56	61	61	364
Фізико-технічний	24	25	39	42	40	44	46	260
Фізико-енергетичний	20	19	34	37	38	43	42	233
Фізичний	27	28	45	48	49	55	56	308
Комп'ютерних наук	15	14	29	32	36	37	39	202
Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	20	19	33	35	38	39	40	224
Філологічний	32	34	46	49	49	52	53	315
Філософський	22	20	38	42	43	47	48	260
Хімічний	19	21	37	40	41	44	45	247
Юридичний	18	18	32	33	35	37	38	211
Усього	520	520	830	890	910	980	987	5 637

Ефективною формою розвитку науково-дослідної діяльності студентів є репрезентація результатів теоретичних і експериментальних досліджень на всеукраїнських та міжнародних конкурсах і олімпіадах.

Студент 5 курсу фізичного факультету Хван Тимофій виграв персональний грант у межах програми EuroFusion, що є частиною програми «Горизонт–2020». Термін дії – 2017 рік, обсяг фінансування – 1 500 євро.

На міжнародній виставці «Освіта і кар'єра–2011», що проходила під егідою Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України і Національної академії педагогічних наук України, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна отримав гран-прі за розвиток студентської науково-дослідної роботи.

Студенти університету також беруть участь у Всеукраїнському конкурсі

студентських наукових робіт. За 7 років переможцями стали 185 студентів університету (табл. 6.15). Студент факультету математики і інформатики Євген Афанасьєв отримав премію Національної академії наук України за кращу наукову роботу 2016 року «Про кореляційні функції характеристичних поліномів розріджених ермітових випадкових матриць».

У другому Міжнародному форумі молодих учених у галузі прикладної фізики та інженерії (International Young Scientists Forum on Applied Physics and Engineering, YSF-2016) дипломами за кращі презентації нагороджено двох представників фізико-технічного факультету.

У міському конкурсі студентських проектів «Харків – місто молодіжних ініціатив» перемогли 4 проекти.

У жовтні 2015 року студент фізико-технічного факультету Іван Малійов отримав нагороду за кращу студентську наукову роботу, яку було виконано в лабораторії Політехнічної школи Університету Париж Сакле (м. Париж, Франція).

**Переможці Всеукраїнського конкурсу
студентських наукових робіт у 2011–2017 рр.**

Факультети	Рік							Усього за 7 років
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Біологічний	1	3	-	1	1	1	2	9
Геології, географії, рекреації і туризму	1	2	2	1	2	3	3	14
Екологічний	3	4	5	6	4	8	2	32
Економічний	1	6	4	6	2	7	3	29
Іноземних мов	2	1	2	1	-	3	2	11
Історичний	1	2	1	-	-	-	-	4
Медичний	2	2	1	-	-	-	-	5
Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	1	-	-	-	-	-	-	1
Математики і інформатики	2	2	2	-	-	2	-	8
Психології	-	-	-	-	2	1	-	3
Соціологічний	4	2	2	1	2	2	2	15
Фізико-технічний	5	2	1	2	-	1	-	11
Фізико-енергетичний	-	-	-	-	2	1	-	3
Фізичний	1	-	-	-	-	1	-	2
Комп'ютерних наук	-	-	-	-	-	-	2	2
Радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем	3	1	1	1	-	1	1	8
Філологічний	2	1	2	2	3	-	1	11
Філософський	-	1	2	1	2	2	1	9
Хімічний	2	2	-	1	1	-	-	6
Юридичний	-	-	-	1	-	1	-	2
ННІ «Каразінська школа бізнесу»	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього	31	31	25	24	21	34	19	185

7. ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА НАУКОВОЇ РОБОТИ

Роботу Центральної наукової бібліотеки ХНУ імені В. Н. Каразіна було спрямовано на вдосконалення інформаційно-бібліографічного обслуговування користувачів, розширення доступу до найвідоміших світових інформаційних ресурсів, створення електронної бібліотеки, формування, збереження та оптимізацію фондів, створення комфортного бібліотечного простору.

Впровадження сучасної АІБС Absotheque Unicode на необмежену кількість робочих місць із модулем електронного замовлення AbsOPAC дало змогу створити потужну систему автоматизованого обслуговування.

Важливою подією у цей період було віднесення Фонду книжкових пам'яток ЦНБ університету до Державного реєстру наукових об'єктів, що мають статус національного надбання (Розпорядженням № 650-р Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2013 року). Обсяг цього фонду складає близько 85 000 одиниць зберігання.

Згідно з рішенням Ради ректорів Харківського регіону, було започатковано проект «Єдина картка читача бібліотек вищих навчальних закладів Харкова», який розпочав діяти 1 вересня 2013 року. Проект успішно розвивається, до нього приєдналося 26 бібліотек закладів вищої освіти м. Харкова.

ЦНБ плідно працює з міжнародними організаціями і фондами, підписано угоди про співпрацю між **Всесвітньою цифровою бібліотекою** (World Digital Library) www.wdl.org із Європейською цифровою бібліотекою «**Europeana**» www.europeana.eu. Бібліотека є членом проекту ELibUkr «**Електронні бібліотеки України**», Асоціації «**Інформатіо-Консорціум**» із доступу до електронних наукових ресурсів у режимі онлайн. Активно співпрацює з Відділом преси, освіти та культури Посольства США в Україні, розширює ділові та дружні відносини з Генеральним Консульством Республіки Польща у Харкові, співпрацює з бібліотеками, інформаційними

центрами та громадськими товариствами країн Євросоюзу, Фондом А. Левентіса (Кіпр), Фондом Грецької культури (Одеська філія), з дослідницьким Центром польської бібліографії імені Естрейхерів Ягеллонського університету (Краків, Республіка Польща), бібліотекою Політехніки Лодзі (Республіка Польща), Академічною бібліотекою Латвійського університету, бібліотекою Балтійської міжнародної академії (Рига, Латвія). У 2017 році підписано угоду про співпрацю з Науковою бібліотекою Болгарської Академії наук. Здійснюється книгообмін з 90 організаціями з 24 країн світу.

Комплектування фондів. Електронна бібліотека

Бібліотечний фонд формувався згідно з навчальними планами, програмами та тематикою наукових досліджень шляхом придбання наукової, навчальної, довідкової, художньої літератури, періодичних видань, а також видань на електронних носіях, електронних баз даних, створених як в Україні, так і за кордоном. Комплектування фонду здійснювалося з урахуванням пріоритетів малозабезпечених спеціальностей та дисциплін. Протягом 2011–2017 рр. фонд було поповнено на 166 510 примірників, загальна сума витрат склала 1 927 758 грн. На передплату друкованих періодичних видань було витрачено 1 970 192 грн.

Фонд ЦНБ на 1 грудня 2017 р. складає 3 447 357 прим., близько 800 000 видань зарубіжної літератури, наукової літератури – 1 858 245, навчальної – 1 207 972, художньої – 378 140. Важливим джерелом поповнення фонду були дари. Зокрема, протягом багатьох років надходять книги від Національної бібліотеки Сербії, Представництва ООН, фундації «Фонд А. Левентіса» (Кіпр), Генерального консульства Республіки Польща в м. Харків. Найвизначніші з дарів – меморіальна бібліотека (5 065 прим.), випускника філологічного факультету університету, мовознавця, поета, діяча українського руху опору Івана Світличного (1947–1952); бібліотека діячів української діаспори в США Євгена Федоренка (2 204 прим.) і в Канаді Богдана Запутовича (1 500 прим.) Передано комплекти навчальної літератури до бібліотек закладів вищої освіти, які було евакуйовано із зони АТО.

Зокрема, було передано: 2 360 примірників для бібліотеки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Бахмут), 1 520 прим. – для бібліотеки Донецького юридичного інституту МВС України (м. Кривий Ріг), 1 728 примірників для Наукової бібліотеки Донецького національного університету імені Василя Стуса (м. Вінниця).

Розвивається **Електронна бібліотека**, до складу якої входять: електронний каталог із посиланнями до повнотекстових документів; електронний архів (репозитарій) публікацій учених університету – eKhNUIR; електронний архів eScriptorium із повнотекстовими ресурсами рідкісних і цінних видань; світові БД у online-доступі; web-сайт бібліотеки; колекція на CD- і DVD-дисках. Електронний каталог (понад 1 400 000 прим.) (<http://library.univer.kharkov.ua/OpacUnicode/index.php?lang=ua>) з електронним замовленням документів функціонує з цілодобовим доступом через мережу Інтернет. Щорічно поповнюється на 60 000 записів. ЦНБ супроводжує дві великі бази даних – Електронний архів праць учених (репозитарій) університету **eKhNUIR** (<http://dspace.univer.kharkov.ua>) та електронний архів рідкісних видань та рукописів для науки і освіти **eScriptorium** (<http://escriptorium.univer.kharkov.ua>). Архіви зареєстровано у міжнародних гарвестерах: у світовому реєстрі ROAR (Саутгемптонський університет, Велика Британія); DOAR «Покажчику Репозитаріїв відкритого доступу» (Ноттінгемський університет, Велика Британія), а також в українському гарвестері Simple Metadata in Open Ukraine Archives. Електронний архів **eKhNUIR** має статус повноцінного електронного видання завдяки міжнародному класифікаційному індексу ISSN 2310-8665. За рішенням Вченої ради університету змінилася політика його наповнення: від рекомендаційної – до обов'язкової. ЦНБ постійно працює як з передплаченими базами даних, так і у репрезентованих у відкритому доступі, проводить моніторинг результатів наукової діяльності університету, а також заняття з роботи з цими базами, консулює науковців. Згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України від 19. 09. 2017 р. № 1286 «Про надання доступу вищим навчальним закладам і науковим установам до електронних

наукових баз даних», отримано доступ на 2018 р. до найвідоміших світових електронних баз даних Scopus та Web of Science. На території ЦНБ працює зона Wi-Fi.

Таблиця 7.1

**Електронні бази даних, доступ до яких надавався ЦНБ
у режимі онлайн протягом 2011–2017 рр.**

Назва	Зміст
Передплачені університетом	
SCOPUS 2014, 2016, 2017	Найбільші у світі наукометрична бібліографічна і реферативна бази даних та інструмент для відстеження цитування статей, опублікованих у наукових виданнях
Web of Science 2016, 2017	Одна з найбільших реферативних баз даних, яка пропонує науковцям, викладачам й студентам швидкий доступ до якісної міждисциплінарної релевантної інформації. Охоплює понад 50 млн записів з 12 500 найбільш впливових журналів з усього світу та 120 000 матеріалів конференцій у галузі природничих, суспільних, гуманітарних наук та мистецтва
EBSCO host 2011, 2012, 2013, 2014, 2015	12 тематичних баз, що включають повні тексти з понад 10 000 назв англомовних журналів з усіх галузей знань
База даних компанії East View «Издания по общественным и гуманитарным наукам» 2011, 2012, 2013	20 провідних періодичних публікацій з історії, соціології, філології, філософії, економіки тощо
Журнали Королівського хімічного товариства (Royal Society of Chemistry) 2011, 2012, 2013	Понад 40 назв журналів одного з найвідоміших видавців літератури з хімії
Журнали Американського фізичного товариства (American Physical Society) 2012, 2013	Провідні наукові журнали з фізики з високим рівнем цитування
<u>CUL Online</u>	Онлайн-бібліотека навчальної літератури – понад 760

2013, 2015	українськомовних навчальних посібників та підручників, рекомендованих МОН України, з економічних, гуманітарних та природничих наук
Віртуальні бази даних бібліотеки Міжнародної інформаційної служби Держдепартаменту США	
eLibrary USA, CQ Resources, Ebrary, JSTOR, Encyclopedia Britannica, Gale Resources, Global Issues in Context тощо	Понад 30 баз даних – колекції іноземними мовами із суспільних та гуманітарних наук, медицини, мови і літератури, філософії та релігії, освіти, бізнесу, природничих наук тощо
Тестовий доступ	
Протягом 2011–2017 років бібліотека отримала 48 тестових доступів до електронних ресурсів, серед яких такі відомі бази даних, як ProQuest, ProQuest Dissertations & Theses Global, EBSCO eBooks, Encyclopaedia Britannica, Oxford Scholarship Online, SciFinder, Access Medicine від видавництва McGraw-Hill, JSTOR, SpringerLink, Wiley Online Library, SAGE, Cambridge Journals Online, Institute of Physics Publishing та інші	

Обслуговування користувачів.

Упровадження автоматизованих технологій

Щорічно всіма структурними підрозділами бібліотеки обслуговувалося до 70 тис. користувачів, видано читачам 1 млн 300 тис. примірників на різних носіях інформації, кількість відвідувань склала 1 млн 200 тис. Значно зросла кількість читачів – іноземних студентів, які активно відвідують читальні зали ЦНБ. Читачами ЦНБ є студенти з 53 країн. Правила ЦНБ англійською мовою оприлюднено на сайті бібліотеки. Працюють 5 абонементів, 15 спеціалізованих залів (803 місця), служба міжбібліотечного абонементу. Бібліотека активно долучається до руху з формування культури академічної доброчесності, на сайті ЦНБ створено розділ із посиланням «Культура академічної доброчесності». Усі читальні зали та навчальні абонементи працюють у режимі відкритого доступу. За підтримки ректорату й обласної профспілки науки й освіти оновлено обладнання Центру інтернет-технологій. За підтримки ректорату і сприяння Посольства США в Україні оновлено інформаційно-ресурсний бібліотечний Центр «Вікно в Америку», а за підтримки Посольства Болгарії в Україні відкрито Кирило-Мефодіївський

центр із залом для вивчення слов'янських та інших іноземних мов, у якому створено мультимедійний клас із відповідним програмним забезпеченням JoyClass.

Центр «Вікно в Америку» за сприяння Посольства поповнюється літературою про США англійською та українською мовами, сучасною технікою, у тому числі – для читачів із вадами зору. Надається доступ до віртуальної бази даних бібліотеки Міжнародної інформаційної служби Держдепартаменту США. Щомісяця його відвідують близько 6 тис. користувачів, тут постійно проходять масові заходи, зустрічі з представниками Посольства США. У бібліотеці репрезентовано інформаційні стенди: «Україна – НАТО»; «Україна на шляху до Європейського союзу», «ООН – Україна».

ЦНБ має достатньо розвинуту та потужну **автоматизовану інформаційно-бібліотечну мережу**, інтегровану в інтернет-простір. Для переходу на програмне забезпечення Absotheque Unicode було придбано новий сервер, із метою безпеки інформації та її збереження у квітні 2017 р. два основні сервери бібліотеки було переміщено до серверного приміщення університету, що також забезпечує цілодобову роботу електронної бібліотеки.

Культурно-просвітницька діяльність

Орієнтуючись на Державну програму розвитку і функціонування української мови, бібліотека експонувала книжкові виставки, які сприяли вихованню у студентів розуміння важливості розвитку і використання державної мови, національних традицій та культурних цінностей. Щорічно було організовано понад 200 книжкових виставок, у тому числі – присвячених державним святкам: Дню Соборності України, Дню Конституції України, а також до Дня народження Тараса Шевченка, до Дня Незалежності України, Міжнародного Дня рідної мови, до Дня Гідності та Свободи, Дня захисника України. Постійно діють цикли виставок, тематика яких є актуальною у світлі подій останнього часу, що відбуваються в Україні: «Курс України – Європейський союз», «Заради нашого життя. Героям Небесної

Сотні присвячується», «Свічка пам'яті. Голодомор 1932–1933 рр.»

Наукова робота

Наукова робота відбувалася в історико-книгознавчому, інформаційно-бібліографічному та науково-методичному напрямках.

Виконано значний обсяг роботи зі збереження та забезпечення належного функціонування наукового об'єкта, у тому числі – для створення електронних копій рідкісних видань. Тривала робота з придбання та виготовлення захисних футлярів з урахуванням індивідуальних особливостей документів. Проведено реставрацію і консервацію 10 грецьких манускриптів XII–XVIII ст. у Національному науково-дослідному реставраційному центрі України та в Центрі консервації і реставрації Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Фінансову підтримку забезпечив Фонд А. Левентіса (Кіпр). Було здійснено реставраційні роботи газетного фонду XIX ст.

Протягом 2011–2017 рр. ЦНБ було проведено 23 науково-практичні конференції, з них 17 – міжнародні.

8. ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКЕ НАВЧАННЯ. РОБОТА З ОБДАРОВАНОЮ УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДДЮ

Робота із залучення до вступу в університет кращих абітурієнтів та профорієнтаційна діяльність проводилася на базі Центру довузівської освіти, який об'єднує підготовчі курси (недільна, вечірня та дистанційна форми навчання), школи дистанційного навчання для сільських школярів (математична, фізична, хімічна та біологічна) та Малий Каразінський університет. Центр довузівської освіти працює також як інформаційний центр приймальної комісії, надаючи відвідувачам консультації щодо факультетів, спеціальностей та умов вступу в університет.

Протягом 2011–2017 років щорічно в підрозділах Центру довузівської освіти навчалось від 1 500 до 1700 учнів (у 2016/2017 навчальному році – близько 1 700).

На підготовчих курсах щорічно навчаються близько 500 абітурієнтів (працюють 35–40 груп), і половина з них стають студентами саме нашого університету. У 2016/2017 навчальному році в 40 групах навчалися 462 учні, за дистанційною формою – 32 особи з віддалених районів Харківської області. Для учнів, які готуються до ЗНО за дистанційною формою, проводяться сесії та консультації з предметів ЗНО в режимі online.

Особливістю профорієнтаційної роботи в університеті є орієнтація на роботу не лише зі старшокласниками, але й якомога раннє залучення учнів. На цьому напрямку роботи зосереджено діяльність Малого Каразінського університету, який сприяє освіті обдарованих дітей, організовує позашкільні заняття за науковими напрямками.

У Малому Каразінському університеті щорічно здобувають позашкільну освіту близько 1 200 учнів віком від 5 років до старшокласників за напрямками: комп'ютерні науки, математика, українська, англійська, російська мови, фізика (теоретична та експериментальна), хімія, біологія,

психологія; літературна студія «Проба пера». У 2013–2017 роках з'явилися нові напрями: німецька мова, археологія, астрономія, розпочав працювати гурток «Майстерня історика». У 2016/2017 навчальному році працювали 100 навчальних груп.

Для учнів 7–10 класів сільських районів Харківської області в Малому Каразінському університеті працюють Дистанційні школи: математична, фізична, хімічна та біологічна, у 2016/2017 році в цих школах навчалися 182 школярі. Протягом 2011–2017 років викладачами Малого Каразінського університету розроблено та видано 50 навчально-методичних посібників для учнів Дистанційних шкіл.

У травні щорічно проводиться Підсумкова конференція Малого Каразінського університету, присвячена Дню науки в Україні, видаються тези конференції. У 8 секціях учні репрезентують свої наукові досягнення, беруть участь у наукових дискусіях. Протягом 2011–2017 років 765 учнів репрезентували на конференціях 688 доповідей. Науковими керівниками учнів були викладачі, аспіранти та студенти університету.

Для обдарованих дітей організовано спеціальні групи підготовки до олімпіад, турнірів та конкурсів різного рівня. Високі результатами, які демонструють учні Малого каразінського університету на олімпіадах та інших наукових змаганнях найвищого національного та міжнародного рівня, є, у тому числі, результатом багаторічної роботи з пошуку, підтримки та підвищення рівня знань учнів. Із 2011 до 2017 року включно вони здобули 761 перемогу в III етапі, 140 – в IV етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад та 25 перемог в Міжнародних олімпіадах у складі команд України.

Щорічно в університеті за участю факультетів проводяться міські та обласні наукові змагання школярів, у журі яких працюють понад 80 викладачів та науковців університету: міські олімпіади з математики (понад 500 учасників) та фізики (близько 300 учасників); III етап Всеукраїнських учнівських олімпіад (близько 1 500 учасників); проведення відбірково-тренувальних зборів для формування команд Харківської області для участі в IV етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад.

Центр довузівської освіти щорічно бере активну участь в організації міських та обласних учнівських змагань, а також у проведенні університетських змагань для школярів Харкова та Харківської області: фізико-математичне свято «Наукові старты» для учнів 4–9 класів (до 800 учасників); Хіміко-біологічний турнір імені І. І. Мечникова для учнів 7–11 класів (понад 200 учасників); Зимове математичне свято для учнів 4-х класів (близько 300 учнів); конкурс знавців української мови «Грамотій» для учнів 8–11 класів (близько 140 учасників); у квітні 2016 року започатковано Командний біологічний турнір імені Л. О. Красільникової «КРОКУС» для школярів та студентів біологічних спеціальностей, у 2017 році у турнірі взяли участь 11 команд.

Протягом звітнього періоду проведено понад 20 університетських Днів відкритих дверей.

Університет тісно співпрацює з Харківським територіальним відділенням Малої академії наук України, президентом якого є ректор університету. Щорічно в університеті відбувається II етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідних робіт учнів – членів Харківського територіального відділення МАН: контрольні роботи з 11 предметів та захисти науково-дослідних робіт у 42 секціях (з існуючих 66) проводяться за безпосередньої участі університетських викладачів та науковців. Кількість учасників цих заходів – до 1 000 осіб щорічно. За останні роки кількість учнів – членів Харківському відділенні МАН зростає з близько 3 000 учнів у 2011 р. до 8 900 у 2017 р. Позитивну динаміку розвитку Харківського територіального відділення МАН України підтверджує той факт, що команда Харківської області випереджає всі територіальні відділення України – і з 2011 до 2017 року лише одноразово посіла II місце і 6 раз – I загальнокомандне місце в Україні. Більшість переможців III етапу конкурсу-захисту робіт учнів-членів Харківського територіального відділення МАН мали науковими керівниками викладачів та науковців університету.

Високому рівню учнівських науково-дослідних робіт сприяє участь викладачів університету в роботі МАН. Протягом багатьох років щорічно

близько 80 викладачів працюють у журі конкурсу, близько 100 університетських викладачів та науковців є науковими керівниками учнів-членів МАН

9. ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ

У 2011–2017 рр. на кафедрах університету пройшли підвищення кваліфікації 549 викладачів закладів вищої освіти різних рівнів акредитації м. Харкова, Харківської області та інших міст України, в тому числі 135 осіб на умовах контракту.

Із 2015 року в університеті Інститутом післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання було започатковано ще одну інноваційну форму роботи: підвищення кваліфікації вчителів і викладачів закладів повної загальної середньої освіти, професійно-технічної та фахової передвищої освіти, що надають відповідний рівень повної загальної середньої освіти. Ця форма передбачає зміцнення взаємозв'язків між університетом та загальноосвітніми навчальними закладами, розширення можливостей у межах програми залучення абітурієнтів. За минулий 2016/2017 навчальний рік за 18 освітніми програмами (напрямами) пройшли підвищення кваліфікації 295 вчителів із 173 закладів повної загальної середньої, професійно-технічної та фахової передвищої освіти із 15 сільських районів, 4 міст обласного підпорядкування, 4 новоутворених територіальних громад Харківської області, усіх 9 районів м. Харкова.

Лише впродовж трьох місяців 2017/2018 навчального року вже пройшли підвищення кваліфікації 296 вчителів і викладачів. Взагалі зареєструвалося на курси підвищення кваліфікації у Каразінському університеті у 2016/2017 навчальному році понад 400 педагогів.

Створений у складі факультету іноземних мов Лінгвістичний центр забезпечує вивчення англійської, французької, німецької, іспанської, італійської, китайської, японської мов. Лінгвістичний центр надає можливість фахового вивчення англійської мови для медиків, здійснює підготовку до складання міжнародних іспитів. У 2011–2017 роках на курсах Центру навчалось 2 214 осіб, це переважно студенти і викладачі ХНУ імені В. Н. Каразіна та інших ЗВО м. Харкова.

При Лінгвістичному центрі впроваджено екзамен з іноземної мови на отримання сертифіката відповідного рівня знань. Такий сертифікат дає викладачам право викладати свою дисципліну іноземною мовою. За 2011–2017 роки цей екзамен склали 220 осіб.

10. ВИХОВНА І ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Протягом звітнього періоду культурно-просвітницька, виховна робота були одним із пріоритетів діяльності ректорату, професорсько-викладацького колективу і громадських організацій університету.

Традиційними є такі заходи, як урочисті церемонії посвячення першокурсників у студенти; Асамблеї вчених рад університету до річниць від дня відкриття університету; урочисте святкування і святкові концерти до Дня Перемоги у Другій світовій війні; церемонії випуску студентів у Харківському національному академічному театрі опери і балету імені М. В. Лисенка; конкурс творчості першокурсників «Альма матер»; конкурс «Красуня університету».

Було організовано численні зустрічі студентів і співробітників університету з письменниками, поетами, діячами культури та мистецтва.

В університеті відбувалися концерти відомих творчих колективів, зокрема – капели бандуристів Дніпровської консерваторії імені М. Глінки. Стали традиційними виступи харківських театрів («Апарте», «Нова сцена», «Может быть», «Джерело», «Дель Пьєро» та ін.) із виставами на сцені університету.

Створений у 2004 р. університетський студентський хор «Ad libitum» за час свого існування здобув визнання у місті та області і є постійним учасником університетських, міських, обласних заходів. Хор є також лауреатом численних міжнародних і всеукраїнських фестивалів та конкурсів:

- 2011, 2013 рр. – Всеукраїнського хорового фестивалю вищих навчальних закладів «Співоча феєрія»;
- 2012 р. – Всеукраїнського фестивалю духовних піснеспівів «Від Різдва до Різдва» (м. Дніпро);
- 2013 р. – Міжнародного фестивалю – конкурсу хорового мистецтва «Південна Пальміра» (м. Одеса);

– 2015 р. – фестивалю хорового співу «Велика коляда» (м. Львів).

У 2016 р. за ініціативи університетського студентського хору започатковано щорічний міжвузівський хоровий фестиваль «Каразінські хорові зустрічі», який відбувся вже вдруге.

Ансамбль народного танцю «Сонцеворот», створений у 2001 р., продовжує примножувати здобутки на мистецькій ниві. Лауреат численних міжнародних фестивалів і конкурсів, ансамбль є бажаним учасником концертів, що проходять на престижних сценах міста, області, країни.

Окрім вищезазначених, в університеті існують такі творчі об'єднання та колективи:

- ансамбль бального танцю «Фаворит»;
- факультетські команди КВК;
- клуб шанувальників поезії;
- університетський студентський оркестр.

У листопаді 2017 р. до 213-ї річниці від дня заснування університету з успіхом відбувся прем'єрний виступ новоствореного університетського студентського оркестру.

18 жовтня 2017 р. в університеті відбулася мистецька акція – встановлення рекорду України на найбільш масове виконання духовного гімну «Молитва за Україну» вихованця Каразінського університету, композитора Миколи Лисенка. За підрахунками Національного реєстру рекордів України у наймасовішому виконанні духовного гімну України взяли участь 4 624 каразінці. Це перевищило попередній рекорд. До встановлення рекорду долучилися адміністрація, студенти університету, учні Харківського університетського ліцею. Допомогали у виконанні хор Каразінського університету та зведений хор університетів-партнерів. Диригентом став художній керівник академічного студентського хору Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Андрій Сиротенко

Основними завданнями Навчального центру соціально-виховної та позаосвітньої діяльності Управління якості освіти, створеного у грудні 2016

року, є планування, організація та контроль провадження позаосвітньої й соціально-виховної роботи з урахуванням національних та расових відмінностей студентів, традицій і корпоративної культури університету, а також формування у студентів громадської відповідальності, патріотизму, академічної доброчесності, здорового способу життя.

Центром проведено низку заходів з удосконалення роботи кураторів академічних груп та її наближення до системи тьюторства. Зокрема, в лютому 2017 року було організовано спільне засідання ректорату, заступників деканів із виховної роботи, кураторів академічних груп, органів студентського самоврядування та профактиву, де було розглянуто основні питання, що стосуються виховного процесу та діяльності кураторів академічних груп. Взявши до уваги висловлені пропозиції та зауваження від учасників заходу, Навчальним центром соціально-виховної та позаосвітньої діяльності було розроблено методичну презентацію для кураторів академічних груп, яка містить корисну для кураторів інформацію про:

- права та обов'язки куратора академічної групи;
- порядок призначення академічної і соціальної стипендій;
- нормативні документи, необхідні для роботи куратора;
- приблизний план проведення кураторських годин протягом року.

Інформацію було доведено до кожного куратора.

Крім того, Центром проведено моніторинг відвідування кураторами гуртожитків університету. Результати було проаналізовано та доведено до відома адміністрацій факультетів.

Навчальним центром соціально-виховної та позаосвітньої діяльності було розроблено «Положення про організацію позаосвітньої діяльності зі студентами Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна». Наразі Центр спільно з юридичним відділом та Дирекцією студмістечка розробляє зміни до «Положення про поселення, проживання та правила внутрішнього розпорядку в гуртожитках студмістечка».

Центром спільно з адміністрацією факультету психології було проведено семінар для кураторів академічних груп із психологами-практиками на тему

«Профілактика суїцидальної та залежної поведінки». Крім того, у Центрі працюють психологи-практики, які щоденно надають безкоштовні психологічні консультації студентам та співробітникам університету.

У зв'язку зі змінами нормативних документів та оновленням системи стипендіального забезпечення Центром було розроблено «Пам'ятку для студентів – посібник, де систематизовано та викладено у доступній формі права й обов'язки усіх учасників освітнього процесу.

У березні 2017 року з метою врахування інтересів осіб з особливими освітніми потребами Центром було ініційовано питання щодо можливості обладнання для них приміщень задля відпочинку та місць загального користування.

Вивчивши питання щодо навчання іноземних студентів у ХНУ імені В. Н. Каразіна, Центр спільно з Центром міжнародного співробітництва розробив та виготовив посвідчення для старост груп студентів-іноземців, а також організував зустріч адміністрації університету з іноземними студентами, на якій було заслухано питання та пропозиції до керівництва, створено Студентську раду іноземних студентів – до неї увійшли представники кожного факультету.

У межах проведення щорічної Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства» 13 грудня 2017 року Навчальний центр соціально-виховної та позаосвітньої діяльності за підтримки мобільної бригади Фонду народонаселення ООН соціально-психологічної допомоги жінкам та дівчатам, які постраждали від гендерно зумовленого насильства, було проведено захід, під час якого студентів-каразінців ознайомили із методами боротьби з насильством.

У своїй діяльності Центр постійно взаємодіє з органами студентського самоврядування, профспілковими організаціями, іншими громадськими, молодіжними, студентськими та волонтерськими організаціями.

11. МУЗЕЙНО-ВИСТАВКОВИЙ КОМПЛЕКС

Музей історії університету

Співробітники музею історії проводять екскурсійну, фондову, виставкову, методичну, науково-дослідну, навчальну, профорієнтаційну та просвітницьку роботу.

За звітний період 2011–2017 рр. музей відвідало 22,3 тис. студентів, слухачів центрів міжнародної освіти та післядипломної освіти, школярів, учасників наукових конференцій, гостей університету.

Музей брав участь у таких заходах, як Ніч науки, День випускника та проект «Відкрий для себе Каразінський».

За звітний період до фондів музею надійшло 1 711 одиниць зберігання, які пройшли наукову обробку та були розміщені у фондосховищі. Було описано, упорядковано та створено каталог фотоархіву, який налічує більше 700 подій.

Було оновлено частину експозиції музею, присвяченої університетській сучасності 2000-х рр. Частиною постійної експозиції музею стали матеріали учасників АТО.

Музей організував та провів 49 тимчасових виставок, 11 акцій, 5 флешмобів та 3 квести з історії університету. Із метою розширення музейної аудиторії було підготовлено та розміщено на офіційній сторінці університету 6 віртуальних виставок з історії університету.

Співробітники музею проводять роботу з різними категоріями відвідувачів, у тому числі школярами. Зокрема, з 2017 року у музеї працює гурток для школярів «Майстерність історика». Організовано заняття з музеєзнавства й архівознавства для студентів ХНУ імені В. Н. Каразіна та Харківської державної академії культури, а також музейну практику для студентів історичного факультету.

У музеї регулярно відбуваються засідання Клубу університетських історій.

Співробітники музею беруть участь у роботі Асоціації музеїв закладів вищої освіти м. Харкова.

У музеї щороку складається «Календар пам'ятних дат університету», ведуться електронні книги «Почесні доктори» та «Заслужені професори» Харківського університету, ведеться «Хроніка подій університетського життя». Створюються бази даних університетських «місць пам'яті», іменних аудиторій університету, пам'ятних дошок, присвячених професорам і видатним особам, пов'язаним із діяльністю університету. На базі музею спільно з історичним факультетом продовжується реалізація усноісторичного проекту «Образи науки: Харківський університет в 1940 – 1980-х рр.». Наразі зібрано понад 250 інтерв'ю.

Співробітники музею традиційно беруть активну участь у музеєзнавчій конференції «Луньовські читання».

Музей археології

Протягом 2011–2017 років Музей археології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна працював як навчальний, науковий та музейно-методичний центр. Наказом ректора від 2 вересня 2015 р. Музей археології та етнографії Слобідської України було перейменовано на Музей археології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У зв'язку з тим, що у 2010 та 2012 роках Музею передали додаткові приміщення у Головному корпусі університету з метою створення нової Виставкової зали та розміщення фондів, основні зусилля співробітників Музею було спрямовано на розробку наукової концепції майбутньої постійної експозиції, обладнання сучасного фондосховища із Золотою коморою для зберігання особливо цінних речей. У зв'язку із цим було принципово змінено концепцію подальшого розвитку Музею, спрямовану на поступове досягнення відповідного рівня у комплектуванні, зберіганні та вивченні музейного фонду, вдосконалення системи опрацювання архіву, розширення заходів із реставрації музейних предметів.

Оновлений Музей археології відповідає усім вимогам експонування, збереження предметів, їхнього всебічного наукового вивчення та популяризації знань щодо внеску університетських науковців у розвиток археологічної науки, заохочення школярів та студентів до участі в археологічних дослідженнях, ознайомлення широких кіл відвідувачів із важливими відкриттями в галузі стародавньої історії та археології.

Для популяризації університетської освіти та висвітлення наукового внеску харківських вчених у розробку проблем археології Східної Європи співробітники Музею постійно організовували та проводили *екскурсії*.

Зокрема, лише з листопада 2015-го до грудня 2017 року включно науковцями Музею та волонтерами історичного факультету проведено більш ніж 700 екскурсій. Із метою ведення профорієнтаційної роботи співробітники Музею взяли участь у заходах «Пізнай Каразинський» (2016; 2017 р.), «Професії майбутнього» (2016 р.), «Ніч науки» (2016; 2017) та ін. У цілому з 20 листопада 2015 року Виставкову залу Музею відвідало 16 547 осіб.

Із постійною експозицією та виставками ознайомилися офіційні представники, вчені, дипломати міжнародних делегацій ООН, США, Болгарії, Польщі, Естонії, Латвії, Швеції, Великої Британії, Німеччини, Франції, Норвегії, Узбекистану, Казахстану, ПАР, Нігерії та Боснії, а також учасники міжнародних, міських та університетських наукових семінарів, конференцій, конкурсів.

Важливим напрямком діяльності музею є *виставкова робота*.

У 2011 році до 90-річчя Б. А. Шрамка було підготовлено тимчасову експозицію, присвячену багаторічній науково-дослідній роботі вченого. У 2012 році проведено виставку «Скарби салтівської культури». Цього ж року у межах проекту «Вузівський музей – районному музею» працювала археологічна виставка в Ізюмському краєзнавчому музеї імені В. М. Сибільова.

Щорічно спільно з Харківським історико-археологічним товариством готувалися виставки-презентації за результатами польового сезону. Усі

експедиції та експедиційні загони Харкова мали змогу репрезентувати найкращі матеріали та ознайомити відвідувачів зі своїми досягненнями. Дві останні були присвячені 90-річчю від дня народження К. Е. Гриневича та 80-річчю від дня народження В. К. Міхеєва – археологів, професорів університету.

У 2013–2017 роках за матеріалами багаторічних розкопок Більського городища спільно з історико-культурним заповідником «Більськ» та Полтавським краєзнавчим музеєм імені В. Кричевського було проведено шість археологічних виставок, що розкрили досягнення харківських та полтавських науковців у вивченні найбільшого у Європі городища раннього залізного віку.

У 2014 році співробітниками музею було підготовлено етнографічну виставку «І на тім рушникові оживе все знайоме...».

У березні 2016 році було відкрито нову виставку «Протоболгари в басейні Сіверського Дінця», присвячену пам'яті випускника університету, відомого вченого, хазарознавця, доктора історичних наук, проф. О. О. Тортики.

Із вересня до листопада 2016 року включно на виставці «Городище в с. Мохнач – пам'ятка різних епох і народів», відвідувачі мали змогу ознайомитися з різноманітними матеріалами багаторічних досліджень відомого Мохначанського городища.

Восени 2016 року разом з історико-культурним заповідником «Святі гори» підготовлено виставку «Матеріальна і духовна культура населення Подонеччя в період середньовіччя (на прикладі городища Царино (Маяцьке) VIII–XIV ст.)», яку було урочисто відкрито 29 вересня 2016 р. у м. Святогірськ Донецької області.

У лютому 2017 року було відкрито виставку «XII археологічний з'їзд у Харкові: 1902–2017» (до 115-річчя події), а у червні 2017 року – «Античний світ та середні віки»: до 90-річчя від дня народження професора В. І. Кадеєва.

Протягом останніх років Музей залишався осередком *роботи з учнівською молоддю*. Із 2015 року у приміщенні виставкової зали Музею щотижня проходять заняття дитячого археологічного гуртка Малого Каразінського університету, засідання студентського археологічного гуртка історичного факультету, зустрічі з вченими, а також секційні засідання наукових конференцій

Три співробітники музею є керівниками археологічних експедицій, що проводять щорічні *наукові дослідження* на території Полтавської (Більське городище) та Харківської (Циркунівське городище) областей, ведуть активну наукову роботу. Протягом 2011–2017 років науковці взяли участь у багатьох наукових конференціях різного рівня (Україна, Румунія, Польща, Ізраїль), міжнародних проектах (Естонія, Німеччина), виступали з читанням лекцій у Королівському коледжі Лондона (Велика Британія). За звітний період співробітниками Музею підготовлено 120 наукових праць, що вийшли друком в Україні та за її межами.

Завдяки постійній роботі археологів університету щорічно збільшуються *фонди* музею.

Загальна кількість надходжень до фонду тимчасового зберігання для наукової обробки у 2011–2016 році склала 40 917 артефактів.

Із метою упорядкування численних колекцій, що накопичувалися у фондах Музею протягом останніх десятиліть, у 2013 році наказом ректора було створено фондово-закупівельну комісію, до складу якої щорічно входять провідні фахівці: археологи, музейники, краєзнавці та реставратори.

Музей природи

Основна мета діяльності Музею природи – це проведення наукової, навчальної та освітньої роботи, створення наукових експозицій, збереження музейних фондів біологічних та геологічних колекцій, їхнє раціональне використання у науково-дослідній роботі. Колекції музею широко використовуються в дослідженнях, які проводяться співробітниками музею, вітчизняними вченими та спеціалістами з-за кордону, за результатами яких щорічно публікуються десятки наукових робіт. За звітний період

співробітниками Музею було надруковано у фахових міжнародних та вітчизняних видавництвах 200 наукових публікацій. Вийшли друком каталог орнітологічної колекції музею та енциклопедія «Динозаври». Підготовлено 86 статей для Червоної книги Харківської області. Окрім того, вийшла друком 1 монографічна праця, захищено дисертаційну роботу на здобуття ступеня кандидата біологічних наук.

Разом із Національним науково-природничим музеєм НАН України, Київським Національним університетом імені Тараса Шевченка, Українським національним комітетом ІСОМ України Музей природи був співорганізатором і взяв активну участь у проведенні міжнародної наукової конференції «Природничі музеї та їхня роль в освіті і науці».

Співробітники Музею природи взяли участь в оформленні та проведенні виставки молюсків «Планета океан», що проходила у галереї «АВЕК», а також у проведенні фіналу конкурсу акваріумного дизайну серед школярів за участю відомого мандрівника та акваріуміста Х. Блеєра.

Із метою підвищення кваліфікації наукові співробітники музею взяли участь у проекті «Професійна подорож із навчальною метою до музеїв Москви», який було здійснено за підтримки «Фонду розвитку Державного природознавчого музею НАН України», а також у тренінгу «Формуючи майбутнє – голоси відвідувачів у музеях» під кураторством музеєзнавця зі США Лінди Норріс.

Одним з основних напрямків музейної діяльності є науково-експозиційна робота. Науковими співробітниками музею за звітний період було розроблено 58 наукових експозицій, із яких 49 було впроваджено на високому сучасному рівні з використанням новітніх технологій. Впроваджені наукові розробки використовуються для проведення навчальних занять, популяризації різноманітних напрямків біологічних та геологічних наук, екологічних та природоохоронних знань серед широких верств населення

Із кінця ХІХ століття у музеї працює реставраційно-таксидермічна лабораторія, без якої існування природничого музею є неможливим. Для виконання реставраційних та таксидермічних робіт використовуються нові

методи, матеріали та обладнання, котрі дозволяють створювати динамічні високохудожні експонати великих та середніх за розміром тварин. За сім років було створено 26 опудал рідкісних тварин та реконструкції вимерлих.

Згідно з науковими договорами Музей природи співпрацював (і співпрацю з Національними природничими парками: «Подільські Товтри» Хмельницької області, «Пирятинським» Полтавської області, «Шацьким» Волинської області, «Нижнєворсклянським» Полтавської області, «Черемиським» Чернівецької області, «Ічнянським» Чернігівської області, «Гетьманським» Сумської області, Дворічанським НПП Харківської області.

Співробітники Музею природи за звітний період співпрацювали із закордонними науково-дослідними установами та закладами вищої освіти Австрії, Азербайджану, Туреччини, Росії, Киргизстану, Португалії, США, Норвегії, Німеччини, Швеції, Польщі, Словаччини. Триває робота за проектом Volkswagen Stiftung «Biodiversity and Evolution of the Central Asian and Caucasian vipers (Viperidae)» та програмою Фулбрайта США, із Сілезьким Університетом (Польща), а також із Зоологічним музеєм Осло (Норвегія).

Колектив Музею природи є повноправним членом міжнародного об'єднання музеїв та професійних музейних працівників ICOM і бере активну участь у роботі Міжнародної асоціації ICOM, де має свого представника у Раді природничої секції ICOM України.

Для висвітлення своєї діяльності в інформаційному просторі музей має власний сайт. За три роки його відвідало понад 12 341 осіб.

Музей є консультативним науково-методичним центром для краєзнавчих музеїв України, для викладачів вищих та середніх навчальних закладів, фахівців науково-дослідних установ. Експозиції та наукові колекції музею використовуються для написання курсових та дипломних проектів студентами Каразінського університету та інших закладів вищої освіти міста. Наші фахівці готують школярів до участі в українських та міжнародних олімпіадах, багато з них завойовують призові міста. Співробітники беруть участь у проведенні та суддівстві Обласної олімпіади юних геологів та

дитячого мінералогічного конкурсу.

До Міжнародного дня музеїв було проведено роботу з підбирання та опису найстаріших експонатів ХІХ століття для участі у виставці, яка відбулася в Музеї історії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна під егідою Асоціації вузівських музеїв міста Харкова.

Музей природи неодноразово брав активну участь у проведенні міських акцій «Ніч науки» та «День науки». Експозиційні зали з екскурсійним обслуговуванням музею оглянуло близько 6 000 осіб.

Було створено та виставлено на сайті Музею природи 3Д-панорамну екскурсію науково-експозиційними залами музею.

Із 2015 року Музей природи розпочав роботу за проектом Izi-travel. У деяких експозиціях з'явилися QR-коди, завдяки чому відвідувач, встановивши програму на мобільний пристрій, може отримати докладну інформацію про експонат.

Із метою поширення природничо-наукових знань серед населення Музей природи веде екскурсійно-лекційну роботу за 16 темами. Екскурсії проводяться українською, російською та англійською мовами. За звітний період у музеї було проведено понад 10 тис. екскурсій та занять, його відвідали 151 671 екскурсант. Також Музей проводить благодійні екскурсії для малозахищених верств населення. За період із 2011–2017 р. було прийнято близько 9 450 осіб.

Центр сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр»

Центр сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр» було відкрито в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна у березні 2012 року. За час існування проведено 57 виставкових проектів. У проектах центру брали участь українські і закордонні художники, мистецтвознавці, куратори та дослідники мистецтва. «ЄрміловЦентр» на сьогодні є провідною мистецькою інституцією в Україні, що працює в галузі сучасного мистецтва.

У центрі відбулися персональні проекти всесвітньо відомих українських митців – Бориса Михайлова, Олександра Гнилицького, Романа

Мініна, Віктора Сидоренка.

Серед колективних тематичних проєктів слід виділити:

- «СВОЇ» – на тему національної само ідентифікації – за участю Олега Тістола, Миколи Маценка, Олексія Сая, Павла Керестея;
- Проєкт «Площа Свободи», присвячений 120-річчю від дня народження Василя Єрмілова, де було репрезентовано понад 40 робіт молодих українських художників;
- «Межа довіри» – про довіру до ЗМІ та інформаційно-психологічні війни;
- Міжнародна трієнале екологічного плакату «4 БЛОК», де було репрезентовано 150 плакатів відомих світових графічних дизайнерів із понад 30 країн світу.

Окрім виставкових проєктів, у центрі сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр» проходило багато різноманітних культурно-просвітницьких заходів (щороку близько 40–50 подій). А саме – майстер-класи, лекції з історії українського авангарду, сучасного мистецтва та графічного дизайну, дискусії, конференції, перформанси та кінопокази. У центрі проходили лекції видатного філософа Мирослава Поповича, куратора Польського музею плакату Маріуша Кноровського, творча зустріч із письменниками Сергієм Жаданом та Оксаною Забужко.

Центр сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр» активно співпрацює з європейськими культурними та дипломатичними інституціями. У квітні 2014 року за підтримки Генерального консульства Республіки Польща в Харкові пройшла виставка польського плакату «Багатство форми. Багатство думки», у вересні – жовтні 2014 року було презентовано проєкт «Slovenia / ART scanning» за участю українських митців – Романа Мініна, Олексія Яловеги та Олега Винника. Проєкт створено у співпраці з Консульством Республіки Словенія у Харкові та Посольством Словенії в Україні. У співпраці з Посольством Норвегії в Україні було організовано кінопоказ та зустріч з автором фільму – відомим норвезьким миротворцем, номінантом на Нобелівську премію миру Стейнаром Бріном, який відвідав «ЄрміловЦентр»

у травні 2016 року. У червні 2016 року в межах медіа-проекту «InterActive» 10 митців з австрійського університету «FH-joanneum» м. Грац та 8 українських художників створювали роботи безпосередньо в просторі «ЄрміловЦентру». У серпні 2016 року та серпні – вересні 2017 року у співпраці з Британською Радою в Україні було організовано участь британських митців Джин Хі Парк, Харіет Флеріот, Кунг Ва Шон у програмі мистецьких резиденцій «ЄрміловЦентру». Відбулися виставки Польського сучасного мистецтва з колекції Музею сучасного мистецтва Торуні, «Художній приз Нюрнбергських новин» з Німеччини, міжнародна мистецька резиденція за участю художників із Великої Британії, Данії, Чехії та Шотландії, кураторський проект «Еденія: у місті майбутнього» за участю художників зі США, Канади, Ізраїлю, Казахстану та Франції.

Художня галерея імені Генріха Семирадського

Наприкінці жовтня 2015 року у Харківському національному університеті відбулося відкриття нової художньої галереї імені Генріха Семирадського. Генріх Семирадський – видатний представник академізму і випускник Харківського університету. Галерея відкрилася виставкою художників, які надали свої роботи для проведення благодійного аукціону у підтримку військового шпиталю. Із цих робіт харківських митців розпочалося формування художньої колекції нашого університету.

За час роботи відбулося 24 виставки, серед них:

- виставка Костянтина Савченка та учнів Харківського художнього училища;
- персональні проекти учасників творчого об'єднання «Буриме» Олександра Шеховцова, Валентина Грицаненка, Олега Лазаренка та Олександра Лисенка; виставки живопису Євгена Світличного, Марини Валуйської, Вікторії Телетьєн, Віолети Терлиги, інших відомих і молодих митців Харкова.

У серпні – вересні 2016 року до Дня Незалежності України було організовано виставку вишиванок із колекції університетського Центру

краєзнавства та етнічного живопису заслуженого художника України Михайла Попова. У межах форуму «ГаліціяКульт» галерея приймала виставку сучасного сакрального мистецтва в листопаді 2016 року. У грудні 2016 року відбулася виставка «Кам'яна могила. Містична тріада» – за участю художників Сергія Лаушкіна, Олександра Чегорки та Анатолія Фурлета. У березні 2017 року відбулася виставка переможців конкурсу «Сад Шевченка», а у травні було організовано експозицію живопису і графіки художниці Марії Винокурової, куди увійшли дитячі портрети середини ХХ сторіччя. У червні 2017 року у співпраці з Центром краєзнавства університету організовано виставку «Православна ікона на Слобожанщині», де експонувалися зразки іконопису XVIII–XXI сторіччя з державних, церковних та приватних колекцій. До Дня міста Харкова 23 серпня 2017 року в Художній галереї відкрилася виставка «Фотографи та фотографія», де було показано історію нашого міста на світлинах майже 100-річної давнини. Організатором та дослідником цього проекту став відомий харківський фотограф Володимир Оглоблін.

Діяльність галереї включає також кінопокази, творчі вечори та зустрічі з митцями.

Навчальний центр «ЛандауЦентр»

Навчальний центр «ЛандауЦентр» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна було створено в січні 2014 року за ініціативи університетської громадськості та Асоціації випускників, викладачів і друзів університету. Його мета – стимулювати відродження інтересу до науки (насамперед у молоді) і заснувати унікальний у межах України перший приуніверситетський центр інтелектуального дозвілля для харків'ян і гостей міста.

За майже чотири роки плідної роботи в «ЛандауЦентрі» було проведено понад 100 просвітницьких заходів і виставок, центр відвідало більш ніж 300 тис. осіб. Це не лише школярі і студенти Харківщини – це сотні, тисячі відвідувачів із різних куточків нашої держави: Полтавської, Луганської, Донецької, Сумської, Запорізької та інших областей України.

«ЛандауЦентр» приймав поважні іноземні делегації, колегії Міністерства освіти і науки України, представників різних знаних у світі наукових та освітніх організацій, зокрема Інституту Гете та Оксфордського університету.

Парк наукових експонатів «ЛандауЦентру» складають понад 100 інтерактивних експонатів, що репрезентують різні галузі науки: фізику, геометрію, механіку, високі енергії, біологію тощо. Найвідоміші експонати: «Котушка Тесли», «Кімната Еймса», «Суперкалейдоскоп», «Потоки Бернуллі», «Молекулярна фізика», стіл світлозаломлення, територія RGB, простір «Театр кольорових тіней», «Зона оптичних ілюзій» та багато іншого.

Центр краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька

Протягом 2011–2017 рр. співробітниками Центру краєзнавства проводилася робота з вивчення та популяризації історії Каразінського університету. За цією темою було опубліковано 6 монографій, 4 збірники документів і матеріалів, 4 довідкових та енциклопедичних видання, 3 сувенірних календарі.

Було організовано традиційні наукові заходи – Міжнародну краєзнавчу конференцію молодих учених (спільно з історичним факультетом, проводиться з 1983 р.), Міжнародний науково-практичний семінар «Луньовські читання» (спільно з історичним факультетом, проводиться з 2010 р.), Всеукраїнську наукову конференцію «Теоретичні та прикладні аспекти біографістики» (спільно з філософським та історичним факультетами, проводиться з 2016 р.). Співробітники Центру брали участь у наукових заходах, що проводилися в Азербайджані, Білорусі, Вірменії, Латвії, Польщі, Чехії.

Відбулося понад 100 виступів у засобах масової інформації. Регулярно проводяться доповіді на засіданнях науково-популярного клубу «Краєзнавець», що діє при ХДНБ імені В. Г. Короленка. Проведено понад 80 екскурсій Харковом та областю на замовлення підрозділів університету.

Проведено 2 етнографічні виставки з фондів Центру в Художній галереї імені Г. Семирадського. Ведеться активна робота зі створення онлайн-виставок, які репрезентовано на сайті Центру та офіційному сайті

12. РОЗВИТОК ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ

В університеті приділяється значна увага проблемам розвитку фізичної культури та спорту.

Протягом останніх семи років навчальний процес із фізичного виховання проводився у групах із видів спорту з урахуванням інтересів студентів та можливостей університетської спортивної інфраструктури. За цей час перелік видів спорту, які запропоновано студентам, розширився – і на сьогодні вони мають змогу займатися аеробікою, атлетичною підготовкою в тренажерних залах, волейболом, баскетболом, міні-футболом, тенісом, настільним тенісом, бадмінтоном, боксом, таеквон-до, самозахистом, фехтуванням, водним туризмом, стрільбою з лука, спортивним скелелазінням і шахами. В університеті створено модель фізичного виховання, яка надає студентам можливість займатися фізичною культурою та спортом протягом усього терміну навчання. Хоча внаслідок реформування вищої освіти в Україні фізичне виховання є факультативною дисципліною без підсумкового контролю, понад 2 500 студентів університету систематично займаються поліпшенням свого здоров'я та вдосконаленням спортивної майстерності. Окремо відзначимо, що студенти з обмеженими можливостями також мають змогу займатися фізичною культурою та спортом.

Підвищився рівень організації спортивно-масової роботи в університеті. Щороку участь у різноманітних спортивно-масових заходах брали понад 1 500 студентів. До програми студентської Спартакіади університету, яка проводиться уже 67 років, органічно ввійшли змагання з тенісу, бадмінтону та стрільби з лука. Переможцями Спартакіади за останні сім років ставали команди економічного, біологічного, фізико-енергетичного, екологічного, соціологічного факультетів, а також

команди факультетів іноземних мов, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, математики і інформатики, комп'ютерних наук. У 2011–2017 роках проведено сім турнірів Кубка ректора університету з міні-футболу.

На початку кожного навчального року в університеті проводиться Олімпійський урок, де студенти та працівники університету ознайомлюються зі спортивними досягненнями Каразінського університету, мають змогу наживо поспілкуватися з учасниками Олімпійських та Параолімпійських ігор. В університеті регулярно проводяться змагання з волейболу, баскетболу, настільного тенісу, бадмінтону і чирлідінгу на кубки студентського профкому, Спартакіада студмістечка серед мешканців гуртожитків. Кілька років тривала активна співпраця університету з футбольним клубом «Металіст» у межах спільного проекту «Назустріч один одному», завдяки якому близько 2 000 студентів університету відвідали матчі клубу за пільговими квитками.

Для студентів університету, які мають відповідну спортивну підготовку, працювали секції із 17 видів спорту. Збірні команди університету та провідні студенти-спортсмени неодноразово досягали успіхів на спортивних змаганнях різного рівня.

В обласній студентській Спартакіаді, яку було поновлено після трьохрічної перерви, саме завдяки активній позиції щодо її проведення з боку нашого університету, переможцями та призерами ставали команди з тенісу, футзалу, спортивного скелелазіння, баскетболу (чоловіки та жінки), волейболу (чоловіки), пляжного волейболу (чоловіки), бадмінтону, настільного тенісу, пауерліфтингу, фехтування, чирлідінгу та шахів, студенти університету були переможцями та призерами змагань із боксу, легкої атлетики, кік-боксингу. Переможцями та призерами обласних студентських ліг ставали команди з баскетболу та волейболу.

Студенти Каразінського університету успішно виступили на Всеукраїнських літніх універсіадах у змаганнях з тенісу, стрільби з лука, боксу, тхеквон-до, плавання, а збірна команда з футзалу стала срібним

призером студентського чемпіонату України у 2015/2016 навчальному році.

На всесвітніх універсіадах виступали тенісисти Марат Дев'ятьяров (факультет іноземних мов), Владислав Орлов (економічний факультет), Анастасія Васильєва (філологічний факультет) та Ганна Півень (філософський факультет), Ірина Андренко (шахи, біологічний факультет), Максим Поляков (гольф, факультет іноземних мов), Олена Борисенко (стрільба з лука, соціологічний факультет).

Студенти університету неодноразово ставали чемпіонами та призерами на чемпіонатах України з тенісу, стрільби з лука, таеквон-до ІТФ, футзалу.

Окремо слід відзначити успіхи представників Каразінського університету на міжнародних змаганнях найвищого рівня. У 2015 році Олена Борисенко стала чемпіонкою світу зі стрільби з лука, Марина Литовченко (соціологічний факультет) виборола бронзову медаль на Параолімпійських іграх у 2016 р., а студент юридичного факультету Олег Першин неодноразово ставав призером чемпіонатів світу та Європи з таеквон-до ІТФ. Збірна команда університету з чирлідінгу на європейських чемпіонатах 2016 та 2017 рр. виборола срібні та бронзові медалі. Учасниками літніх Олімпійських ігор 2012 та 2016 рр. були випускники економічного факультету Артем Василенко (боротьба дзюдо) та Тетяна Біленко (настільний теніс). Випускник факультету іноземних мов Антон Коробов у складі збірної команди України став срібним призером Всесвітньої шахової Олімпіади.

За 7 років в університеті підготовлено 3 майстри спорту України міжнародного класу та 8 майстрів спорту України.

Здійснено низку робіт із ремонтування Навчально-спортивного комплексу «Каразінський». Зокрема проведено ремонт штукатурного покриття фасаду спортивного комплексу з подальшим фарбуванням (близько 600 м²), а також встановлено адресну табличку та інформаційний планшет, здійснено заміну дверей у центральному вході з алюмінієвих конструкцій,

проведено ремонт холу зі встановленням нової стійки адміністратора, придбано і встановлено м'які меблі та стільці для відвідувачів спортивного комплексу, а також новий тренажер у залі атлетизму.

Окрім того, проведено ремонт у 9 приміщеннях адміністративно-господарського призначення, здійснено реконструкцію теплового пункту з установкою сучасного обладнання, що поліпшило тепловий режим у спорткомплексі і дозволяє одночасно суттєво заощадити кошти за оплату теплопостачання.

Нарешті відкрито один з найкращих залів змішаних єдиноборств на Україні, обладнаний двома борцівськими килимами, двадцятьма боксерськими мішками, кросфіт-рамою та іншим сучасним спортивним обладнанням.

13. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ПРАЦІВНИКІВ І СТУДЕНТІВ

Протягом 2011–2017 років адміністрація університету разом із профспілками дбала про посилення соціального захисту працівників університету – поліпшення умов праці, охорону праці, організацію оздоровлення та відпочинку працівників та їхніх дітей. Соціальний захист працівників здійснювався на основі Колективного договору.

У грудні 2014 року було прийнято новий Колективний договір на 2015–2019 роки. Щорічно приймаються зміни та доповнення до Колективного договору, які відображують економічні реалії сьогодення. Колективний договір передбачає спільні дії ректорату та профкому із забезпечення прав і гарантій працівників та членів їхніх сімей.

За звітний період виконано «Комплексні заходи з охорони праці та техніки безпеки у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна» на суму близько 4,5 млн грн. Щорічно проводиться атестація робочих місць із важкими та шкідливими умовами праці, за результатами якої працівники отримують надбавки до заробітної плати, додаткові відпустки, спецхарчування та інше. На атестацію робочих місць витрачено понад 150 тис. грн.

Співробітники, які працюють у шкідливих умовах, щорічно проходять медогляд: упродовж 2011–2017 років на це витрачено понад 380 тис. грн.

Здійснено підвищену оплату за роботи у важких та шкідливих умовах: у разі виявлення шкідливих умов праці співробітники мають право на скорочену тривалість робочого тижня. За результатами проведеної атестації робочих місць умови праці можуть бути визнані особливо важкими й особливо шкідливими. Таким співробітникам встановлено доплату у розмірі до 24 % посадового окладу, додаткову відпустку, скорочено тривалість робочого тижня. За звітний період такі доплати склали близько 3,5 млн грн.

Значну увагу було також приділено економічному стимулюванню якісної та напруженої праці: упродовж 2011–2017 років надбавок та доплат

працівникам надано в розмірі близько 90 млн грн.

Виплати за почесні звання «Заслужений професор», «Заслужений викладач» та «Заслужений науковий співробітник» склали близько 1,4 млн грн за 2011–2017 роки.

На преміювання співробітників було надано 31 млн грн, заохочення до ювілеїв склали 811 тис. грн.

На матеріальну допомогу співробітникам виділено понад 3,8 млн грн, а з профбюджету – 1,23 млн грн.

Для певних категорій працівників із ненормованим робочим днем було надано додаткову відпустку тривалістю до 7 календарних днів.

Соціальна підтримка осіб, які навчаються

Соціально-економічний захист та підтримка осіб, які навчаються в університеті, здійснювалися відповідно до Угоди між адміністрацією університету та первинною профспівковою організацією студентів, аспірантів і докторантів, затвердженої конференцією трудового колективу університету.

Основними напрямками роботи із соціальної підтримки осіб, які навчаються в університеті, були соціальний захист, поліпшення побутових умов у гуртожитках, організація оздоровлення та відпочинку студентів, аспірантів і докторантів.

За рахунок коштів 10 % стипендіального фонду університету протягом звітного періоду було виплачено:

- матеріальну допомогу малозабезпеченим студентам і аспірантам, студентам із числа дітей-сиріт, інвалідів і чорнобильців, а також матеріальну допомогу на оздоровлення – на загальну суму 2 681 331 грн;

- премії студентам і аспірантам за успіхи у навчанні, активну участь у науковій, громадській та спортивній діяльності – на загальну суму 3 025 754 грн.

За рахунок коштів первинної профспівкової організації студентів, аспірантів і докторантів університету з метою поліпшення соціально-

економічного становища студентів, аспірантів і докторантів було здійснено такі виплати:

- профспілкові виплати у зв'язку з важким матеріальним становищем – на загальну суму 1 044 156 грн;

- заохочення за активну громадську діяльність – на загальну суму 607 647 грн.

У зв'язку з проведенням антитерористичної операції на території України з'явилася категорія студентів зі статусом «Внутрішньопереміщені особи». За ініціативи ректорату та профспілкових організацій університету для таких студентів було проведено соціальну благодійну акцію «Єднання небайдужих», основною метою якої було збирання коштів для придбання постраждалим студентам одягу, ковдр, ліків. Особам із числа дітей-сиріт було забезпечено безкоштовне харчування у кафе «Бункер» та «7 Небо». Профкомом студентів було прийнято рішення про встановлення одноразової профспілкової виплати у розмірі 25 % від прожиткового мінімуму. Усіх осіб, які були тимчасово допущені до занять в університеті, поселили до гуртожитків, а згодом зарахували на навчання.

У 2017 році, у зв'язку з набуттям чинності Постанови КМУ України № 975, студентам зазначених у постанові категорій рішенням Вченої ради університету та наказом ректора було встановлено пільги на оплату за гуртожиток у розмірі від 50 до 100 % Студенти, які не мають права на пільги з проживання у гуртожитку, за підтримки адміністрації університету та допомоги профкому оформили субсидії на сплату за проживання. За звітний період понад 2 500 студентів отримали субсидії.

Значну увагу з боку адміністрації та профспілкової організації було приділено оздоровленню студентів і організації їхнього відпочинку. Студенти мали змогу отримати дотації і виплати за рахунок університету та первинної профспілкової організації студентів, аспірантів і докторантів на оздоровлення у спортивно-оздоровчому таборі «Фігурівка», для відпочинку на Чорному та Азовському морях, а також у Карпатах. Таким чином, у 2011–2017 роках були оздоровлені 2 261 студент.

Зусиллями профспілкової організації студентів було забезпечено пільговим проїздом у метрополітені. За звітний період рівень забезпечення студентів безконтактними електронними картками на пільговий проїзд сягнув близько 75 %.

Восени 2016 року стартував унікальний соціальний проект "Karazin Student's Card", який дав змогу студентам університету заощаджувати кошти під час оплати товарів та послуг у більш ніж 100 закладах м. Харкова. Протягом двох навчальних років до проекту долучилися 3 300 студентів університету.

Традиційно до новорічних свят студенти, які мають дітей, та студенти з числа дітей-сиріт отримують подарунки від профкому студентів та безкоштовні квитки для відвідування дитячих вистав.

14. ФІНАНСОВИЙ СТАН

Із 2011 до 2017 р. включно бюджет університету значно збільшився (табл. 8.1, рис. 8.1), причому зростали надходження як за загальним, так і за спеціальним фондами (рис. 8.1).

Зростання надходжень до спеціального фонду відбувалося в першу чергу за рахунок надходження коштів за навчання.

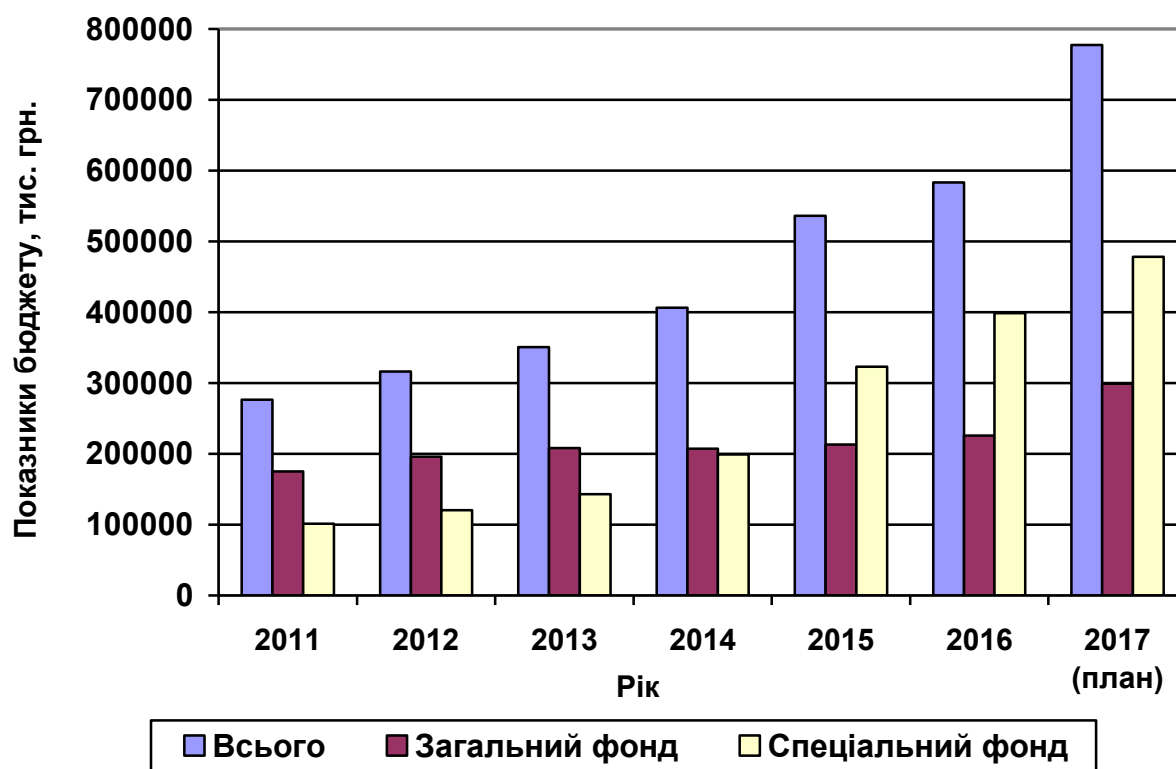

Рис. 8.1. Показники бюджету університету

У 2011 р. середньомісячна зарплата науково-педагогічних працівників склала 3 003 грн, а у 2017 р. – 8 555 грн; середньомісячна зарплата навчально-допоміжного персоналу у 2011 р. дорівнювала 1 002 грн, а у 2017 р. – 3 660 грн.

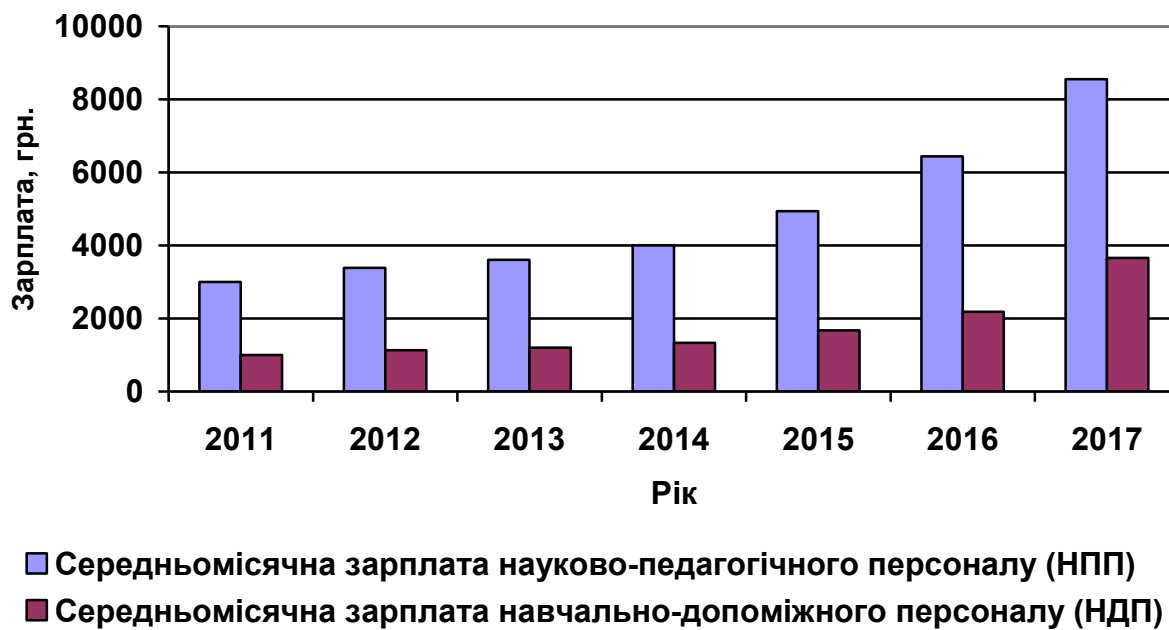

Рис. 8.2. Динаміка середньомісячної заробітної плати

Показники бюджету університету, тис. грн

№ з/п	Показники	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 (план)
	Надходження							
I	Надходження коштів із загального фонду бюджету, тис. грн	174 969,4	195 848,3	207 934,2	207 314,6	213 113,7	225 858,8	298 980,0
II	Надходження коштів зі спеціального фонду бюджету, тис. грн	101 539,0	120 367,8	142 847,1	199 007,0	323 067,3	398 759,2	478 500,3
2.1	плата за послуги згідно з основною діяльністю (освіта, наука)	84 145,7	99 905,9	119 783,3	172 314,8	300 950,7	357 424,4	439 385,0
2.2	від додаткової (господарської) діяльності	10 694,0	12 819,1	14 979,1	18 400,2	16 880,2	27 967,8	32 000,0
2.3	за оренду майна	3 720,1	5 040,6	4 799,9	4 876,6	5 236,4	3 181,8	3 200,0
2.5	інші джерела власних надходжень (благодійні внески, гранти та ін.)	2 979,2	2 602,2	3 284,8	3 415,4	8 659,4	10 185,2	3 915,3
III	Загальний обсяг фінансування (загального і спеціального фондів), тис. грн	276 508,4	316 216,1	350 781,3	406 321,6	536 181,0	583 283,2	777 480,3
3.1	Співвідношення фінансування загального фонду до загальної суми всіх надходжень, %	63,3%	61,9%	59,3%	51,0%	39,7%	38,7%	38,5%
	Видатки							
IV	Загальний фонд, тис. грн	174 969,4	195 848,3	207 934,2	207 314,6	213 113,7	225 858,8	298 980,0
4.1	Оплата праці з нарахуваннями	108 542,3	131 884,0	138 508,9	138 622,6	140 010,5	156 044,8	229 602,1
4.2	Стипендії	53 106,6	52 140,8	53 929,5	53 416,1	65 122,2	55 629,1	51 850,6
4.3	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	9 286,5	7 694,4	11 714,4	10 073,9	5 636,8	10 242,6	10 031,8
4.4	Утримання закладу вищої освіти (предмети, матеріали, відрядження, оплата послуг та ін.)	4 034,0	4 129,1	3 781,4	5 202,0	2 344,2	3 942,3	7 198,4
4.5	Капітальні видатки, в тому числі:							297,1
	<i>придбання обладнання</i>							297,1
	<i>капітальний ремонт та реконструкція</i>							

		2011	2012	2013	2014	2015	2016	9 місяців 2017
V	Спеціальний фонд, тис. грн	88 840,9	108 997,5	117 389,8	127 139,5	203 258,6	251 638,4	231 175,5
5.1	Оплата праці з нарахуваннями	52 938,5	64 975,6	81 077,8	93 239,3	122 801,4	143 456,0	154 495,1
5.2	Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	10 575,4	18 835,6	13 513,4	14 695,8	27 498,4	31 915,0	24 732,0
5.3	Утримання закладу вищої освіти (предмети, матеріали, відрядження, оплата послуг та ін.)	15 146,2	15 451,9	15 225,3	14 491,8	31 936,5	42 097,3	28 530,3
5.4	Капітальні видатки, у тому числі:	10 180,8	9 734,4	7 573,3	4 712,6	21 022,3	34 170,1	23 418,1
	<i>придбання обладнання</i>	2 981,0	3 047,3	2 015,9	614,9	4 910,9	12 201,7	6 983,0
	<i>капітальний ремонт та реконструкція</i>	7 199,8	6 687,1	5 557,4	4 097,7	16 111,4	21 968,4	16 435,1
5.5	Виконання зобов'язань за колективною угодою	7 746,0	6 121,0	11 551,0	17 172,0	18 307,0	27 485,0	34 145,0
VI	Одержано безоплатно основних засобів, ТМЦ та послуг, зокрема на:	489,1	692,5	1 141,2	1 112,1	5 154,5	4 862,7	778,8
6.1	комп'ютерна техніка	39,3	328,3	249,4	200,8	4 799,20	3 793,7	129,2
6.2	оргтехніка	-	-	-	-	-	-	-
6.3	меблі	6,9	-	376,0	51,2	-	19,6	65,9
6.4	обладнання та інвентар	132,8	15,3	248,8	458,9	130,6	265,4	214,9
6.5	література	291,6	348,9	267,0	384,4	223,9	784,0	368,8
6.6	легковий автотранспорт	-	-	-	-	-	-	-
6.7	білизна	18,5	-	-	16,8	0,8	-	-
VII	Одержано кредитів для здобуття вищої освіти	23,8	23,8	23,8	-	-	-	-

15. РОЗВИТОК МАТЕРІАЛЬНОЇ БАЗИ. ГОСПОДАРЧА РОБОТА

У період 2011–2017 рр. впроваджено заходи, спрямовані на поліпшення матеріально-технічної бази університету, безперервне забезпечення усіх об'єктів енергоносіями, проведення капітальних та поточних ремонтів, створення сприятливих умов для навчання і проживання студентів, підтримку та розвиток інфраструктури університету.

Для покращення умов навчання та сприяння науковому процесу у Головному (майдан Свободи, 4) та Північному (майдан Свободи, 6) навчальних корпусах, а також у навчальному корпусі на вул. Мироносицька, 1, у навчальному корпусі фізико-технічного факультету на вул. Курчатова, 31 здійснювалися роботи з ліквідації аварійності будівель, споруд та відновлення інженерних мереж. На ці та інші заходи за 7 років витрачено коштів на загальну суму 22 717,25 тис. грн, інших об'єктів – на загальну суму 25 384,22 тис. грн. Усі витрачені кошти було залучено зі спеціального фонду університету (табл. 15.1.)

**Фінансування робіт із капітального ремонту і реконструкції навчальних корпусів та гуртожитків університету
за період 2010–2017 роки**

Назва об'єкту	Обсяг фінансування, тис. грн							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Усього за 7 років
Головний корпус (майдан Свободи, 4)	299,00	996,97	1 232,33	1 120,75	3 578,59	2 831,38	91,75	10 292,48
Бюджетні кошти	-	-	-	-	-	-	-	-
Кошти спеціального фонду	299,00	996,97	1 232,33	1 120,75	3 578,59	2 831,38	91,75	10 292,48
Північний корпус (майдан Свободи, 6)	124,59	784,98	66,56	-	2 581,89	1 361,72	6 999,23	12 424,77
Бюджетні кошти	-	-	-	-	-	-	-	-
Кошти спеціального фонду	124,59	784,98	66,56	-	2 581,89	1 361,72	6 999,23	12 424,77
Гуртожитки	6 070,85	5 109,13	2 104,26	1 057,38	2 859,12	5 692,17	7 050,85	30 811,32
Бюджетні кошти	-	-	-	-	-	-	-	-
Кошти спеціального фонду	6 070,85	5 109,13	2 104,26	1 057,38	2 859,12	5 692,17	7 050,85	30 811,32
Інші об'єкти	231,06	75,68	712,21	1 183,34	4 388,78	6 101,51	9 739,92	23 595,71
Бюджетні кошти	-	-	-	-	-	-	-	-
Кошти спеціального фонду	231,06	75,68	712,21	1 183,34	4 388,78	6 101,51	9 739,92	23 595,71
Реконструкція комплексу будівель НДІ астрономії	-	1 043,26	1 052,94	1 052,01	208,25	4 266,53	-	7 622,99
Бюджетні кошти	-	-	-	-	-	-	-	-
Кошти спеціального фонду	-	1 043,26	1 052,94	1 052,01	208,25	4 266,53	-	7 622,99
Реконструкція системи теплопостачання (Вальтера, 14 а)	-	-	-	-	-	366,63	5 078,16	5 444,79
Бюджетні кошти	-	-	-	-	-	-	-	-

Назва об'єкту	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Усього за 7 років
Кошти спеціального фонду	-	-	-	-	-	366,63	5 078,16	5 444,79
Реконструкція НСК «Каразінський»	-	-	-	-	-	-	1 174,77	1 174,77
Бюджетні кошти	-	-	-	-	-	-	-	-
Кошти спеціального фонду	-	-	-	-	-	-	1 174,77	1 174,77
Реконструкція будівлі Віварію (вул. Балакірева, 45)	-	-	-	-	-	-	98,36	98,36
Бюджетні кошти	-	-	-	-	-	-	-	-
Кошти спеціального фонду	-	-	-	-	-	-	98,36	98,36
Реконструкція будівлі студентського гуртожитку, (Лопанська наб, 2)	-	-	-	-	-	475,50	-	475,50
Бюджетні кошти	-	-	-	-	-	-	-	-
Кошти спеціального фонду	-	-	-	-	-	475,50	-	475,50
Усього	6 725,50	8 010,02	5 168,30	4 413,48	13 616,63	21 095,44	30 233,04	91 940,69
Бюджетні кошти	-	-	-	-	-	-	-	-
Кошти спеціального фонду	6 725,50	8 010,02	5 168,30	4 413,48	13 616,63	21 095,44	30 233,04	91 940,69

У період 2016–2017 рр. за рахунок спеціального фонду університету впроваджено значний обсяг робіт щодо обладнання, університетської медіа-студії, реконструкції глядацького залу у Північному корпусі, розширення «ЛандауЦентру», облаштування Художньої галереї імені Г. Семирадського, капітального ремонту приміщень Головного (майдан Свободи, 4) та Північного (майдан Свободи, 6) навчальних корпусів.

На сьогодні розроблено проект музею НДІ астрономії та ведуться підготовчі роботи з його будівництва.

У 2017 році розроблено проект реконструкції навчально-спортивного комплексу «Каразінський», мета якого – поетапний капітальний ремонт самої будівлі, інженерних мереж та прилеглої території.

У 2016–2017 роках проводилися роботи з переобладнання лабораторії іонних процесів (вул. Малиновського, 5 б), під виробничу майстерню, мета якої – виконання дрібних послуг для потреб університету.

Для поліпшення умов проходження літньої практики на базах та проживання студентів розроблено проект на встановлення 10 літніх будиночків в с. Гайдари біологічного факультету та факультету геології, географії, рекреації і туризму. Обсяг запланованих робіт складає 13 000 тис. грн. Також у 2017 році завершуються роботи з капітального ремонту студентського клубу (вул. О. Яроша, 11), вартість робіт складає понад 11 000 тис. грн. Крім того, на спільні кошти, виділені Харківською міською радою та Каразінським університетом, побудовано спортивний майданчик (вул. О. Яроша, 12), вартість виконаних робіт складає 768 тис. грн.

За період 2011–2017 рр. працівниками студмістечка спільно з господарчими службами університету забезпечено утримання у безаварійному та задовільному стані будівлі студмістечка (електромереж, водопроводу, каналізації, санітарно-технічного та електрогазового обладнання). У 2011–2017 роки на потреби ремонтних робіт у гуртожитках було витрачено на капітальний ремонт 30 811,32 тис. грн, на поточний ремонт – 5 404,91 тис. грн за рахунок спеціального фонду університету.

**Витрати на ремонтні роботи у гуртожитках, виконані підрядними
організаціями за 2011–2017 роки, тис. грн**

Витрати	Навчальний рік							Усього за 7 років
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Капітальний ремонт	6 070,85	5 109,13	2 104,26	1 057,38	2 859,12	5 692,17	7 050,85	30 811,32
Бюджетні кошти	-	-	-	-	-	-	-	-
Кошти спеціального фонду	6 070,85	5 109,13	2 104,26	1 057,38	2 859,12	5 692,17	7 050,85	30 811,32
Поточний ремонт	288,55	1 008,44	364,90	258,61	750,10	535,91	2 281,58	5 404,91
Бюджетні кошти	-	-	-	-	-	-	-	-
Кошти спеціального фонду	288,55	1 008,44	364,90	258,61	750,10	535,91	2 281,58	5 404,91
Усього	6 359,40	6 117,57	2 469,16	1 315,99	3 609,22	6 228,08	9 331,31	36 415,11
Бюджетні кошти	-	-	-	-	-	-	-	-
Кошти спеціального фонду	6 359,40	6 117,57	2 469,16	1 315,99	3 609,22	6 228,08	9 132,43	36 216,23

Зазначенні кошти були витрачені на здійснення таких видів робіт:

- капітальний ремонт гуртожитку № 11 (приміщень, системи опалення, покрівлі санвузлів душових) – вул. О.Яроша, 10;
- капітальний ремонт гуртожитку № 6 (коридорів, підлоги, кухонь) – вул. Вальтера, 14;
- капітальний ремонт гуртожитку № 9 (санвузлів па душових) – пр. Л. Свободи, 51;
- капітальний ремонт системи опалення (Теплового вводу в будівлю) гуртожитку № 4 – пров. О. Яроша, 13; реконструйовано системи водопостачання та каналізації;
- капітальний ремонт системи опалення та каналізації, покрівлі в гуртожитку № 2 – вул. О. Яроша, 11;

– поточний ремонт системи опалення, водопостачання, водовідведення в гуртожитках № 5 (вул. Цілиноградська, 46), гуртожитку № 9 (пр. Л. Свободи, 51), гуртожитку № 10 (вул. О. Яроша, 12).

У гуртожитку № 7 (вул. Алчевських, 46) після виконання ремонтно-реставраційних робіт було збільшено кількість місць для проживання студентів до 300.

У гуртожитку № 4 (пров. О. Яроша, 13) після реконструкції приміщень на першому поверсі створено навчальну базу для проведення занять студентів факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, загальна вартість робіт склала 3 млн грн.

Виконано значний обсяг ремонтних робіт на об'єктах, що розташовані поза межами головних корпусів. Зокрема, проведено ремонт приміщень та покрівель корпусів (вул. Мироносицька, 1), фізико-технічного факультету (вул. Курчатова, 31), Музею природи (вул. Тринклера, 8), споруд НДІ астрономії (вул. Клочківська, 52), Ботанічного саду (вул. О. Яроша, 24), а також інших об'єктів.

У 2012 році за рахунок благодійних внесків було встановлено пам'ятники Багалію Д. І. та Ляпунову О. М. перед Північним корпусом (майдан Свободи, 6). У 2016 році встановлено пам'ятники Нобелівським лауреатам – Мечникову І. І., Ландау Л. Д., Кузнецю С. А. У листопаді 2017 році відкрито пам'ятник П. П. Гулаку-Артемівському.

У день святкування 212-ї річниці від дня відкриття Харківського університету було урочисто введено в експлуатацію новий навчально-лабораторний корпус НДІ астрономії. Вартість робіт склала 9,8 млн грн, з яких 720 тис. грн отримано від аукціону та вкладено у будівництво корпусу.

Важливу роботу проведено ремонтно-будівельною дільницею університету. Було здійснено ремонт 206 аудиторій та 265 інших приміщень у Головному навчальному корпусі (майдан Свободи, 4), а також 263 аудиторій та 218 інших приміщень у Північному корпусі (майдан Свободи, 6). Загальна вартість робіт склала 19,3 млн грн.

Обсяги фінансування та кількість аудиторій і приміщень, відремонтованих ремонтно-будівельною дільницею університету

	Навчальний рік							
	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	Усього
Загальний обсяг виконаних робіт, тис. грн	1 100	0,95	1 400	0,75	1 950	1 200	1 850	9 200
Відремонтовано аудиторій	22	18	20	31	37	35	43	206
Відремонтовано інших приміщень	70	25	46	20	50	22	32	265

Таблиця 15.4.

Обсяги фінансування та кількість аудиторій і приміщень, відремонтованих ремонтно-будівельною дільницею університету у Північному навчальному корпусі (майдан Свободи, 6)

	Навчальний рік							
	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	Усього
Загальний обсяг виконаних робіт, тис. грн	1 500	1 850	1 700	0,55	1 750	1 500	1 250	10 100
Відремонтовано аудиторій	65	35	29	15	43	40	36	263
Відремонтовано інших приміщень	40	46	44	11	32	25	20	218

У процесі виконання ремонту із заміни електроживлення, покращення освітлення і зниження енергоспоживання виконувалися роботи щодо заміни ламп розжарювання на енергозберігаючі світлодіодні. Обсяг виконаних робіт склав 4 098,7 тис. грн.

Виконувалися роботи щодо капітального та поточного ремонтів інженерних мереж на об'єктах університету. Замінено 13 тис. м. п. трубопроводів, 5 тис. секцій радіаторів опалення, 4,5 тис. запірної арматури та 7 000 од. сантехнічних приборів, вартість виконаних робіт склала більш ніж 5,0 млн грн.

Фінансування робіт із забезпечення протипожежної безпеки

	Рік							Усього
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Обсяг виконаних робіт тис. грн	628,333	892,618	335,455	318,681	705,171	1214,139	785,863	4880,258

**Планові та фактичні обсяги фінансування комплексних заходів
з охорони праці, тис. грн**

	Рік						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
План	368,0	393,0	430,0	470,0	540,0	621,0	697,0
Факт	419,1	479,6	599,1	698,2	574,5	682,0	873,84

Службою головного механіка забезпечено безаварійну роботу посудин, що працюють під тиском, а також верстатів, ліфтів у навчальних корпусах та гуртожитках, ремонт холодильників та холодильних камер, роботу антикварного годинника та барометра на Головному корпусі університету. Відбулися навчання та переатестація працівників, які обслуговують верстати обладнання і ліфти, утилізацію відпрацьованих хімічних речовин, люмінесцентних ламп, акумуляторів, батарей, вартість виконаних робіт склала понад 4,3 млн грн.

**Споживання енергоресурсів на об'єктах
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
з 2011р. до 2017 р. (включно).**

Рік		Теплопостачання Гкал	Водопостачання м. куб	Водовідведення м. куб.	Природний газ м. куб	Енергоресурси кВт
2011 р.	Бюджет	18379,73700	109534,160	95165,800	186278	5384886
	Студмістечко	9699,84221	236425,190	236425,190	39839	2800665
2012 р.	Бюджет	16276,23075	88519,450	84978,450	186453	4858161
	Студмістечко	7034,48648	180662,650	180662,650	48359	2738432
2013 р.	Бюджет	14246,90699	93955,390	90200,390	172990	4900640
	Студмістечко	8029,90226	223642,460	223642,460	43942	2905878
2014 р.	Бюджет	13518,87263	90736,240	88276,740	166767	4964703
	Студмістечко	8135,66628	246639,700	246639,700	44233	3107795
2015 р.	Бюджет	10955,80670	84281,640	80683,140	167598	4830293
	Студмістечко	7156,69969	233113,200	233113,200	42535	2817286
2016 р.	Бюджет	10616,63914	84399, 410	81385, 410	148041	4869473
	Студмістечко	8157,65861	225336, 720	225336,720	45499	3022062
2017 р.	Бюджет	12392,24000	92676,790	87524, 790	146749	5118035
	Студмістечко	7088,12174	217208, 200	217208, 200	48088	3064698

Таблиця 15.8.

**Виконання програми енергозбереження енергоресурсів на об'єктах
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
з 2011 р. до 2017 р. (включно)**

Показники	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Економія теплової енергії та гарячої води, Гкал/%	1285,76/4,4	4768,86/17	1033,91/4,4	622,27/2,8	3542,03/16,4		
Економія холодної води, м. куб./%	31051,99/8,2	76777,25/22			19981,10/5,9	7658,71/2,4	
Економія коштів на послуги із водовідведення, м.куб./%	45420,35/12	65949,89/20			21120,10/6,3	7074,21/2,2	1989,19/0,7
Електрична енергія кВт	8185551/3,2	7596593/7,2			7647599/5,2		

Таблиця 15.9

**Фактичне використання енергоресурсів об'єктами
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна**

Показники	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Теплова енергія та гаряча вода, Гкал	28079,57921	23310,71723	22276,80925	21654,53891	18112,50639	18774,29775	19480,36174
Холодна вода, м. куб.	345959,35	269182,10	317597,85	337375,94	317394,84	309736,13	309884,99
Водовідведення, м. куб	331590,99	265641,10	313842,85	334916,44	313796,34	306722,13	304732,99
Природний газ м. куб	226117	234812	216932	211000	210133	193540	194837
Електроенергія кВт	8185551	7596593	7806518	8072498	7647559	7891535	827067

Протягом 2011–2017 рр. впроваджувалися заходи, пов'язані з раціональним та економним споживанням паливно-енергетичних ресурсів в університеті. Завдяки розробленій програмі енергозбереження на 2012–2017 рр. було здійснено роботи щодо модернізації та проведення капітальних ремонтів джерел тепло-, енерго-, водо-, газопостачання, розподілу та обміну їхнього споживання, а саме – в навчальному корпусі фізико-технічного факультету (вул. Курчатова, 31), Віварію (вул. Балакірева, 45), Музею природи (вул. Тринклера, 8), СНК «Каразінський» (пров. О. Яроша, 14), ТК «Унікорт» (майдан Свободи, 4). Загальна сума виконаних робіт склала понад 2 млн грн. Упродовж 2011–2017 рр. проводилися роботи із заміни газового обладнання, придбання нових газових котлів для Ботанічного саду за адресою О. Яроша, 24, НДІ астрономії (майдан Свободи, 4), а також твердопаливних котлів на базах – практиках с. Граково, с. Гайдари.

Особливу увагу було приділено об'єктам університету під час підготовки до осінньо-зимового періоду. Це в першу чергу – підготовка теплових господарств, поточних ремонтів системи енерго-теплопостачання, водопостачання, водовідведення, газопостачання та вентиляції. Утворено постійно діючу комісію в університеті з питань покращення та економного енергоспоживання. Комісією, з метою покращення роботи з енергозбереження та впровадження нових заходів, технологій, обладнання, скориговано програму з енергозбереження на період 2017–2021 роки з урахуванням цінової політики на вартість енергоресурсів та зменшення обсягів споживання.

Проводилися поточні ремонти із заміни трубопроводів та теплових вводів Головного та Північного навчальних корпусів (майдан Свободи, 4 майдан Свободи, 6), гуртожитків № 9 (пр. Людвіга Слободи, 51), гуртожиток № 4 (пров. О. Яроша, 13), Віварію (вул. Балакірева, 45).

Проведено реконструкцію мереж освітлення із заміною ламп розжарювання на енергозберігаючі, виконано роботи із заміни ліній. Обсяг виконаних робіт склав 4 098,7 тис. грн.

У 2011–2017 рр. господарчою службою виконувалися роботи, заходи щодо підтримання в належному санітарному стані приміщень, будівель та територій, прилеглих до навчальних корпусів, споруд, структурних підрозділів університету. За цей період забезпечено прибирання та вивезено на полігони сміття, будівельних, побутових відходів, снігу понад 68,1 тис. м³

Працівниками господарчої служби відремонтовано 2,9 тис. шт. парт та столів, 3,7 тис. шт. стільців, пофарбовано 256 шт. контейнерів, 2,3 тис. шт. парт.

Протягом усіх семи років працівники та студенти університету брали участь у щорічній Всеукраїнській акції «За чисте довкілля» і приводили до належного стану всі закріплені території, а також відновили 10,1 тис. м² газонів та висадили понад 29,2 тис. шт. квітів.

У 2017 році було приділено увагу відновленню рухомого складу в автогосподарстві університету. Придбано техніки на загальну суму 12,8 млн грн. Це новий трактор МТЗ-80 з причепом, автомобіль-самоскид, мікроавтобус на 16 місць та комфортабельний автобус на 55 місць.

16. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

У 2011–2017 роках приділялася велика увага розвитку міжнародного співробітництва. Діяльність університету в галузі міжнародних зв'язків здійснювалася за такими напрямками: співробітництво із закладами вищої освіти та установами зарубіжних країн; відрядження викладачів, співробітників, докторантів, аспірантів і студентів за кордон для участі в наукових конференціях, школах, тренінгах та мовних курсах, проведення наукових досліджень, стажування, читання лекцій, навчання тощо; приймання іноземних фахівців і дипломатичних делегацій в університеті; участь структурних підрозділів університету та окремих викладачів, співробітників, докторантів, аспірантів і студентів у конкурсах для отримання стипендій та грантів міжнародних організацій і фондів.

Протягом вищезазначеного періоду університет розширив своє членство у міжнародних організаціях, приєднавшись у 2012 році до Асоціації європейської мережі термоядерної освіти, а у 2014 році – до Університетського агентства Франкофонії. На цей час університет є також дійсним членом Міжнародної Асоціації Університетів (із 1974 року), повним індивідуальним членом Європейської Асоціації Університетів (із 2004 року), асоційованим членом Асоціації Європейської мережі ядерної освіти (із 2010 року).

На сьогодні університет має 263 двосторонні договори про співробітництво з 227 закладами вищої освіти/організаціями-партнерами 54 країн світу, в тому числі 18 країн Європейського Союзу (на 1 січня 2011 року було 127 ЗВО/організацій-партнерів із 44 країн).

У 2011–2017 роках найбільш успішне співробітництво здійснювалося з Білоруським державним університетом, Білоруським державним університетом транспорту (Білорусь); Болгарською академією наук, Великотирновським університетом імені Святих Кирила та Мефодія, Софійським університетом імені Святого Климента Охридського (Болгарія); Університетом Барселони

(Іспанія); Аньхойським університетом, Головним відділенням Інститутів Конфуція, Сінцзяньським університетом фінансів та економіки, Столичним педагогічним університетом, Університетом м. Цзяоцзо, Хебейським університетом іноземних мов (КНР); Академічною бібліотекою Латвійського університету (Латвія); Варшавським університетом, Ягеллонським університетом, Політехнічним університетом Лодзі, Університетом міста Лодзь, Університетом імені Марії Кюрі-Склодовської, Національним центром ядерних досліджень (Польща); Університетом імені Павла-Йозефа Шафарика в м. Кошице (Словаччина); Американськими Радами з міжнародної освіти, Політехнічною школою, Університетом Лілль-1, наук і технологій, Університетом Ніцци – Софії Антиполіс, Університетом Париж-Південь, Університетом Ренн-2 (Франція); Європейським університетом Віадрина у Франкфурті-на-Одері, Університетом імені Фрідріха-Александра в Ерлангені-Нюрнберзі, Інститутом фізики плазми імені Макса Планка, Євразійським відділом Німецького археологічного інституту (ФРН); Університетом імені Томаша Баті в Зліні (Чехія).

Усього за 2011–2017 роки кількість відряджених за кордон викладачів, співробітників, докторантів, аспірантів і студентів університету за всіма напрямками склала 3 611 осіб (із них викладачів, співробітників та докторантів – 1 770 осіб, аспірантів та студентів – 1 841 особа), які виїздили до 66 країн (для порівняння: у 2004–2010 роках 3 355 осіб виїхали до 64 зарубіжних країн). Найбільше закордонних відряджень було на факультетах: геології, географії, рекреації і туризму, економічному, іноземних мов, історичному, математики і інформатики, міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу, соціологічному, фізико-технічному, фізичному, хімічному, а також у Центрі міжнародного співробітництва.

У 2015 році було підписано Міжнародну угоду про спільну аспірантуру з Університетом Париж-Південь (Франція) (в межах чинної рамкової міжвузівської угоди), а 22 вересня 2017 року випускник фізико-технічного факультету, аспірант кафедри ядерної та медичної фізики фізико-технічного

факультету Олексій Фомін достроково захистив дисертацію на здобуття освітньо-наукового рівня доктора філософії. Йому було запропоновано контракт із Національним центром наукових досліджень Франції на продовження роботи з підготовки експерименту на Великому адронному колайдері в Швейцарії.

Університет прийняв з-за кордону, в тому числі в межах міжвузівського співробітництва, 4 738 осіб з 79 країн. Майже всі факультети приймали іноземців, але найбільше їх було на факультетах: геології, географії, рекреації і туризму, економічному, математики і інформатики, радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем, соціологічному, фізико-технічному, юридичному, а також в Інноваційному центрі, Інституті Конфуція, Центральній науковій бібліотеці та Центрі міжнародного співробітництва.

В університеті у 2011–2017 роках на штатних посадах факультету іноземних мов, факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем, а також філологічного факультету працювали та працюють 12 іноземних викладачів: 1 – з Італії, 1 – з Канади, 3 – з КНР, 1 – з Польщі, 1 – із Сирії, 1 – із Хорватії та 4 – із ФРН.

Лише у 2015–2017 роках 264 фахівці з Австрії, Аргентини, Бельгії, Білорусі, Болгарії, Великої Британії, Данії, Естонії, Індії, Італії, Іспанії, Канади, КНР, Латвії, Литви, Македонії, Норвегії, Пакистану, Польщі, Сінгапуру, Словаччини, Словенії, США, Туреччини, Угорщини, Фінляндії, Франції, ФРН, Хорватії, Чехії, Швейцарії, Швеції та Японії прочитали лекції для студентів та співробітників університету.

У 2011–2017 роках університет став базою проведення у Харкові різних заходів Британської Ради в Україні, Інформаційного центру Німецької служби академічних обмінів (ДААД) у Києві, Міжнародної науково-дослідної мережі (USERN), з якою в лютому 2017 року було підписано Меморандум про порозуміння, офісу Програми імені Фулбрайта в Україні.

Продовжує зростати авторитет Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на міжнародному рівні. З ініціативи іноземних державних

та громадських установ у 2011–2017 роках відбулася низка заходів міжнародного значення. Університет відвідали послы та інші дипломати 50 країн світу: Австрії, Азербайджану, Анголи, Аргентини, Афганістану, Болгарії, Великої Британії, Вірменії, В'єтнаму, Гани, Греції, Данії, Естонії, Єгипту, Ізраїлю, Індії, Індонезії, Іраку, Ірану, Італії, Йорданії, Казахстану, Канади, Кенії, КНР, Латвії, Литви, Лівану, Марокко, Нідерландів, Норвегії, Пакистану, Палестини, ПАР, Польщі, Республіки Корея, Росії, Словаччини, Словенії, США, Танзанії, Тунісу, Туркменістану, Угорщини, Узбекистану, Фінляндії, Франції, ФРН, Чехії та Швеції, які виступали з лекціями для студентів і викладачів університету, брали участь у конференціях і круглих столах та інших заходах.

На сьогодні в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна реалізується 5 проектів Темпус Європейського Союзу:

- проект «IMPRESS» – «Підвищення ефективності студентських служб»;
- проект «TRADIR» – «Навчання альтернативному вирішенню суперечок як підхід до забезпечення прав людини»;
- проект «EANET» – «Створення мережі випускників-підприємців»;
- проект «QANTUS» – «Кваліфікаційні рамки для наук про навколишнє середовище в українських університетах»;
- проект «SEHSI» – Регіональний сталий розвиток на основі синергетичної взаємодії «екологія-людина» (багатодисциплінарні навчальні курси для магістрів, аспірантів та студентів, які навчаються протягом життя, за напрямком «інженерія»).

За проектами програми Темпус Європейського Союзу до Австрії, Бельгії, Білорусі, Великої Британії, Грузії, Іспанії, Італії, Нідерландів, Литви, Польщі, Росії, Угорщини, Франції, ФРН, Хорватії та Чехії виїхало 95 фахівців екологічного, економічного, фізико-енергетичного, юридичного факультетів, факультетів іноземних мов, комп'ютерних наук, психології, ННІ «Каразінська школа бізнесу», Центру міжнародної освіти, Центру міжнародного співробітництва, Центральної наукової бібліотеки та адміністрації, а також до

Білорусі, Великої Британії, Литви і ФРН виїхало 8 студентів економічного та юридичного факультетів.

У Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна реалізуються програми подвійних дипломів із вищими навчальними закладами Італії (Університет Л'Аквіла), Польщі (Політехнічний університет Лодзі), Франції (Університет Ніцци – Софії Антиполіс, Політехнічна школа м. Палезо, Університет Лілль 1, науки та технології), за якими до вищезазначених навчальних закладів за звітний період виїхало 58 студентів.

За проектами програм «Еразмус Мундус», «Еразмус» та «Еразмус+» Європейської комісії за кордон виїхало 167 фахівців та студентів.

17. ВЕБ-КОМУНІКАЦІЇ, ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ УНІВЕРСИТЕТУ

Інформаційну роботу університету протягом 2011–2017 років було спрямовано на просування та позиціонування бренду університету, підтримку позитивного іміджу університету як одного із провідних центрів освіти, науки та культури, створення і супровід ефективної системи комунікацій із цільовими групами внутрішньої й зовнішньої громадськості, інформаційну підтримку освітньої, наукової, просвітницької діяльності університету, консолідацію університетської громадськості навколо базових цінностей університету. Здійснювалася робота з утвердження в суспільній свідомості образу університету як університету світового класу, популяризації університету серед абітурієнтів та їхніх батьків, роботодавців і представників бізнесу, українських та іноземних партнерів тощо.

Значним поштовхом у цій роботі стала розробка восени 2015 року бренд-стратегії університету. Із метою систематизації, координації та інтенсифікації діяльності щодо позиціонування та просування бренду Каразінського університету у березні 2016 року шляхом реорганізації було створено Центр зв'язків з громадськістю як єдиний координаційний центр, що поєднав прес-службу університету (колишній центр зв'язків з громадськістю та пресою), Центр веб-комунікацій та новостворений відділ реклами та брендингу.

Пріоритетну увагу було приділено просуванню у медійний простір інформації щодо ключових подій із життя університету – таких, як перебіг вступних кампаній, церемоній посвяти в студенти та випуску з університету, святкування Дня знань та Дня науки, Дня заснування та Дня відкриття університету, проведення традиційних урочистих асамблей вчених рад університету, досягнення студентів, викладачів та науковців університету в освітній, науковій, спортивній сферах. Вагому частку повідомлень у мас-медіа складала інтерв'ю із професорами і працівниками університету.

Спеціальну увагу було приділено розвитку сучасних інформаційних

технологій, зокрема веб-комунікацій як найбільш дієвого каналу комунікації університету з різними групами громадськості. У грудні 2011 року, відповідно до наказу ректора, створено Центр веб-комунікацій, який відповідає за репрезентованість університету в мережі Інтернет, формування системної політики університету з питань веб-комунікацій у навчальній, науковій, інформаційній діяльності університету.

Центр веб-комунікацій приділяє значну увагу дотриманню якості веб-ресурсів університету, перш за все – сайтів факультетів та кафедр, які є основною ланкою у процесі забезпечення сучасного інформаційного супроводу навчально-методичної роботи. Станом на 1 грудня 2017 року університет має понад 100 сайтів, що репрезентують його діяльність та забезпечують інформаційну підтримку залучення абітурієнтів, навчального, виховного та наукового процесів. Серед них — веб-сайти університету, Вченої ради, вступної кампанії, наукової періодики, Центральної наукової бібліотеки, факультетів, кафедр, науково-дослідних інститутів, інших підрозділів, різноманітних проектів.

У червні 2012 року введено в дію Положення про інформаційний супровід веб-ресурсів університету. Дотримується встановлений регламент роботи стрічки новин веб-сайту університету: події анонсуються не пізніше, ніж за три доби, а новини публікуються в день проведення заходу. У жовтні 2012 року впроваджено домен, що відповідає рівню університету світового класу – karazin.ua. Із використанням нового домену створено нову корпоративну електронну пошту, діяльність якої регламентовано відповідним положенням. Здійснюється розгортання веб-ресурсів університету, які відповідають реаліям часу, в межах нового домену. У 2013 році підготовлено «Методичні рекомендації щодо локалізації контенту веб-ресурсів вищих навчальних закладів» з урахуванням поняттєвого апарату, термінологічної бази та стилістичних особливостей англomовного академічного дискурсу для забезпечення стандартизації та уніфікації контенту веб-ресурсів університету. Запроваджено Програму розвитку веб-забезпечення навчальної та наукової

роботи університету (2016 р.). Згідно з документом розроблено критерії та інструментарій вдосконалення веб-комунікативного забезпечення зазначених напрямків роботи університету.

Центр веб-комунікацій забезпечує змістовний супровід веб-сайту університету, веб-сайту «Абітурієнт Каразінського», Вченої ради університету та промосайту 210years.karazin.ua, що полягає у створенні, підготовці до публікації та оприлюдненні контенту. Згідно з даними веб-аналітичних систем, щороку веб-сайт університету відвідують понад 400 тис. користувачів, здійснюючи понад 3 млн переглядів. Аналіз свідчить про чисельність аудиторії веб-сайту університету, який виконує функцію одного з найдієвіших інструментів комунікацій.

Центр веб-комунікацій впроваджує використання нових типів контенту для веб-ресурсів університету. У першій половині 2012 року запущено «Віртуальний тур Каразінським університетом», що включає 65 панорам. Розпочато створення відеорепортажів («Випуск студентів 2012 року», «Старт вступної компанії 2012 року»). Починаючи з 2014 року, на веб-сайті університету здійснюються онлайн-трансляції особливо значущих подій із життя університету. Центром розроблюються графічні банери та тематичні репортажі щодо заходів (державні, професійні та університетські свята, пам'ятні дати). Здійснюється підготовка та висвітлення на веб-майданчиках відео-, фото- та текстових матеріалів щодо участі університету у міжнародному проекті сприяння академічній доброчесності для донесення до університетської спільноти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її принципів.

Інформаційне наповнення веб-ресурсів університету здійснювалося відповідно до положень нового закону «Про вищу освіту». Репрезентовано матеріали, присвячені освітній та науковій роботам, фінансовій (кошторис, звіт про використання та надходження коштів, інформація щодо проведення тендерних процедур), адміністративно-господарчій діяльності та кадровим питанням (штатний розпис, вакантні посади) тощо. Окрім цього,

систематичним є проведення моніторингу виконання встановлених вимог у контексті відкритості діяльності університету.

Веб-сайт університету інтегровано із соціальними мережами, зокрема, з популярними ресурсами „Facebook”, „Twitter”, „Google+” для оперативного інформування громадськості щодо програм підготовки, наукових, освітніх та культурних заходів, перебігу вступної кампанії. Наразі університет репрезентовано офіційними сторінками в таких соціальних мережах, як Facebook, Google+, Twitter, Instagram. Активно розвивається канал університету на YouTube. На каналі розміщено відеоматеріали, які висвітлюють університетські події, а також тематичні відео у рубриках «Університет у ТВ-архівах», «Кафедри та факультети» тощо. Наразі у межах каналу розміщено понад 150 авторських матеріалів.

Для інформаційного супроводу вступної кампанії в інтернет-просторі Центром веб-комунікацій у липні 2012 року розроблено спеціалізований веб-сайт «Абітурієнт Каразінського» (start.karazin.ua), де розміщується необхідна інформація щодо вступу до університету. Щороку веб-сайт відвідують понад 120 000 користувачів, які здійснюють понад 1,3 млн переглядів.

Починаючи з 2014 року, розроблюється та оприлюднюється іміджевий контент, що висвітлює досягнення, історію та життя університету, – з метою підвищення лояльності до бренду університету серед абітурієнтів та їхніх батьків, а також формування в суспільній свідомості образу Каразінського як університету світового класу. Зокрема, готуються промотексти рубрик: репортажі про цікаві, інноваційні університетські наукові проекти, студентські досягнення, події в житті студентства університету, цікаві об’єкти університету, «Каразінський університет у спогадах», а також матеріали про особливості вступної кампанії й про освітні можливості університету.

Із 2016 року забезпечується висвітлення у веб-просторі проекту для школярів «Відкрий для себе Каразінський». Цього ж року посилено взаємодію університету з абітурієнтами шляхом створення online-форми «Зареєструйся та отримуй корисну інформацію», запроваджено електронну розсилку щодо

специфіки перебігу вступної кампанії – 2016, цікавинок університету, з інфографікою та тематичними відео. У 2017 року побачили світ промосайт університетських освітніх програм «Колесо Фортуни», що заохочує абітурієнтів здійснити свідомий вибір майбутньої професії (start.karazin.ua/fortune), а також англomовна версія веб-сайту для іноземних абітурієнтів (start.karazin.ua/international).

У контексті вступної кампанії побачила світ спеціальна рубрика «Абітурієнт Каразінського–2017» із корисною інформацією для вступників, що репрезентовано серією відеороликів – рекламні повідомлення та репортажі щодо університетських заходів (дні відкритих дверей, дні факультетів, красуня університету, наукові пікніки, конференція Малего каразінського університету, археологічний гурток тощо), корисні поради для успішного складання зовнішнього незалежного оцінювання та проморолики про студентське життя Каразінського тощо.

Із метою забезпечення прозорості та чесності під час проведення вступних випробувань вступників здійснюється відеозапис вступних випробувань та шифрування письмових робіт.

У 2012 році оновлені веб-сайти факультетів іноземних мов, психології, фізико-енергетичного, економічного, геології, географії, рекреації і туризму У 2013 році створено нові сайти факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу (irtb.karazin.ua), факультету іноземних мов (fl.karazin.ua), оновлено сайти факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем та 10 кафедр. У 2014 році розроблено нові сайти історичного факультету (history.karazin.ua), Центру міжнародного співробітництва (int.karazin.ua), Науково-дослідного інституту соціально-гуманітарних досліджень (sociosci.karazin.ua), Германо-слов'янської археологічної експедиції (gsae.karazin.ua), Українсько-індійського академічного центру (india.karazin.ua). Цього самого року з нагоди 210-річчя університету побачив світ промосайт 210years.karazin.ua, що висвітлює надбання університету за всю історію його існування. У 2015 році розроблено нові сайти

медичного (medicine.karazin.ua), фізико-енергетичного (physics-energy.karazin.ua) та фізико-технічного (physics-technology.karazin.ua) факультетів, магістерської програми «Бізнес-адміністрування» (mba.karazin.ua) та Харківського університетського консорціуму (unicon.org.ua); веб-сайт, присвячений діяльності спеціалізованих вчених рад університету (dissertations.karazin.ua) – ресурс надає можливість представникам наукової спільноти знайомитися з доробком здобувачів наукових ступенів; функціонал «Вакантні посади», що відображає потребу університету у педагогічних, наукових, науково-педагогічних та інших працівниках (інформацію репрезентовано у класифікованому та систематизованому вигляді задля ефективного здійснення кандидатами пошуку за переліком вакантних посад); модуль «Проекти для обговорення» – інтерактивний майданчик, який дозволяє обговорювати проекти документів, що мають вагоме значення для університету, а також вносити зауваження та пропозиції у режимі онлайн. У 2016 році почали працювати веб-сайти Вченої ради університету (rada.karazin.ua); Навчально-наукового інституту «Каразінська школа бізнесу» (kbs.karazin.ua); онлайн-колекцій Каразінського університету (colection.karazin.ua), в межах якого репрезентовано нумізматичні та філателійні колекції, що збиралися університетом протягом ХХ століття.

Університет співпрацює з GoogleInc у межах пакету для вищої освіти (з 2012 року). Аналітичні дані свідчать, що університетська спільнота активно використовує, зокрема, Google Календар, онлайн-сервіси для роботи з документами і зберігання файлів Google Документи та Google Диск, які дозволяють підтримувати та розвивати веб-комунікативну складову освітньо-наукового процесу. Наразі у сервісі зареєстровано понад 5 000 корпоративних профілів. Студенти та викладачі широко використовують Google Клас.

Із метою забезпечення належного рівня репрезентованості в інтернет-просторі результатів наукової роботи університету функціонує веб-сайт «Наукова періодика» (2014 р.) на базі видавничої веб-платформи

OpenJournalSystem. Платформа дозволяє проводити комплексну роботу з підготовки та оприлюднення періодичних видань, надає технічну інфраструктуру не лише для презентації у веб-середовищі журнальних статей, але й для забезпечення всеосяжного процесу редакційного керування, в тому числі – подання статей, рецензування й індексації наукометричними базами. На поточний момент на веб-сайті репрезентовано 42 періодичних видання, що містять 430 випусків та майже 9 000 статей.

Проводиться моніторинг репрезентованості на веб-сайтах підрозділів масиву інформації щодо організації навчання та його змісту, можливостей академічної мобільності, проходження практик та працевлаштування, а також наукової діяльності університету.

Науковці та наукові колективи університету з метою веб-репрезентації власної діяльності, оцінки стану і динаміки показників затребуваності, активності та індексу впливу, беруть участь у таких проєктах: Google Академія, ResearchGate, ResearcherID та Academia.edu. На поточний момент зареєстровано понад 1 300 профілів.

Каразінський університет репрезентований у рейтингу Webometrics. Веб-сайт університету стабільно входить до ТОП-5 веб-сайтів університетів України. Згідно з результатами рейтингу визначення прозорості національних університетів – 2016, що укладено аналітичним центром CEDOS, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна посідає 11 сходинку. Методика рейтингу передбачає оцінку рівня академічної та фінансової прозорості університету відповідно до інформації, розміщеної на веб-сайті закладу.

Починаючи з 2016 року, на виконання бренд-стратегії університету розпочав роботу відділ реклами та брендингу Центру зв'язків з громадськістю. Робота здійснювалася за такими напрямками: зовнішня реклама; дизайнерська робота з брендингу; розробка університетської сувенірної продукції; відеоконтент та фотозйомка іміджевих заходів; запуск та впровадження студентського інтернет-радіо ZIR; участь у проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні SAIUP; екскурсійний проєкт для абітурієнтів «Відкрий

для себе Каразінський»; екскурсійний проект для іноземних студентів «Пізнай Каразінський ближче»; клуб української мови та культури; проект «Майстерня візуальних комунікацій»; Школа журналістики (для школярів харківських загальноосвітніх закладів); встановлення рекорду України на найбільш масове виконання духовного гімну «Молитва за Україну»; відкриті лекції з історії університету; участь у проекті «Ніч історії Харкова»; стажування студентів за напрямами роботи відділу; участь у проекті «Шлях до Бродвею» від Посольства США в Україні до 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між Україною та США.

Із 2016 року університет здійснює системну роботу із розміщення зовнішньої реклами під час вступної кампанії. У липні 2016 року та липні 2017 року зовнішня реклама університету охопила такі міста, як Харків, Дніпро, Запоріжжя, Суми, Полтава, Павлоград, Лисичанськ, Кременчук, Слов'янськ, Краматорськ, Маріуполь, Артемівськ. У липні 2016 року на будівлі Північного навчального корпусу університету (майдан Свободи, 6) розроблено та розміщено великогабаритний іміджевий фасадний банер.

Із 2016 року розроблено понад 500 макетів банерів та логотипної продукції університету. Розроблено та випущено понад 100 найменувань сувенірної продукції університету. Проведено розіграші сувенірної продукції із символікою Каразінського університету серед школярів, які зареєструвалися для участі у Днях відкритих дверей (було визначено понад 200 переможців). Виготовлено низку відеоматеріалів, зокрема – анімаційний ролик «Просто про вступ до університету», відеоролик «KarazinUniversityopenforyou», відеоролик «Життя з Каразінським». Відзнято понад 300 заходів, проведених в університеті.

Починаючи з 2016 року, в університеті реалізується проект студентського інтернет-радіо ZIR, зокрема створено 51 підкаст. У проекті беруть участь понад 20 студентів різних факультетів, у тому числі – 2 іноземних студенти.

Університет бере участь у проекті сприяння академічній доброчесності в Україні SAIUP. У межах проекту розроблено довідник з академічної

доброчесності для школярів; серію інфографіки «Зрозуміло про плагіат»; скетчбук «Майбутнє за власним вибором», у якому зібрано корисні поради, що допоможуть абітурієнтам зробити свідомий вибір майбутньої професії та навчального закладу; універсальний навчальний посібник з академічної доброчесності для вчителів. Проведено понад 20 майстер-класів із доброчесності для школярів та представників університетської спільноти.

Із 2016 року з метою популяризації університету започатковано екскурсійний проект для абітурієнтів «Відкрий для себе Каразінський». Університет відвідало понад 18 000 учнів 3–11 класів зі шкіл Харкова та Харківської області (м. Ізюм, м. Куп'янськ, с. Яблучне), а також із Дніпра, Маріуполя, Мелітополя, Одеси, Полтави, Чернігова та Краматорська (Донецька область). Із них майже 11 500 школярів стали гостями факультетів та музеїв університету, а понад 6 500 учнів із Харкова та Харківської області відвідали екскурсії центром міста «Місця пам'яті Харківського університету». Крім того, для іноземних студентів було запропоновано екскурсійний проект для «Пізнай Каразінський ближче»: проведено екскурсії університетом для студентів та гостей з Індії (вересень 2016 р., червень, листопад 2017 р.). Загалом, гостями проекту стали понад 50 іноземних студентів.

18 жовтня 2017 року в університеті відбулася мистецька акція – встановлення рекорду України на найбільш масове виконання духовного гімну «Молитва за Україну» вихованця Каразінського університету, композитора Миколи Лисенка. За підрахунками Національного реєстру рекордів України у заході взяли участь 4 624 представники університетської спільноти, що перевершило попередній рекорд.

18. ПОЗИЦІЇ У МІЖНАРОДНИХ І НАЦІОНАЛЬНИХ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ РЕЙТИНГАХ

Згідно з Програмою розвитку університету на 2010–2020 роки, протягом 2011–2017 років Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна бере участь у низці міжнародних та національному рейтингах. Університет репрезентовано у найвпливовіших міжнародних дослідженнях:

- Quacquarelli Symonds World University Rankings (QS Ranking) – започаткований у 2004 році разом із британським видавництвом Times Higher Education та до 2010 року був відомий як The World University Rankings. Із 2010 року єдиний рейтинг було поділено на два рейтингові дослідження: Times Higher Education разом з агенцією Thomson Reuters та Quacquarelli Symonds випускає рейтинг QS World University Rankings. ХНУ імені В. Н. Каразіна з 2014 року входить до 500 найкращих ВНЗ світу: у 2016 році – 382 позиція, у 2017 – 401-410.

- Академічний рейтинг університетів світу Academic Ranking of World Universities (ARWU), відомий як Шанхайський. Вперше було опубліковано у 2003 році Шанхайським Університетом Цзяо Тун. ARWU визначається на основі шістьох об'єктивних показників, а саме: кількість цитувань, кількість статей, що опубліковані в журналах Nature і Science, кількість цитування у виданнях, проіндексованих ScienceCitationIndex – Expanded і SocialSciencesCitationIndex. Щороку до рейтингу входить не менше 1 500 ВНЗ, найкращі 500 щорічно публікуються. ХНУ імені В. Н. Каразіна входить в ARWU до групи 500+.

- Times Higher Education (World University Rankings Times Higher Education, THE WUR). У 2015 році вперше за історію існування рейтингу увійшли два українських ЗВО – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна та Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

The Academic Ranking of World Universities, QS Ranking та Times Higher Education – трійка найвпливовіших та відомих у світі міжнародних рейтингових досліджень. Тривалий час Харківський національний університет був єдиним ВНЗ, який було репрезентовано у всіх трьох рейтингах.

Також університет з 2012 року бере участь у рейтингу U-Multirank. У цьому дослідженні місця ВНЗ не визначаються, а подається порівняння з показниками діяльності інших університетів. Показники Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна у рейтингу U-Multirank близькі до характеристик провідних університетів Східної Європи.

Аналіз результатів участі університету у рейтингових дослідженнях свідчить, що сильними сторонами університету є високе співвідношення кількості викладачів до кількості здобувачів вищої освіти, порівняно високий відсоток публікацій за участю міжнародних партнерів та велика частка іноземців серед студентів.

Позиції університету у престижних впливових міжнародних рейтингах є логічним результатом заходів, які спрямовано на виконання програми розвитку. Університет за даними впливових міжнародних досліджень впевнено залишається у групі університетів світового класу.

19. НАУКОВА, ОРГАНІЗАЦІЙНА І ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ РЕКТОРА

19.1. Наукова робота

Здійснював наукове керівництво дев'ятьма фундаментальними та прикладними НДР, у тому числі за рахунок держбюджету.

1. «Комунікативні механізми інтеграції українських університетів до європейського науково-освітнього простору» (№ 3-10-09, № держреєстрації 0109U000615), обсяг фінансування – 415 756 тис. грн,

2. «Інституціональні та соціокультурні моделі модернізації вищої освіти: світовий і український досвід» (№ 3-10-12, № держреєстрації 0112U002150), обсяг фінансування – 771 822 тис. грн.

3. Фундаментальна НДР за рахунок держбюджету: «Інститут освіти у системі забезпечення інформаційної безпеки держави» (№ 3-10-15, № держреєстрації 0115U000491), обсяг фінансування – 811 671 тис. грн;

4. «Соціокультурні бар'єри модернізації вищої школи України: ідентифікація та шляхи подолання» (№ 2-10-12, № держреєстрації 0112U002150), обсяг фінансування – 497 332 тис. грн;

5. «Проблеми впровадження технологій електронного навчання в українській вищій школі» (№ 2-10-15, № держреєстрації 0115U000503), обсяг фінансування – 413 730 тис. грн.

6. «Створення системи соціологічного online-моніторингу реформування вищої освіти України» (№ 4-10-16, № держреєстрації 0116U000837), обсяг фінансування – 1 529 326 грн;

7. «Розробка заходів щодо удосконалення соціального розвитку підприємства як фактор підвищення ефективності виробництва». Замовник – ДП завод «Електроважмаш» (№ державної реєстрації 0114u001905), обсяг фінансування – 96 тис. грн;

8. «Розробка методики вимірювання соціальних резервів управління персоналом та заходів щодо удосконалення соціального розвитку підприємства». Замовник – Публічне акціонерне товариство «ФЕД» (№ держреєстрації 0115u01700), обсяг фінансування – 96 тис. грн.

9. «Реформи вищої школи України в оцінках учасників освітнього процесу». Загальноукраїнське соціологічне дослідження за дорученням МОН України, виконане фахівцями САУ України за фінансової підтримки МФ «Відродження».

Оприлюднив 45 наукових публікацій, у тому числі 3 монографії.

19.2. Навчальна робота: викладання лекційного курсу «Соціологія: основи теорії» на соціологічному факультеті, виконання навчального навантаження на кафедрі прикладної соціології та соціальних комунікацій.

19.3. Організаційна та громадська діяльність: робота у складі Колегії Міністерства освіти і науки України; Акредитаційної комісії України; Атестаційної комісії України; Національної ради України з питань розвитку науки і технології; Комітету із державних премій України у галузі науки і техніки; секції соціально-економічних наук Комітету з державних премій України у галузі науки і техніки; президії Спілки ректорів України; колегії Харківської обласної державної адміністрації, голова Ради ректорів Харківської області; президент Харківського відділення Малої академії наук; Президент Соціологічної асоціації України.

Висловлюю щирю подяку за допомогу у зборі та систематизації даних керівникам і співробітникам Управління якості освіти, відділу аспірантури і докторантури, науково-дослідної частини, відділу кадрів, Інституту заочного (дистанційного) навчання і післядипломної освіти, приймальної комісії, Центру зв'язків з громадськістю, Центру документації, планово-фінансового відділу, бухгалтерії, адміністративно-господарчої частини, Центру довузівської освіти, Центру міжнародної освіти, Центру міжнародного співробітництва, Центральної наукової бібліотеки, Культурного центру, музейно-виставкового комплексу, кафедри фізичного виховання та спорту, первинної профспілкової організації працівників університету, первинної профспілкової організації студентів, аспірантів і докторантів.

Ректор

Віль Бакіров